

Nožēla un grēksūdze

Nožēla un grēksūdze

EIKON

Latvija
2018

Grāmata izdota ar Svētmocekļa Rīgas Jāņa
Pareizticīgo biedrības un Sieksātes
Svētās Trīsvienības sieviešu kopienas atbalstu

Redakcija, kompilācija, makets:
virspriesters Jānis Kalniņš
Mākslinieciskais noformējums: Līga Sakse
Korekcija: Ināra Stašulāne

Grāmatas vākam izmantots fragments no grieķu
ikonas "Grēksūdze"

ISBN 978-9934-8698-3-9

Saturs

No redakcijas	6
Ievads	7
Grēks	9
Kā rodas grēks	10
Grēku izklāsts, balstoties uz desmit Dieva baušļiem	13
Pirmais bauslis	15
Otrais bauslis	59
Trešais bauslis	73
Ceturtais bauslis	77
Piektais bauslis	85
Sestais bauslis	101
Septītais bauslis	107
Astotais bauslis	119
Devītais bauslis	125
Desmitais bauslis	131
Astoņas galvenās kaislības ar to apakšiedalījumiem un novirzieniem	135
Papildinājumi no dažādiem avotiem (Vislakoniskākā grēksūdze)	141
Tikumi, kas ir diametrāli pretēji astoņām galvenajām grēcīgajām kaislībām	151
Grēku nožēlas veidi	157
Grēksūdze	163
Daži padomi iesācējiem	167
Kā gatavoties grēksūdzei un Svētajam Vakarēdienam	169
Sirdsskaidrā Atona Paīsiņa padoms	174

No redakcijas

Daudzu gadu garumā mums ir sakrājušies dažādi atsūtīti tulkojumi, pie kuriem mazāk vai vairāk veiksmīgi ir strādājuši dažādi cilvēki. Šīs grāmatiņas pamatā ir teoloģijas profesora – virspriestera Alekseja Moroza grāmatas “Nožēloju grēku, tētiņ!” saīsināts tulkojums. Mēs nezinām, kas tulkojis šo darbu, taču izsakām lielu pateicību par veikumu. Grāmatas krievu oriģināls kopš 2001. gada ir piedzīvojis 12 izdevumus, to atzinusi par labu Krievijas Pareizticīgās Baznīcas Izdevējpadome.

Grāmatai ir pievienota daļa no svētnieka Ignatija Brjančaņinova darba “Palīgs grēksūdzētājam”, izvilkti no 1940. gadā Latvijas Pareizticīgās Baznīcas sinodes izdotās “Tikumības mācības”, virspriestera Mihaila Špoļanska grāmatas “Kā sagatavoties grēksūdzei” un daudzu citu garīdznieku publikācijām par šo tēmu.

Visi tulkojumi jau vairāk nekā desmit gadu garumā ir klejojuši no viena pie otra kopiju veidā.

Šīs kopijas ir nonākušas arī līdz dažādu konfesiju garīdzniekiem, kuri ļoti augstu novērtēja aktuālo materiālu cerībā to kādreiz ieraudzīt grāmatas veidā.

Ievads

Viena no galvenajām patiesas garīgās dzīves sastāvdaļām ir grēknožēla un grēksūdze.

Grēku nožēla ir pirmais Jaunās Derības bauslis, pamattikums, kurš ieved visos pārējos tikumos. Diemžēl mūsdienās tam netiek pievērsta vajadzīgā uzmanība, tā netiek pareizi uztverta un saprasta.

Gatavojoties grēksūdzei, nepieciešams skaidri un precīzi apzināties, kas ir grēks. Raksti saka: *“Grēks ir netaisnība”* (1. Jņ. 3, 4).

Kā norāda Svētie Raksti, Baznīca un svētie tēvi, grēks nav tikai kaut kāda amorāla vai nepieņemama rīcība, t.i., vispirmām kārtām tā ir Dieva gribas, Dieva baušļu, garīgās dzīves likumu pārkāpšana, kurus ir noteicis Pats Radītājs.

Līdzīgi tam, kā eksistē materiālās pasaules likumi (kas arī ir Dieva noteikti) un tas, kas tos pārkāpj, pakļauj savu dzīvi briesmām (dažreiz tās pat ir nāves briesmas). Tieši tāpat eksistē arī garīgās pasaules likumi, un tas, kas tiem pretojas, nolemj sevi neskaitāmam daudzumam nelaimju un savu dvēseli un miesu pakļauj nāves briesmām. Nevienam cilvēkam, kas dzīvo uz zemes, neienāktu prātā, piemēram, sacelties pret to, ka eksistē zemes pievilksanas spēks, un cilvēks,

kas nolec no liela augstuma, nositas. Tāpat arī gandrīz visi saprot, ka nebūtu vēlams bāzt galvu ugunī vai mēģināt elpot zem ūdens. Tie, kuri vadās pēc materiālās pasaules likumiem, mierīgi un veseli dzīvo uz zemes, bet mēģina pārkāpt savas būtības robežas, iet bojā. Ateistiskās propagandas un audzināšanas iespaidā mūsdienu cilvēks, kā likums, dzīvo tā it kā garīgā pasaule vispār neeksistētu. Necenšoties iepazīties ar garīgās pasaules likumiem un dzīvot saskaņā ar tiem, cilvēki bieži par to samaksā augstu cenu. Starp citu, garīgās pasaules likumi, kurus radījis Dievs, ir izklāstīti Evaņģēlijos, un tos dabiski ietver desmit baušļi, ko Dievs deva jau Mozum Sinaja kalnā.

Lai labāk sagatavotos grēksūdzei un pareizāk saprastu grēka daudzveidību, lasītājam tiek piedāvāta šī grāmatiņa. Balstoties uz desmit Dieva baušļiem, tiek dots to grēku izklāsts, kuri visbiežāk sastopami cilvēka dzīvē.

Kristus teica: *“Patiesi Es jums saku: tiekāms debess un zeme zudīs, nezudīs neviena ne vismazākā rakstu zīmīte, ne raksta galiņš no bauslības, iekāms viss notiek. Ja kas atmet kādu no šiem vismazākajiem baušļiem un tā māca ļaudis, tas būs vismazākais Debesu valstībā; bet, ja kas dara un māca, tas būs liels Debesu valstībā.”* (Mt 5, 17–20)

Grēks

Bībelē jēdzienu “grēks” sastopams 497 reizes, sākot no 1. Mozus grāmatas 4, 6–7 *“Tad Dievs sacīja Kainam: Vai nav tā: ja tu esi labs, tu savu galvu vari pacelt, bet, ja tu dari ļaunu, tad grēks ir tavu durvju priekšā un tīko pēc tevis. Bet tev būs valdīt pār viņu!”* līdz Atklāsmes grāmatas 18, 4–5 *“Es dzirdēju vēl citu balsi no debesīm saucam: Izeita no viņas, Mana tauta, lai jums nebūtu dalības viņas grēkos un jūs neķertu viņas mocības. Jo viņas grēku darbi sniedzas līdz debesīm, un Dievs ir pieminējis viņas noziegumus.”*

Vārds “grēks” Jaunajā Derībā tiek tulkots no grieķu valodas vārda ἀμαρτία (amarti'a). Tas apzīmē kā nepareizu stāvokli attiecībā pret Dievu, tā arī noteiktu rīcību, kas nav pareiza attiecībā pret otru cilvēku, kā arī pret Dievu. Tādējādi grēks vienmēr nozīmē apzinātu vai neapzinātu Dieva dotās morāles likumu pārkāpšanu un nepaklausību Dievam. Grēks ir tas, kas mūs šķir no Dieva, visa labā avota, un nolemj mūs mūžīgai nāvei.

Grēka jēdziens ir daudzšķautņains. No vienas puses, tā ir noteikta darbība vai rīcība, no otras puses, dvēseles stāvoklis vai kaislības jeb nodomi. Grēcīga var būt ne tikai izdarīta darbība, bet arī rīcība, kas ir izplānota, nodomāta, bet nepa-

veikta, t.i., palikusi tikai domās. Grēkojot cilvēks pretojas Dievam un nodara pāri Viņa mīlestībai.

Kā rodas grēks

Grēka sakne atrodas pašos mūsu dvēseles dziļumos – tajā, ko mēs saucam par kaislībām vai nodomiem. Kārdinājumi nepiemeklē tikai mirušos.

“Svētīgs tas vīrs, kas pastāv kārdināšanā, jo, norādījumu sasniedzis, tas saņems dzīvības vainagu, ko Viņš ir apsolījis tiem, kas Viņu mīl. Neviens, kas tiek kārdināts, lai nesaka: Dievs mani kārdina, – jo ļaunām kārdināšanām Dievs nav pieejams, un pats Viņš nevienu nekārdina. Bet katru kārdina viņa paša kārība, to vilinādama un valdzinādama. Pēc tam kārība, kad tā ieņēmusies, dzemdē grēku, bet grēks padarīts dzemdē nāvi.” (Jēk. 1, 12–15)

Vārds “kaislības” no grieķu valodas vārda πάθος (pathos) nozīmē spēcīgu vēlmi pēc kaut kā aizliegta, t.i., vēlēšanās izdarīt grēku.

Pati par sevi kaislība jau ir grēks – grēka sākumstadija vai pirmā pakāpe, kam ir potenciāla spēja ierosināt cilvēku uz noteiktu grēcīgu rīcību. Kristus teica: *“Ikviens, kas uzskata sievu, to iekārodams, tas ar viņu laulību jau ir pārkāpis savā sirdī” (Mt 5, 27–28).*

Piemēram:

- ja cilvēka sirdī dzīvo mantkārība (mīlestība uz naudu un bagātību, pārmērīga tieksme pēc tām) un viņš neko nedara, lai no tās atbrīvotos, tad agrāk vai vēlāk pie atbilstošu apstākļu sakritības tas novedīs pie zagšanas;

- ja cilvēkam piemīt ātra daba un viņu viegli sakaitināt un novest līdz dusmām, tad šī kaislība, ja no tās neatbrīvojas un tai rodas labvēlīgi ārējie apstākļi, var novest cilvēku līdz roku pacelšanai, kautiņiem, slepkavībai;

- izmisums kā kaislīgs dvēseles stāvoklis cilvēku var novest pie pašnāvības.

Izdarīts grēks ir ne tikai otršķirīgs pēc savas izcelsmes, bet arī daudz vieglāk pārvarams praksē (atturēt sevi no zagšanas, piemēram, ir daudz vieglāk nekā pasargāt savu dvēseli no kaislīgas vēlēšanās iegūt materiālus labumus).

Tātad galvenā cīņa ir cīņa ar kaislībām. Baznīcas tēvi māca, ka kaislību avots ir dēmonu (krišu eņģeļu, sātana kalpu) griba, kura kārdina un pavedina cilvēka dvēseli; labvēlīga augsne kaislības attīstībai ir ar pirmsdzimto grēku saindētā kriptu cilvēka daba.

Visu mūsu dzīvē nosaka tas, kādām domām mēs ļaujam mājot sevī. Sirdsskaidrais Antonijs Lielais teica: “Ja gribi, turpini būt kaislību vergs.

Ja gribi, kļūsti uzreiz brīvs.” Sirdsskaidrais Jānis Pakāpnieks saka: “Kaislība nerodas pati par sevi. Jo Dievs nav kaislību radītājs.” Kaislību cēlonis ir grēcīgajā mums Dieva dotās brīvības izmantošanā. Katrs ļaunums rodas pēc cilvēka gribas. Grēcīgā kaislība ir dvēseles slimība.

Vitovņicas starecs Tadejs sacīja: “Mēs ciešam tādēļ, ka mūsos ir ļaunas domas un ļaunas vēlmes. Mēs paši esam savu ciešanu cēlonis, jo mūsu tautā nav grēknožēlas. Nožēlas nav ne ticīgo vidū, ne, vēl jo vairāk, starp neticīgajiem. Mums ir jāatdzimst caur grēknožēlu. Mums ir jāatbrīvojas no mūsos mītošā ļaunuma.”

Sirdsskaidrais Atona Paīsijs teica: “Cilvēkam ir jānožēlo un jāizsūdz savi grēki, lai atņemtu sātānam tās tiesības, kuras cilvēks pats tam iedevis. Tikai pēc tam nelabais aiziet, bet savādāk cilvēks turpinās mocīties... Sātans ieguvis pasaulē lielu varu. Mēs esam tam iedevuši daudz tiesību. Par ko gan ir pārvērties mūsdienu cilvēks! (..) Ja būtu nožēla, viss nokārtotos.”

Dvēsele pati par sevi ir bezspēcīga. Cilvēks nevar sevi izārstēt un glābt pats saviem spēkiem. To spēj tikai Dieva spēks. “*Bez manis jūs nenieka nespējat darīt.*” (Jņ 15, 5)

Visus ieročus cīņai ar kaislībām un grēku mēs atrodam Dieva iestādītajā Baznīcā.

Grēku izklāsts, balstoties uz desmit Dieva baušļiem

Mozus likumi (baušļi) no Dieva tika doti bargās dabas parādībās 50. dienā pēc jūdu tautas iziešanas no Ēģiptes uz Sinaja kalnu. Šīs bauslības galvenie likumi bija uzrakstīti uz diviem akmens galdiņiem. Tas nozīmē to, ka tajos izteikti divi mīlestības veidi: mīlestība uz Dievu un mīlestība uz tuvākiem. Kristus uz jautājumu, kurš ir augstākais bauslis bauslībā, atbildēja:

“Tev būs Dievu, savu Kungu, mīlēt no visas sirds un no visas dvēseles, un no visa sava prāta. Šis ir augstākais un pirmais bauslis. Otrs tam līdzīgs ir: tev būs savu tuvāku mīlēt kā sevi pašu. Šinīs abos baušļos ir saņemta kopā visa bauslība un pravieši.” (Mt 22, 37–40)

Desmit baušļi (5. Moz. 5, 6–21)

1. *Es esmu Tas Kungs, tavs Dievs, kas tevi izveda no Ēģiptes zemes, no vergu nama. Tev nebūs citus dievus turēt Manā priekšā.*

2. *Tev nebūs sev darināt nekādu elku tēlu nedz no tā, kas ir augšā debesīs, nedz no tā, kas ir apakšā virs zemes, nedz no tā, kas ir ūdenī*

zem zemes. Tev nebūs mesties zemē to priekšā un nebūs tiem kalpot, jo Es, Tas Kungs, tavs Dievs, esmu dusmīgs Dievs, kas piemeklē tēvu grēkus līdz trešajam un ceturtajam augumam to bērniem, kas Mani ienīst, bet Es parādu žēlastību tūkstošiem, kas Mani mīl un Manus baušļus tur.

3. Tev nebūs Tā Kunga, sava Dieva, Vārdu velti valkāt, jo Tas Kungs to nepametīs nesodītu, kas Viņa Vārdu velti valkā.

4. Ievēro sabata dienu, ka tu to turi svētu, kā Tas Kungs, tavs Dievs, tev to ir pavēlējis. Sešās dienās padari savu darbu, bet septītā diena ir sabata diena, svēta Tam Kungam.

5. Tev būs savu tēvu un savu māti godāt, kā Tas Kungs, tavs Dievs, tev to ir pavēlējis, lai tu ilgi dzīvo un lai tev labi klājas tanī zemē, ko Tas Kungs, tavs Dievs, tev dos.

6. Tev nebūs nokaut.

7. Tev nebūs laulību pārkāpt.

8. Tev nebūs zagt.

9. Tev nebūs nepatiesu liecību dot pret savu tuvāku.

10. Tev nebūs iekārot sava tuvāka sievu, un tev nebūs iekārot sava tuvāka namu, nedz viņa tīrumu, nedz viņa kalpu, nedz viņa kalponi, nedz viņa vērsi, nedz viņa ēzeli, nedz kaut ko, kas pieder tavam tuvākam.

Pirmais bauslis

Es esmu Tas Kungs, tavs Dievs, kas tevi izveda no Ēģiptes zemes, no vergu nama. Tev nebūs citus dievus turēt Manā priekšā.

Ar pirmo bausli Dievs norāda cilvēkam uz Sevi, iedvesmo cilvēku godāt Viņu – vienīgo patieso Dievu.

Grēki pret pirmo bausli

- Bezdievība, Dieva noliegšana, apzināta vai neapzināta atteikšanās no Dieva – ateisms.

Neticība Dieva eksistencei, pilnīga paļāvība uz to, ka pasaule radusies tikai no fiziskas matērijas. Par šādu smagu dvēseles stāvokli runāja pravietis Dāvids: “...Bezprāši saka savā sirdī: Dieva nav! Tie ir samaitāti un dara nelietības, starp viņiem nav neviena, kas dara labu.” (Ps. 14, 1)

- Daudzdievība – politeisms. Viena īstā un patiesā Dieva vietā tiek pielūgti vairāki dievi. Politeisms ir raksturīgs daudzām vēsturiskām un mūsdienu reliģijām. Parasti katra dievība atbild par savu jomu, tipiskas dievības ir debesu, nāves, auglības dievi, kā arī dievi–radītāji un mātes dievības.

- Dabas pielūgšana vai Dieva īpašību un spēju piešķiršana dabai. Uzskats par pasauli kā Dieva iemiesojumu – panteisms.

Patiesībā pasaule radās nevis no Dieva būtības, bet ne no kā – no Dieva Vārda visvarenības.

“Iesākumā bija Vārds, un Vārds bija pie Dieva, un Vārds bija Dievs. Tas bija iesākumā pie Dieva. Caur Viņu viss ir radies, un bez Viņa nekas nav radies, kas ir.” (Jņ 1, 1–3)

- Ticība labā un ļaunā līdzvērtīgumam – dualisms. Ticība tam, ka eksistē divas vienlīdzīgas dievības: labais un ļaunais, no kuru savstarpējās cīņas ir atkarīgs cilvēku un visas pasaules liktenis. Patiesībā Dievs ir absolūti labs, bet ļaunais savukārt rodas saprātīgās radības grēcīgās gribas izvēles rezultātā. Šī izvēle turpinās ar katra cilvēka personību visas dzīves garumā un līdz pat šai dienai.

- Neticība Dieva Vārdam – Svētajiem Rakstiem. Vecās un Jaunās derības neatzīšana un neticība tām.

- Dieva providences noliegšana.

Ir cilvēki, kuri atzīst Dieva eksistenci, bet neatzīst Dieva ieinteresētību visas radības un īpaši cilvēku likteņos. Pēc viņu domām, pasaule un visa radība turpina eksistēt paši par sevi, pēc tiem

likumiem, ko Dievs devis iesākumā. Šāds uzskats nesakrīt ar Svētajiem Rakstiem. Evaņģēlijā ir skaidri teikts: *“Mans Tēvs aizvien vēl darbojas, tāpēc arī Es darbojos.”* (Jņ 5, 17)

Savā kalna sprediķī Jēzus Kristus ļoti skaidri atklāj saviem mācekļiem Dieva rūpes par cilvēku. *“Tāpēc jums nebūs zūdīties un sacīt: ko ēdīsim, vai: ko dzersim, vai: ar ko ģērbsimies? Jo pēc visa tā pagāni dzenas; jo jūsu Debesu Tēvs zina, ka jums visa tā vajag.”* (Mt 6, 31–32)

Tāpat Jaunajā Derībā varam lasīt, ka Kungs grib, lai visi cilvēki tiktu glābti.

“Tas Kungs nevilcina Savu apsolījumu, kā daži tas šķiet, bet ir pacietīgs ar jums, negribēdams, ka kādi pazustu, bet ka visi nāktu pie atgriešanās.” (2. Pēt. 3, 9)

- Ticības Dieva ieinteresētībai cilvēces un pasaules likteņos samazināšanās, redzot, ka ļaunums vairojas. Šajā dzīvē bieži var redzēt, ka ļaunums it kā uzvar un patiesība izzūd. Tā praviētis Dāvids iesaucās: *“Cik ilgi, Kungs, bezdievji priecāsies? Cik ilgi viņi runās, pārgalvīgi lielīdamies, cik ilgi visi ļaundari daudzinās sevi?”* (Ps. 94, 3–4)

Bet jau praviētiskā garā viņš atbild sev un saviem pēctečiem: *“Ja bezdievji zaļo kā zāle un visi ļaundari zied, tad tomēr viņi tiks izdeldēti uz mūžu mūžiem.”* (Ps. 92, 8)

Tātad vēl šajā zemes dzīves laikā mēs bieži redzam, ka Dievs ir ne tikai pacietīgs, bet arī bargi soda. Pilnīgu atmaksu par nodzīvoto dzīvi cilvēks saņem pēc nāves, kur nonāk mūžīgajā dzīvē vai mūžīgajās mokās. Bēdas un ciešanas taisnajiem Dievs nereti pieļauj, lai pilnīgi attīrītu, pilnveidotu un glābtu viņu dārgās dvēseles.

- Pārlicīga prātošana un ziņkārība par lietām, kuras pārsniedz mūsu saprāta iespējas.

Ļoti bieži cilvēks sāk spriest par lietām un Dieva īpašībām, kuras nepilnīgā cilvēka saprātam nav iespējams izdibināt. Piemēram: noslēpums par Svēto Trīsvienību, dievišķās providences likumiem u.c. Bieži tas noved pie augstprātības, lepnības, neticības un garīgās pazudināšanas mūžīgajā nāvē. “Nespēju ticēt tam, ko nevaru saprast”, nereti saka cilvēki, aizmirstot, ka dievišķās dzīves sfēra atrodas aiz cilvēka dzīves pieredzes robežām. Lai saprastu Dievu, ir jāattīra sava dvēsele, jādzīvo ar Dievu un jābūt Svētā Gara mājoklim, tikai tad Gars atklās tev Dieva noslēpumus. Līdz šāda svētuma stāvokļa sasniegšanai vajag vienkārši ticībā pieņemt to, ko Dievs mums atklāj caur Svētajiem Rakstiem.

- Neticība Dieva bezgalīgai mīlestībai un Viņa taisnīgumam. Šaubas par to, ka Dievs visus

cilvēkus mīl vienādi, neskatoties uz viņu dzimu-
mu, tautību, vecumu un ādas krāsu. Dievs grib,
lai visi cilvēki tiktu glābti un nāktu pie patiesī-
bas atziņas. Tomēr, tā kā cilvēkam ir brīvā griba,
viņš var pieņemt šo mīlestību vai atraidīt. Par
to viņš dos atbildi Dieva priekšā Pēdējās Tiesas
Dienā.

- Neticība Dieva brīnumiem – naturālisms.

Neticība vai šaubas par to, ka Dievs pēc Savas
gribas var veikt darbības, kas izjauc dabas liku-
mus un pārsniedz cilvēciskā saprāta robežas. Pie-
mēram: atdzīvināt mirušos, dot redzi tiem, kas ir
akli piedzimuši utt. Vienmēr vajag atcerēties, ka
Dievs ir visu-varens, ka Viņš noteicis dabas li-
kumus; un pats par sevi saprotams, ka pēc Savas
gribas Viņš tos var arī izmainīt.

- Neticība garīgās pasaules eksistencei – eņ-
ģeļu un dēmonu eksistences un to reālās iedar-
bības uz katra cilvēka dzīvi noliegšana. Tomēr
Svētajos Rakstos ir rakstīts, ka katram cilvēkam
ir jāsadarbojas ar svētajiem eņģeļiem un jācīnās
ar kritušajiem gariem.

*“...tad nu padodieties Dievam, stājieties pre-
tim velnam, un viņš bēgs no jums”. (Jēk. 4, 7)*

- Tikai noslēpumainā un brīnumainā meklē-
šana ticībā (viltus misticisms).

Viltus mistiķis mīl noslēpumainus Svēto Rakstu skaidrojumus (kabala), cenšas katrā apstākļī saskatīt īpašu brīnumu, īpašu zīmi no debesīm, gaida sev visās lietās īpašu dievišķu palīdzību, tajā pašā laikā aizmirstot Dieva Vārdus.

“... Bet, ja tu gribi ieiet dzīvībā, tad turi bausļus.” (Mt 19, 17)

Tas nozīmē, ka savas dvēseles glābšanai labāk ir darīt Dievam labus darbus, attīrot sirdi ar grēku nožēlu un lūgšanu, nekā meklēt ticībā tikai noslēpumaino un brīnumaino, kas beigās var novest cilvēku pie pilnīgas garīgās nāves un prāta aptumšošanās.

- Ticība likteņa nolemtībai (fatālisms).

Ļoti bieži nākas dzirdēt šādus izteicienus: “Kam jānotiek, tas notiks. Katram lemts savs liktenis. No sava likteņa neizbēgsi.” Šeit mēs sastopamies ar meliem par likteņa nolemtību, bet Svētie Raksti saka, ka cilvēkam ir brīva griba un viņš pats atbild par savu brīvību. Mūsu Kungs Jēzus Kristus saka tā:

“Ja kas grib Man sekot...” (Mt 16, 24)

“Ja tu gribi būt pilnīgs...” (Mt 19, 21)

Tas nozīmē, ka cilvēkam ir dota pilnīga rīcības brīvība, par kuras sekām viņš arī atbild. Pēdējā atbilde būs jādod tiesas dienā.

- Nepatiess priekšstats par Svēto Trijādību. Melīgs priekšstats par to, ka Svētā Trīsvienība sastāv no vairākiem dieviem, bet Svētajos Rakstos apustulis Jānis skaidri saka:

“Jo trīs ir, kas dod liecību debesīs: Tēvs, Vārds un Svētais Gars, un šie trīs ir viens.” (1. Jņ. 5, 7)

Dievā ir trīs personas un viena būtība jeb dzīvība. Un Viņa personas nav atdalāmas viena no otras, tās eksistē kopā kopš mūžības. Bez Svētās Trīsvienības nav Dieva. Šis noslēpums ir liels un to vajag pieņemt ticībā, jo tās zināšanas, ko Dievs devis cilvēkiem šajā jomā, nevar pārbaudīt ar cilvēcisko pieredzi.

- Jēzus Kristus neatzišana par patiesu Dievu. Daudzi herētiķi un sektanti noliedz Jēzus Kristus dievišķību, melīgi apgalvojot, ka Viņš bija tikai cilvēks, īpaši spēcīgi piepildīts ar Svēto Garu. Šis apgalvojums iznīcina kristietības jēgu un ir pret-runā ar Kristus vārdiem:

“Ticiet Man, ka Es esmu Tēvā un Tēvs ir Manī...” (Jņ 14, 11)

“...Kas Mani ir redzējis, Tas ir redzējis Tēvu” (Jņ 14, 9). Uz cilvēku ar šādiem uzskatiem pilnībā attiecas apustuļa Jāņa vārdi: *“Kas ir melis, ja ne tas, kas noliedz, ka Jēzus ir Kristus? Tas ir anti-krists, Kas noliedz Tēvu un Dēlu.” (1. Jņ. 2, 22)* Ja

cilvēks netic Jēzum Kristum kā Dievam, tad viņam nav iespējams glābt savu dvēseli.

“Jo, ja tu ar savu muti apliecināsi Jēzu par Kungu un savā sirdī ticēsi, ka Dievs Viņu uzmodinājis no miroņiem, tu tiksi izglābts.” (Rom. 10, 9)

- Uzskats, ka Dievu var pielūgt tikai garā, ka nav jāiet uz dievnamu.

Ir daudz cilvēku, kuri apgalvo, ka pietiek ar to, ka Dievs ir sirdī un ka par Viņu vienmēr vajag atcerēties, bet iet uz baznīcu, pieņemot Svēto Vakarēdienu un gavēt nav nepieciešams. Tie ir maldi. Tieši mūsu glābšanai Kungs nodibināja Baznīcu, garīgo vadību un sakramentus. “Kam Baznīca nav māte, tam Dievs nav Tēvs,” saka Tertuliāns jau 3. gadsimtā. Kurš tam nepiekrīt, tas pretojas Dievam. Ārpus Baznīcas glābšanas nav. Tāpēc arī bez gavēņa, grēksūdzes un Svētā Vakarēdiena cilvēks ir pilnīgi neaizsargāts kritušo garu pasaules priekšā, nokļūst to ietekmē un ieslīgst garīgās tumsas valstībā, galvenais iemesls augstāk minētiem maldiem ir slinkums kalpot Dievam, nevēlēšanās ierobežot kaislības un pielikt visas pūles savas dvēseles glābšanas labā.

- Mazticība.

Pilnīgas pārliecības trūkums par jebkādu kristīgu patiesību vai šīs patiesības pieņemšana tikai

ar prātu, nevis ar sirdi. No šejienes rodas slinkums, atslābums savas dvēseles glābšanā.

- Šaubas – doma, kas sagrauj pārliecību par Jēzus Kristus mācības patiesīgumu.

“Bet lai viņš lūdz ticībā, nemaz nešaubāties, jo, kas šaubās, līdzinās vēja dzītam un mērtātam jūras vilnim. Jo tāds cilvēks, vīrs ar dalītu dvēseli, nepastāvēs visos savos ceļos, lai nedomā, ka viņš no Tā Kunga ko saņems.” (Jēk. 1, 6–8)

- Pasivitāte, nav dedzības, centības trūkums garīgā dzīvē – nevēlēšanās lasīt Svētos Rakstus un lūgties.

- Fanātisms – nežēlīga un rupja attieksme pret apkārtējiem, kam pamatā ir nepareizi saprasta un uzkrāta reliģiska mācība. Vienmēr jāatceras, ka Dievs ir mīlestība un tiem, kas cenšas Viņam sekot, tāpat pienākas mīlēt tuvāko. Mīlestība nepavēl, neklie dz, nepiedraud, bet piedod, ir pacietīga un palīdz, tāpēc jebkura augstprātības vai nežēlības izpausme norāda uz to, ka cilvēks atrodas vēl ļoti tālu no patiesās Dieva atziņas.

- Neticība elles mokām, kuras sagatavotas grēciniekiem. Dažreiz nākas sastapties ar maldīgu uzskatu, ka Dievs Savā lielajā žēlastībā piedos visiem grēciniekiem un pat velnam. Vislielākie

maldi. Dzīvojot šeit uz zemes, cilvēks ar savu brīvo gribu dzīves laikā izvēlas, ar ko tam būt. Ja šī brīvā personība iesakņojas ļaunumā, apaug ar grēcīgām ieražām un iemaņām, tad pret viņa gribu Debesu valstībā to neviens neievedīs. Svētie tēvi saka, tāpēc jau Dievs ir labs, ka Viņš ir radījis elli. Patiešām, ja grēcinieks nonāktu paradīzē, viņš tur ciestu lielas mokas, atrodoties pilnīgi svešā, viņam nepieņemamā un nepierastā vidē. Bez tam skaidri un precīzi ir mūsu Pestītāja vārdi: “...eita nost no Manis, jūs nolādētie, mūžīgā ugunī, kas sataisīta velnam un viņa eņģeļiem. Un tie ieies mūžīgā sodībā...” (Mt 25, 41, 46)

- Pēcnāves dzīves eksistences noliegšana. Nereti sastopamies ar maldīgu uzskatu, ka apzinātas dzīves pēc nāves nav, ka cilvēka apziņa un personība izzūd kopā ar ķermeņa nāvi. Evaņģēlijs apstiprina pilnīgi pretējo. “Un nebīstieties no tiem, kas miesu nokauj un dvēseli nevar nokaut...” (Mt 10, 28) Dvēsele nomirt un sapūt nevar, jo tā nav miesa. Izgaist arī nevar, jo tā nav gaiss, bet ļoti smalks, vienkāršs, neredzams spēks. Dzīvot pēc ķermeņa nāves dvēselei nekas nevar liegt, jo eņģeļi arī dzīvo, kaut gan tiem nav nekāds materiāls ķermenis. Tomēr arī cilvēka ķermenis, kā to liecina Svētie Raksti, kādu dienu atdzīvosies.

“Vai Tavi mirušie dzīvos, arī manējo mirušās miesas? Jā, tie celsies augšā! Mostieties un gavilējiet, jūs, kas dusat pīšļos! Jo Tava rasa ir kā zaļojoša lauka rasa; zeme mirušos atkal atdos dienas gaismai.” (Jes. 26, 19)

- Ticība tam, ka visas reliģijas ir labas un nes pestīšanu. Šī iznīcinošā prātošana ir īpaši plaši izplatījusies ekumenisma herētiķu vidū. Šīs mācības pamatā ir uzskats, ka visas reliģijas (hinduisms, budisms, sātanisms, mormonisms, Jehovas liecinieku mācība, krišnaītu mācība, masonu mācība, new age, transcendentālā meditācija, ekstrasensorika, kā arī dažādi pagāniskie kulti, islams) ir viena un tā paša ticības koka dažādi zari, kas vienlīdz noved pie Dieva un glābšanas, tikai pa dažādiem ceļiem. Šos viltīgi samezglotos sātana mezglus atmaskoja Kungs Jēzus Kristus: *“Es Esmu durvis. Ja kāds caur Mani ieiet, tas tiks izglābts; viņš ieies un izies un atradīs ganības.”* (Jņ 10, 9)

Svētie raksti arī saka: *“Nav pestīšanas nevienā citā; jo nav neviens cits vārds zem debess cilvēkiem dots, kurā mums lemta pestīšana.”* (Apd. 4, 12)

“Jo ir viens Dievs, kā arī viens starpnieks starp Dievu un cilvēkiem – cilvēks Kristus Jēzus” (1. Tīm. 2, 5)

Patiešām, ja cilvēkam būtu bijis iespējams glābties bez Kristus, tad Kristum nebūtu vajadzējis nākt uz zemi, iemiesoties, ciest pazemojumus, uzņemt ciešanas un krusta nāvi par visas cilvēces grēkiem. Tomēr nebija cita ceļa, tikai caur Kristu, pateicoties Viņa žēlastības pilnajai palīdzībai, iet ticīgais uz savu glābšanu.

- Necieņas izrādīšana Baznīcai, tās iestādījumiem, dogmām, kanoniem, likumiem, hierarhijai, rakstiem.

- Atteikšanās no kristīgās ticības vai novēršanās no Dieva.

Tas notiek, kad cilvēki atsakās no patiesās ticības, baidoties no vajāšanām un izsmiekla, kā arī jebkādu pasaulīgu aprēķinu dēļ, kā arī aizraujoties ar maldu mācībām. Pēc Evaņģēlija vārdiem cilvēks, kurš iepazīnis patiesību, no tās novēršas līdzīgi cūkai, kas no jauna vārtās dubļos vai sunim, kas atgriežas pie saviem vēmekļiem. Kā raksta apustulis Pāvils: *“Jo, ja mēs pēc patiesības atziņas saņemšanas tīši grēkojam, tad neatliek vairs upuris par grēkiem, bet gan briesmīga tiesas gaidīšana un uguns karstums, kas aprīs pretiniekus.”* (Ebr. 10, 26–27) Baznīca šādus cilvēkus nolēma mūžīgam nosodījumam un māca nest pienācīgas atgriešanās augļus.

- **Ķecerība.** Maldu mācība par garīgo pasauli un saskarsmi ar to. Baznīca to noraida, jo tā nesa-
skan ar Svētajiem Rakstiem (piemēram: mācība
par reinkarnāciju, karmu u.c.). Pie ķecerības no-
ved personīgais lepnums, pārmērīga paļaušanās
uz savu prātu un garīgo pieredzi. Tam par iemes-
lu var būt nepietiekamas Dieva Vārda un Baznī-
cas mācības zināšanas.

*“Un Mana tauta iznīkst kopā ar viņiem aiz
atziņas trūkuma, un tā negrib neko mācīties.”*
(Hoz. 4, 6)

- **Šķeltniecība** – cilvēku kūdišana citam pret
citu, sanaidošana, apzināti nododot tālāk ten-
kas, un aprunāšana. Tā ir patvarīga atdalīšanās
no baznīcas kā Kristus miesas, patvarīga dažādu
grupu un lūgšanu grupu radišana, kam nav ne-
kā kopēja ar baznīcu un kas neievēro baznīcas
hierarhiju. Ļoti bieži cilvēki aiziet lepnības, per-
sonīgu ambīciju dēļ vai vadoties no politiskiem
vai citiem motīviem. Lai kādi arī būtu šie motīvi,
ikviens, kurš cenšas šķelt baznīcas vienotību un
ieved grēkā tos, kuru ticība vēl nav tik stipra, tiks
sodīti, neskatoties uz šo cilvēku labām īpašībām.
Ja redzam trūkumus baznīcas vadībā, ir jācenšas
tos izskaust vai izlabot, nevis šķelties un iet pro-
jām. Kur ir cilvēki, tur vienmēr ir arī grēks, pat
ja šie cilvēki ieņem augstus baznīcas amatus. Arī

apustuļu starpā bija Jūda Iskariots, bet mēs jau nespriežam par kristīgo reliģiju pēc viņa. Kristus miesas redzamajā daļā, kas atrodas uz zemes, vienmēr ir atradušies grēcīgi cilvēki, bet tas nav traucējis to dvēseļu glābšanai, kas grib dzīvot taisnīgi.

- Māņticība – pilnīgi veltīga ticība tam, kam nav nekādas jēgas. Tā visbiežāk balstās uz pagānisko pasaules uzskatu, kas neapzināti iegājis mūsu zemapziņā, te var pieskaitīt zīlēšanas, pazīmes (melnie kaķi, 13. datums, izbērtā sāls u.c.), tautas ticējumus. Nepareiza baznīcas svētku un tradīciju izpratne, kas rada sinkrētismu, pagānisko tradīciju savīšanos ar baznīcas svētkiem. Māņticība ir dvēseles dārza nezāles, kas nomāc garīgos stādus un patieso ticību. Māņticība apslāpē dvēseles enerģiju, izkropļo garīgo ceļu, aizsedz Kristus patiesību. Māņticība rodas no Dieva Vārda un baznīcas mācības nezināšanas un aklas uzticēšanās melīgiem nekristīgiem izziņas avotiem un tradīcijām.

“No Tā Kunga ir atkarīgi ikviena cilvēka soļi, bet kurš cilvēks gan zina un izprot savu ceļu?” (Sak. 20, 24) Tā vietā, lai vadītu savu dzīvi ar veselo saprātu, māņticīgs cilvēks savas sekmes vai neveiksmes saista ar dažādām apkārtējām pazi-

mēm (izkāpšana no gultas ar kreiso kāju, kāda īpaša cilvēka satikšana no rīta u.c.).

- Rituālticība – pieķeršanās tikai rakstītam vārdam, ne garam. *“Jūs pētījat rakstus, jo jums šķiet, ka tajos jums ir mūžīgā dzīvība, un tie ir, kas dod liecību par Mani! Bet jūs negribat nākt pie Manis, lai iegūtu dzīvību.”* (Jņ 5, 39–40) Šādi cilvēki baznīcas dzīvē redz tikai ārējo miesai un dvēselei patikamo formu, bet nesaskata šo rituālu garīgo būtību un nemeklē garīgo pieaugšanu. *“Ar jums, brāļi, es nevarēju runāt kā ar garīgiem, bet kā ar miesīgiem cilvēkiem, kā ar bērniem Kristū. Es jums devu pienu un ne smagu barību. To jūs nevarējāt panest, arī vēl tagad nevarat. Jo jūs vēl esat miesīgi. Kamēr jūsu starpā naidis un ķildas, vai tad neesat miesīgi un vai nedzīvojat kā šīs pasaules cilvēki?”* (1. Kor. 3, 1–3)

- Neuzticēšanās Dievam ir grēks, kas izpaužas nepilnīgā paļāvībā uz Dievu kā visu redzamo un neredzamo lietu Radītāju, kurš vēl mums patiesu labumu. No neuzticēšanās Dievam rodas tādi grēki kā grūtsirdība, izmisums, mazdūšība un bailes no nākotnes. Kristiešiem, kas sirgst ar šādu grēku, nepieciešams biežāk atcerēties, ka Dievs ir mīlestība, ka Viņš pazemojās, pieņemot cilvēcisko miesu, panesa pazemojumus, kaunu

un ciešanas un krusta nāvi, lai glābtu katru no mums. Kā lai pēc tā visa neuzticas Dievam?

- Kurnēšana pret Dievu – bieža neapmierinātība ar dzīves grūtībām, apstākļiem, bēdām, slimībām cilvēkos nereti izsauc neapmierinātību ar pašu Dievu, kam raksturīga kurnēšana uz Dievu, Dieva apvainošana žēlsirdības trūkumā. Cilvēki bieži aizmirst, ka viņu bēdu un slimību iemesls vispirms ir viņu pašu grēks un Dieva baušļu pārkāpšana. Tai pašā laikā nākas atcerēties, ka zemes dzīves grūtības mums palīdz atbrīvoties no dažādām kaislībām un dvēseles kaitēm. Svētie Raksti saka: kas sācis ciest miesā, tas mitējies no grēka. Kurnēšanas uz Dievu sakne ir neuzticēšanās Dievam un var novest cilvēku līdz pilnīgai atkrišanai no baznīcas, ticības pazaudēšanai, atkāpšanās no Dieva, kā rezultātā cilvēks var kļūt pat par Dieva pretinieku. Šo grēku var iznīdēt pilnīga uzticēšanās Dieva plānam savai dzīvei, pazemošanās Dieva priekšā un pilnīga sevis nodošana Dieva rokās. Atcerēsimies Kristus ciešanas Ģetzemanes dārzā, kā arī to, kā mūsu Pestītājs teica: ne mans, bet Tavs prāts lai notiek.

- Nepateicība Dievam – cilvēks bieži vēršas pie Dieva tikai savu nelaimju, bēdu un slimību laikā, lūdzot Dievam palīdzību, bet, kad

pienāk labvēlīgi dzīves apstākļi, kristietis nereti aizmirst par Dievu un nepateicas par saņemto palīdzību. *“Esiet priecīgi vienumēr, lūdziet bez mitēšanās Dievu. Par visu esiet pateicīgi! Jo tāda ir Dieva griba Kristū Jēzū attiecībā uz jums.”* (1. Tes. 5, 16–18)

“Nezūdaities nemaz, bet jūsu lūgumi lai nāk zināmi Dieva priekšā ar pateicību ikvienā pielūgšanā un lūgšanā. Un Dieva miers, kas ir augstāks par visu saprašanu, pasargās jūsu sirdis un jūsu domas Kristū Jēzū.” (Fil. 4, 6–7)

- Remdenība ticībā – dedzīguma trūkums attiecībās ar Dievu un savas garīgās dzīves pilnveidošanā. Par šādiem cilvēkiem apustulis Jānis saka: *“Es zinu tavus darbus, ka tu neesi ne auksts, ne karsts. Kaut jel tu būtu auksts vai karsts. Tā kā tu esi remdens, ne auksts, ne karsts, Es tevi izspļaušu no Savas mutes.”* (Atkl. 3, 15, 16) Dedzīgs cilvēks dažādās dzīves grūtībās, pateicoties Dieva žēlastībai, ir spējīgs nožēlot savus grēkus un izmainīt savu dzīvi. Remdenais savukārt garīgi trūdēs visu savu mūžu un diez vai jebkad pieķersies Dievam ar visu savu sirdi. Dedzīguma trūkuma pirmā pazīme – cilvēks nemīl lūgties, iet uz dievnamu un piedalīties baznīcas noteiktos rituālos. Ja lūgšana ir piespiesta, neregulāra,

tajā trūkst uzmanības, tā ir vāja un lūgšanas laikā mūsu ķermenis neatrodas dievbijīgā stāvoklī: *“Katrs vīrs, kas Dievu lūdz vai runā kā pravietis ar apsegtu galvu, apkauno savu galvu. Bet katra sieva, kas ar neapsegtu galvu lūdz Dievu vai runā kā praviete, dara kaunu savai galvai, jo tā ir tāpat kā apcirsta. Ja sieva neaizsedzas, tad lai tā arī apcērpas. Bet, tā kā tas sievai ir par kaunu, ka tā ir apcirsta vai noskūta, tad lai tā aizsedzas. Bet vīram nebūs galvu aizsegt, jo tas ir Dieva godības attēls un atspulgs; bet sieva ir vīra godības atspulgs. Tāpēc sievai jābūt galvā pilnvaras zīmei eņģeļu dēļ. Bet, ja kāds tur grib tiepties, mēs nepazīstam tādu ieražu, Dieva draudzes arī ne.”* (1. Kor. 11, 4–7, 10, 16)

Ja mūsu lūgšana aprobežojas tikai ar mehānisku iemācītu vārdu atkātošanu, tas liecina par cilvēka attālināšanos no Dieva. Kristietim visu savu dzīvi jāatceras, ka Dievs viņu redz ik brīdī, ka viņš visu laiku dzīvo Dieva, nevis cilvēku priekšā. Remdenība izpaužas arī neregulārā savas dvēseles izmeklēšanā, kas pakāpeniski noved cilvēku pie savu grēku pilnīgas neredzēšanas, kas savukārt noved pie citu cilvēku grēku tiesāšanas.

“Netiesāji, lai jūs netopat tiesāti. Jo, ar kādu tiesu jūs tiesājat, ar tādu jūs tapsit tiesāti; un,

ar kādu mēru jūs mērojat, ar tādu jums taps atmērots. Bet ko tu redzi skabargu sava brāļa acī, bet baļķi savā acī neieraugi? Jeb kā tu vari sacīt uz savu brāli: laid, es izvilksu skabargu no tavas acs, – un redzi, baļķis tavā paša acī? Liekuli, izvelc papriekš baļķi no savas acs un tad lūko izvilkt skabargu no sava brāļa acs.” (Mt 7, 1–5)

- Dievbijības un pietātes trūkums.

“Kalpojiet Kungam ar bijāšanu”. (Ps. 2, 11)

“Tā Kunga bijāšana ir mācības ceļš, kā kļūt pie gudrības, un pazemība ved godā.” (Sak. 15, 33)

Stāvot Dieva priekšā lūgšanās mājās vai dievnamā, mums jāatceras, kā priekšā mēs stāvam. Mēs esam radība. Viņš ir Radītājs. No Viņa ir atkarīga mūsu tagadne un nākotne.

“Jo Viņā mēs dzīvojam un rosāmies, un esam.” (Apd. 17, 28)

Viņa priekšā grēkojam. Kā gan ir iespējams nākt Dieva priekšā bez bijības un pazemības. Ja cilvēks sirgst ar šo grēku, tad par šo liecina viņa iezīmes: izklaidīga lūgšana, ka domas novirzītas uz ikdienas lietām, necienīga izturēšanās dievnamā (sarunas, kas novērš otra cilvēka uzmanību no Dieva, neuzmanīga klausīšanās) un sapratnes trūkums par to, ka katram personīgi būs jāstājas Dieva tiesas priekšā. *“Jo noliktais laiks ir klāt, ka sods sākas pie Dieva nama. Bet, ja*

papriekš pie mums, kāds gals būs tiem, kas neklausa Dieva evaņģēlijam? Un, ja taisnais tikko tiek izglābts, kur nonāks bezdievis un grēcinieks?” (1. Pēt. 4, 17–18)

“Redzi, ja jau taisnīgajam virs zemes tā tiek atmaksāts, cik tad vēl vairāk bezdievim un grēciniekam!” (Sak. 11, 31)

- Nepaklausība Dieva gribai – atklāta Dieva gribas neatzišana, kas izteikta Viņa baušļos, Svētajos Rakstos un garīgā padomdevēja norādījumos un sirdsapziņas balsi: *“Ne ikkatrs, kas uz Mani saka: Kungs! Kungs! – ieies Debesu valstībā, bet tas, kas dara Mana Debesu Tēva prātu. Daudzi uz Mani sacīs tanī dienā: Kungs! Kungs! Vai mēs Tavā Vārdā neesam nākošas lietas sludinājuši, vai mēs Tavā Vārdā neesam velnus izdzinuši, vai mēs Tavā Vārdā neesam daudz brīnumu darījuši? Un tad Es tiem apliecināšu: Es jūs nekad neesmu pazinis; eita nost no Manis, jūs ļauna darītāji.” (Mt 7, 21–23)* Kā arī Dieva gribas pielāgošana cilvēkam izdevīgā veidā (piemēram: *“Vīriešu drēbes nebūs sievietei valkāt, nedz vīrietim apvilkt sieviešu drēbes, bet visi, kas to dara, dara Tā Kunga, sava Dieva, acīs negantību.” (5. Moz. 22, 5)* Šo rakstu vietu cilvēki iztulko pēc “pēc pēdējiem modes kļedzieniem”).

Šeit varam pieskaitīt arī savas gribas nolikšanu augstāk par Kristus gribu.

“Ja nu ir kāds iepriecinājums Kristū, ja kāds mīlestības mierinājums, ja kāda gara sadraudzība, kāda sirsnība vai līdzcietība, tad piepildait manu prieku, turēdamies vienā prātā, lolodami vienu mīlestību, dvēselēs vienoti, ar vienu mērķi, ne strīdēdamies, ne tukšā lielībā, bet pazemībā cits citu uzskatīdami augstāku par sevi, neraudzīdamies katrs uz savām, bet arī uz citu vajadzībām.” (Fil. 2, 1–4)

Kā arī savu doto solījumu nepildīšana.

“Neesi par daudz ātrs ar savu muti, un lai tava sirds savā trauksmē nepārsteidzas kādu vārdu izrunāt Dieva priekšā, jo Dievs ir debesīs, bet tu esi virs zemes; tāpēc lai maz ir tavu vārdu! Jo, kur ļaudis visai nodarbināti, tur rodas sapņi, un, kur daudz vārdu, tur rodas muļķīgas valodas. Ja tu esi Dievam devis solījumu, tad nekavējies to izpildīt, jo Viņam nav labs prāts uz neprašām. Ko tu esi apsolijs, to pildi! Labāk ir nesolīt nekā solīt un nepildīt. Neatļauj savai mutei tevi apgrēcināt un neizsakies Dieva vēstneša (priestera) priekšā, ka ir notikusi pārsteigšanās; kāpēc lai Dievs apskaišas par to, ko tu esi izrunājis, un neļauj tavam roku darbam labi izdoties? Un, kur ir daudz sapņu, tur ir arī daudz veltīgu un tukšu

vārdu, tur ir niecība. Bet tu bīsties vairāk Dieva!” (Sal. māc. 5, 1–6)

- Aizmiršana par Dieva visurklātesamību, par to, ka Dievs visu redz – visu, ko mēs savā dzīvē darām, to darām Tam Kungam par godu un slavu. Tas, kurš savu acu priekšā pastāvīgi tur Dievu, spēj izvairīties no daudziem smagiem grēkiem. Ja mēs zinām, ka tas Kungs visu laiku uz mums skatās, vai mums būs viegli veikt kādu darbību pretēji Viņa gribai? Daudzi ticīgie, aizejot mājās no dievnama vai pēc mājas lūgšanas, tūlīt aizmirst par Dievu un sāk dzīvot parastu pasaulīgu dzīvi, un Dieva žēlastība, ko esam saņēmuši lūgšanā, tūlīt pazūd.

“Un visu, ko vien jūs darāt vārdos vai darbos, to visu darait Kunga Jēzus Vārdā, pateikdamies Dievam Tēvam caur Viņu.” (Kol. 3, 17)

“Visu ko darāt, darait no sirds, it kā savam Kungam un ne cilvēkiem, jo jūs zināt, ka Tas Kungs par atmaksu jums dos debesu mantojumu. Jūs jau kalpojat savam Kungam – Kristum. Kas nepareizi darījis, dabūs pelnīto atmaksu; tur neuzlūko cilvēka vaigu. Kungi, kā tas ir pareizi un taisnīgi, tā darait saviem kalpiem; jūs zināt: arī jums ir Kungs – debesīs.” (Kol. 3, 23–4, 1)

- Sava sargeņģeļa eksistences aizmiršana vai noliegšana. *“Vai tie visi nav kalpotāji gari, izsūtāmi kalpošanai to labā, kam jāmanto pestīšana?” (Ebr. 1, 14)*

Sargeņģelis ir Dieva dota dāvana kristietim no ūdens kristībām līdz kapam, un pēc nāves viņš pavada dvēseli līdz Dieva tiesai. No paša cilvēka ir atkarīgs, vai sargeņģelis būs pastāvīgi ar viņu vai nezturēs cilvēka grēku smagumu un aizies. Ticība un dievbijība pievelk viņa debesu sarga klātbūtni, turpretim neticība, mazticība, neizsūdzēti grēki vai dzīvošana grēkos to attālina. Būtu vieglprātīgi neapzināties sargeņģeļa ietekmi uz mūsu likteni, kad esam izvairījušies no acīmredzamām dzīvības un veselības briesmām.

- Garīgais egoisms, garīgā baudkāre – piedalīšanās dievkalpojumos un baznīcas sakramentu (Vakarēdiens, grēksūdze, svaidīšana ar eļļu, kristības, laulības un bēres) saņemšanā, kā arī lūgšanās tikai ar nodomu saņemt garīgu baudu, dvēseles mierinājumu un estētiskus pārdzīvojumus.

“Jo miesas cilvēki tiecas pēc miesas lietām, bet Gara cilvēki pēc Gara lietām. Miesas tieksme ved nāvē, bet Gara tieksme – uz dzīvību un mieru. Jo miesas tieksme ir naidā ar Dievu: tā neklauša Dieva bauslībai, jo tā to nespēj. Miesas cilvēki

nevar patikt Dievam. Bet jūs neesat miesā, bet Garā, tik tiešām, ka Dieva Gars mīt jūsos. Bet, ja kādam nav Kristus Gara, tas nepieder Viņam.” (Rom. 8, 5–9)

Ārējo patikamo jūtu un emociju dēļ tiek zaudēta galvenā lūgšanu un dievkalpojuma apmeklēšanas jēga – cilvēka saruna ar Dievu. Saruna ar Dievu prasa no mums ne tikai īpašu uzmanības koncentrēšanos, bet arī pazemīgu savas grēcības apziņu, nespēju darīt bez Dieva palīdzības neko labu. Dzīvā Dieva apziņa, tiekšanās pēc Viņa ar visu savu būtību padara mūsu lūgšanu darbīgu un efektīvu. Pie tam nav nepieciešams piedzīvot kaut kādus garīgus mierinājumus vai sakāpinātas emocijas. Ja Dievs tās mums ir sūtījis, tad paldies Viņam par to, ja nē, arī paldies Dievam. Garīgu pārdzīvojumu meklēšana lūgšanā var novest cilvēku pie pašapmāna, kas ir bīstams dvēselei, jo ar šādi apmānītu cilvēku var sākt runāt nešķīstais gars, kurš sāks sūtīt tam saldkaislas izjūtas. Un nelaimīgais to uztvers kā Dieva žēlastību. “*Ņemiet uz sevi Manu jūgu, mācaities no Manis, jo Es esmu lēnprātīgs un no sirds pazemīgs; tad jūs atradīsiet atvieglojumu savām dvēselēm.*” (Mt 11, 29)

- Slinkums, atslābums lūgšanās un citās garīgās lietās – garīgās disciplīnas trūkums, kurš

mazina cilvēka ticību. Dzīvojot šādu dzīvi, cilvēks nekad nevarēs atbrīvoties no sliktām kaislībām un ieradumiem, lai iegūtu labus un mūžīgi dzīvei noderīgus tikumus. Ja formāli un pa roku galam izpilda garīgos pienākumus, domājot, ka tādējādi Dievam tiek atdota Viņa daļa un ar to pietiek, lai dzīvotu taisnīgu dzīvi, tad cilvēks piemāna pats sevi. Kalpošana Dievam prasa visu cilvēka dzīves spēka koncentrāciju un tiekšanos pie Viņa ar visu savu būtību.

“Jo cerībā mēs esam pestīti. Bet tas, kas jau redzams, nav vairs cerība. Jo, ja kāds jau ko redz, vai tam uz to vēl jācer? Bet, ja ceram uz to, ko neredzam, tad to ar pacietību sagaidām.” (Rom. 8, 24–25)

“...lūdziet bez mitēšanās Dievu.” (1. Tes. 5, 17)

- Dusmas lūgšanas laikā vai tūlīt pēc atgriešanās no dievnama.

Tad nu es gribu, lai vīri lūdz Dievu katrā vietā, paceldami svētas rokas bez dusmām un šaubām” (1. Tim. 2, 8), – saka apustulis Pāvils. Bez iekšējās izklaidības lūgšanu cenšas traucēt pasaulīgi kārdinājumi – dusmas, naidis, rūgtums vai aizvainojums, nepiedošana vai īgnums, kas īpaši atklājas lūgšanu laikā kopā ar citiem cilvēkiem. No kā rodas šāds stāvoklis – tas var rasties, ja cil-

vēkam nav regulāras, personīgas lūgšanu dzīves vai, ja tā sagādā grūtības, kā arī no noguruma un dēmonu darbības. Sātans nevar izturēt kristīga cilvēka lūgšanas, kas nāk no šķīstas, tīras sirds, tāpēc tas pieliek visus spēkus, lai tās izjauktu vai pārtrauktu. Ja tas viņam neizdodas, tad cenšas iedvest cilvēkam šaubas, rūgtumu, naidu un aizkaitinājumu vai nu lūgšanu laikā, vai tūlīt pēc lūgšanas, tādējādi atņemot kristietim Dieva dāvāto žēlastību un ticību. Katram cilvēkam ļoti nopietni sevi jāuzmana pēc mājas un baznīcas lūgšanām (vislabāk izvairīties no sarunām ar citiem un lūgšanās saņemto atziņu un atbilžu publiskas apspriešanas), lai nepazaudēto saņemto Dieva atbildi un žēlastību un darbs neizrādītos veltīgs.

“No kurienes kari, no kurienes cīņas jūsu starpā? Vai ne no turienes, no kārībām, kas cīnās jūsu locekļos? Jūs iekārojat, un jums nav; jūs slepkavojat un skaužat un nevarat iegūt; jūs cīnāties un karojat. Jums nav, tāpēc ka jūs nelūdzat Dievu. Jūs lūdzat un nedabūjat, tāpēc ka ar ļaunām sirdīm lūdzat, lai to šķiestu savās kārībās.” (Jēk. 4, 1–3)

“Redzi, Tā Kunga roka nebūt nav par īsu, lai tā nevarētu palīdzēt, un Viņa auss nav tā aizkritis, ka tā nevarētu dzirdēt. Bet jūsu pārkāpumi jūs attālina no jūsu Dieva, un jūsu grēki apslēpj

Viņa vaigu no jums, ka Viņš neklausās uz jums, jo jūsu rokas ir aptraipītas ar asinīm un jūsu pirksti ir pilni noziegumu, jūsu lūpas runā melus, un jūsu mēle pauž netaisnību.” (Jes. 59, 1–3)

- Slinkuma un nevērības dēļ rīta vai vakara lūgšanu nepildīšana. Savas zemes dzīves laikā Jēzus Kristus pielūdza Dievu gan rītos, gan vakaros.

“Un, no rīta gaišos cēlies, Viņš izgāja un nogāja kādā vientuļā vietā un tur Dievu pielūdza.” (Mk 1, 35)

“Un, tos atlaidis, Viņš gāja kalnā Dievu lūgt.” (Mk 6, 46)

Viss, ko darīja Kungs, tika darīts mūsu pamācīšanai, pilnveidošanai un glābšanai, tādējādi rīta un vakara lūgšanas ir kristietim ļoti nepieciešamas. Ir cilvēki, kuri, lai arī to nenoliedz, tomēr ļoti bieži aprobežojas ar īsām lūgšanām, lai tūlīt dotos savās ikdienas gaitās ar izpildīta pienākuma sajūtu. Tāda rīcība ir lūgšanas imitācija, jo nav iespējams pacelties garā pie Dieva un iegūt pazemīgu sirdi dažās sekundēs. Lai saņemtu mīlestību no Dieva un svētību savām gaitām, mums regulāri jāveltī rītos un vakaros noteikts laiks, ko nedrīkst saīsināt nekāda nervoza steiga.

- Prātošana un sarunas par sadzīves lietām pirms rīta lūgšanas – tā kā mūsu miesa ir Svē-

tā Gara mājoklis, tad pirmais, kas mums jādara no rīta pamostoties, jāvēršas pie Dieva, atverot šī mājokļa durvis, mūsu lūpas.

“Nesīsim tad caur Viņu slavas upuri Dievam vienumēr, tas ir, lūpu augli, kas Viņa Vārdu slavē.” (Ebr. 13, 15) Pirmie vārdi pēc pamošanās ir jābūt īsai lūgšanai, ar ko mēs vēršamies pie Dieva. Tāds rīta iesākums dod pareizo virzienu kā mūsu garīgai dzīvei, tā mūsu ikdienas gaitām. Turpretī domas un sarunas par ikdienišķām lietām pirms rīta lūgšanas bieži noved pie dūsmām, strīdiem ar tuvākajiem un izjauc mūsu garīgo kārtību visai dienai. Svētie tēvi māca, ka eksistē īpaši ļauns gars, kas neredzamā veidā nostājas blakus cilvēkam viņa pamošanās momentā. Šī dēmona mērķis ir pārņemt cilvēka domas un pakļaut tās savai ļaunajai gribai.

- Lūgšanu pirms maltītes un pēc maltītes neievērošana. Šādas lūgšanas nepieciešamība ir skaidri izteikta Dieva vārdā: *“Kad nu tu ēdīsi un būsi paēdis, tad teic To Kungu, savu Dievu, par to labo zemi, ko Viņš tev ir devis.” (5. Moz. 8, 10)* Jo seno ticības derību iesvētīja ar savu piemēru mūsu Kungs Jēzus Kristus, kurš kopā ar mācekļiem vienmēr pienesa pateicības lūgšanu Dievam Tēvam. Tas, kurš uzsāk ēst bez lūgšanas, ir līdzīgs dzīvniekam, kurš, ieraugot ēdienu, uzreiz klūp

tam virsū, ne par ko citu nedomādams. Šeit vietā būtu atgādināt, ka lūgšana un krusta zīme mūsu ēdianu svētī, izārdot jebkuru burvestību un sātanisku iedarbību, ja tāda ir bijusi.

- Lūgšanu pirms darba sākšanas un beigšanas neievērošana – katru darbu, ko sākam, ir vērts sākt un beigt ar lūgšanu.

“Tāpēc, vai ēdat vai dzerat, visu to dariet Dievam par godu.” (1. Kor. 10, 31)

Ir arī saprātīgi palūgt Dieva svētību katram labam darbam. Ja ar lūgšanu mēs varam iegūt Dieva labvēlību iecerētam pasākumam, tad nelūgt pirms darba nozīmē nenovērtēt Dieva svētību, bet bez Dieva mēs neko īsti labu un derīgu izdarīt nevaram. Tāpēc katram kristietim pienākas sākt ikvienu savu darbu, vēršoties lūgšanā pie Dieva un lūdzot svētību iecerētajai lietai.

- Pamatlūgšanu un baušļu nezināšana, kā arī nevēlēšanās uzzināt.

“Bet šī ir mūžīgā dzīvība, ka viņi atzīst Tevi, vienīgo patieso Dievu, un to, ko Tu esi sūtījis, Jēzu Kristu.” (Jņ 17, 3) Kā mēs redzam no šiem vārdiem, no patiesas Dieva iepazīšanas ir atkarīgs ne tikai cilvēka liktenis nākotnē, bet arī viņa zemes dzīves laime. No tā izriet, ka Svēto Rakstu studēšana, lūgšana un kristietības pamatvērtību

zināšana ir saprātīga cilvēka pienākums, “...jo daži Dievu nemaz nepazīst, to es jums saku par kaunu.” (1. Kor. 15, 34)

Nolaidīgais kristietis viegli var tikt ievilkts herētiķu un sektantu tīklos, var viegli sapīties sātanā dzīlumos (Atkl. 2, 24) un garīgi iet bojā.

- Dievu zaimojošas domas, to pieņemšana un tīrāšana, īpaši lūgšanu laikā – šīs domas cilvēkam atnes kritušais eņģelis, lai aptumšotu cilvēka prātu un novērstu no ticības, tādēļ, zinot viņa dabu, kristietim ne tikai nevajag apstāties pie šādām domām vai pievērst tām uzmanību vai domāt par tām, bet gluži pretēji – tūlīt tās aizdzīt bez jebkādas iztīrāšanas vai apspriešanas. Ja šādas domas regulāri atkārtojas, tās vajag atklāti izsūdzēt grēksūdzē, un tās zaudē savu spēku.

- Mazdūšība nepiepildītu lūgumu dēļ – tikai pats Kungs zina, kas mums ir noderīgi un kas nav, ko var dot uzreiz un pēc kāda noteikta laika un ko vispār nedot. Tāpēc katras lūgšanas beigās vajadzētu piebilst: ne mana, bet Tava griba lai notiek, kā to darīja mūsu Kungs Jēzus Kristus, lūdzoties Ģetzemanes dārzā.

- Bišanās no velna un tumsas valstības draudiem, kas rodas no mazticības un mazdūšības. Nereti nopietnās lūgšanās, īpaši, ja tās notiek

naktīs un ir apvienotas ar psalmu lasīšanu, cilvēkam var uzbrukt dažādi dēmoni, kā rezultātā rodas bailes un cilvēks vispār var pārtraukt lūgties. Tas notiek no mazdūšības un mazticības. Cilvēkam vienmēr jāatceras, ka viņš ir Jēzus Kristus kareivis un dēmoni bez Dieva ziņas neko nevar izdarīt. Nešķīstie gari pat nevarēja iziet un ieiet cūkās bez Kunga ziņas (Mt 8, 28–32). Ar Svētā Gara un lūgšanas palīdzību kristietis var uzvarēt jebkuru dēmonu. Kā saka sirdsskaidrais Optinas Ambrozijs, kad sajutīsi bailes un ienaidnieka uzbrukumu, citē Dieva Vārdu – un dēmoni aizies.

“Tas Kungs ir mans gaišums un mana pestīšana, no kā man bīties? Tas Kungs ir manas dzīves patvērums, no kā man baiļoties?” (Ps. 27, 1)

Var lasīt arī 91. psalmu. Pats pieredzēsi, kāds spēks ir Dieva Vārdam, kas aizdedzina un aizdzen ienaidniekus, kas uzbrūk mūsu domām, kā liesma.

- Nevēlēšanās iegādāties Bībeli, Evaņģēliju, lūgšanu grāmatas; nevērīga izturēšanās pret tām. Pastāvīgi lasot Bībeli, mēs piesātināmies ar evaņģēlisko garu, sākam domāt un runāt kristīgi. Šādu grāmatu atrašanās mājās pati par sevi dod pozitīvu rezultātu, jo, tās uzlūkojot, cilvēka dvēselē rodas labas domas un vēlēšanās, tāpēc grēks ir tās neiegādāties vai necienīgi pret tām izturēties.

- Intereses trūkums par garīgo literatūru un tās nelasīšana.

Garīgās literatūras lasīšana bagātina cilvēka dvēseli un dod cilvēkam pozitīvas dzīves piemērus, ko ir vērts atdarināt. Lasot svēto tēvu darbus un redzot viņu dzīves, mēs uzzinām, kā viņi ir gājuši pa šo garīgās attīstības ceļu, un saprotam, ka tas ir iespējams ikvienam, kas piepildīts ar Svēto Garu. Svētītājs Ignatijs Brjančaniņovs jau 19. gadsimtā rakstīja, ka nepieciešams ne tikai studēt Bībeli, bet arī lasīt svētos tēvus, un ka nevar izglābties tas, kurš tagad nelasa svēto tēvu grāmatas.

- Pasaulīgas un bezdievīgas literatūras vai preses lasīšana un apspriešana, kas samazina lūgšanu laiku.

“Svētīgs tas cilvēks, kas neseko bezdievīgo padomam, nedz staigā grēcinieku ceļus, nedz arī sēž paļātāju pulkā, bet kam prāts saistās pie Tā Kunga baušļiem un kas dienām un naktīm domā par Viņa bauslību” (Ps. 1, 1–2) – saka Dieva Vārds, norādot uz to lielo ļaunumu, ko kristietim var nodarīt sadraudzība ar bezdievjiem, herētiķiem un sektantiem. Kā norāda svētais tēvs Sarovas Serafims, ka pilnīgi pietiek ar 10 minūšu garu sarunu ar cilvēku, kura uzskati ir pretēji tavējiem, lai izsistu tevi no garīgā līdzsvara. Pasaulīgas literatūras lasīšanas rezultātā cilvēks savā garā sāk

sarunāties ar šo izdevumu autoriem, kā rezultātā rodas garīgs aptumsums, šaubas ticībā, pastiprinās dēmoniskā iedarbība uz dvēseli. Lai attaisnotu šo grēku, cilvēki bieži izsaka viedokli, ka visu vajag izpētīt, lai izvēlētos labo. Bet kā tad mēs rīkojamies ikdienas dzīvē, vai tad, ieraugot dažādu nešķīstību, mēs tai neejam apkārt ar likumu, jeb to uzmanīgi izpētām. Nav iespējams rakņāties mēslos un nenosmērēties. Šis princips vienādi attiecas kā uz materiālo, tā uz garīgo dzīvi.

- Dieva vārda klausīšanās vai lasīšana ar izsmieklu vai nosodījumu – izsmiet mācītāja kļūdas sprediķī vai kritizēt katru viņa nepareizi izteikto vārdu ir grēks. Kristietim jācenšas ikvienu garīgi izteiktu vārdu klausīties, lai iegūtu sev labumu.

Baznīcas sprediķis ir Kristus mācības turpinājums un izskaidrošana: *“Viņš arī devis citus par apustuļiem, citus par praviešiem, citus par evaņģēlistiem, citus par ganiem un mācītājiem, lai svētos sagatavotu kalpošanas darbam, Kristus miesai par stiprinājumu, līdz kamēr mēs visi sasniegsim vienību Dieva Dēla ticībā un atziņā, īsto vīra briedumu, Kristus diženuma pilnības mēru.”* (Ef. 4, 11–13)

- Iziešana no dievnama vai sarunāšanās dievkalpojuma laikā.

Ja cilvēks iziet ārā no baznīcas dievkalpojuma laikā, viņš grēko pret savas personīgās dvēseles labumu, parādot savu lepnību, augstprātību attiecībā pret mācītāju. Tas, kurš aiziet vai sarunājas dievkalpojuma laikā, ievēd kārdināšanā citus, traucē klausīties Dieva Vārdu un izrāda necieņu apkārtējiem draudzes locekļiem.

- Patērētāja attieksme pret Dievu un draudzi – nevēlēšanās palīdzēt baznīcai, ziedot savu laiku vai līdzekļus vai strādāt tās labā.

Te jāpieskaista arī lūgšanas, kurās pieprasām no Dieva pasaulīgus sasniegumus, naudu, amatus, visu to, kas kalpo egoistisku un miesisku vēlmi apmierināšanai. Tikai Kungs zina, kas ir labi vai slikti mūsu dvēselei šajos vai citos dzīves apstākļos, tāpēc, zinot, ka Dievs ir mīlestība, kas visu zina un visu labi izkārtojis, vajag visā un visur meklēt Viņa labo gribu. Šādi mēs grēkojam, ja pieņemot savā dzīvē svarīgus lēmumus (izvēloties dzīvesbiedru, skolu, darbavietu, dzīvesvietu, draugus), nedomājam par Dieva gribu, nelūdzam, neprasām Dieva svētību un neprasām padomus savam garīgajam vadītājam.

- Nerūpēšanās par Dieva gribas meklēšanu un piepildīšanu visās mūsu dzīves jomās.

- Mīlestība un pieķeršanās radībai vairāk nekā Radītājam.

Aizraušanās ar zemes lietām līdz Dieva aizmiršanai.

“Laulības pārkāpēju cilts, vai jūs nezināt, ka šīs pasaules draudzība ir Dieva ienaidība? Kas nu gribētu būt pasaules draugs, tas nostājas par Dieva ienaidnieku” (Jēk. 4, 4) – raksta apustulis Jēkabs. Vienmēr jāatceras, ka mēs šajā pasaulē esam ienācēji un pieķeršanās laicīgajai, pārejošajai pasaulei nedrīkstētu būt pārmērīga.

“Zāle nokalst, puķe novīst, bet mūsu Dieva vārds paliek mūžīgi!” (Jes. 40, 8)

- Garīgais individuālisms – sevis atdalīšana no ticīgo kopienas, noslēgšanās lūgšanā, aizmiršana par to, ka mēs esam vienas vispārējās baznīcas un mistiskās Kristus miesas locekļi, kurā viens otru papildinām.

“Jo, kā miesa ir viena un tai daudz locekļu, bet visi daudzie miesas locekļi kopā ir tomēr viena miesa, tā arī Kristus. Jo arī mēs visi esam vienā Garā kristīti par vienu miesu, gan jūdi, gan grieķi, gan vergi, gan brīvie; un mēs visi esam dzirdināti ar vienu Garu.” (1. Kor. 12, 12–13) (lai labāk izprastu šo rakstu vietu, lasīt visu 12. nodaļu) Cilvēks nevar tikt izglābts pats par sevi, bet ti-

kai baznīcā kā Kristus miesas loceklis, pateicoties Dieva žēlastībai un baznīcas sakramentiem.

- Burvestība, zintniecība, zīlēšana – ir veidi, kā notiek sadarbība ar kritušo garu pasauli, mēģinot ar tās palīdzību ietekmēt apkārtējo pasauli vai izzināt nākotni. Vecajā Derībā tādas darbības sodīja ar nāvi.

“Jums nebūs neko ēst, kas satur asinis. Jums nebūs zīlēt, nedz burt. Negriezieties pie pareģiem, netaujājiet zīlniekus; nemeklējiet tos, ka jūs ar tiem nesagānāties, – Es esmu Tas Kungs, jūsu Dievs!” (3. Moz. 19, 26, 31)

“Un, kas griezīsies pie zīlniekiem un pareģiem, lai ar tiem kopā ielaistos netiklībā, to Es uzlūkošu ar dusmīgu vaigu un viņu izdeldēšu no viņa tautas vidus. Tāpēc svētījieties un kļūstiet svēti, jo Es esmu Tas Kungs, jūsu Dievs.” (3. Moz. 20, 6–7) Par šādām darbībām cilvēku gaida elles uguns, jo viņš aiz sava ļaunuma cenšas nodot savu tuvāko sātāniskai iedarbībai, lai kaitētu viņa veselībai, mantai vai pat dzīvībai. Ir lietderīgi piebilst, ka kristietim, kurš dzīvo pēc Dieva baušļiem, nekādas pret viņu vērstas burvestības nekaitē. Neviens nevar zināt nākotni, izņemot Dievu, un ikviens mēģinājums to uzminēt, apejot Radītāju, notiek ar ļauno garu palīdzību.

- Buršanās ar Biblii vai psalmiem, kā arī mānticīgu un burvestīgu lūgšanu pielietošana – ir ne tikai mānticības grēks, bet arī atklāta svētuma apgānīšana. Visu, kas cilvēkam jāzina par nākotni, Dievs viņam atklāj caur Svētajiem Rakstiem. Ikviens mēģinājums ieskatīties nākotnē ar dēmoniskām metodēm, pie tam izmantojot kristīgas svētlietas, ir svētuma apgānīšana, kas izsauc Dieva dusmas. Dažādu izdomātu “lūgšanu” pielietošana, kuras ir divdomīgas vai nesaprotamas, slimību izdzīšanā un kaitējumu noņemšanā arī ir grēks, jo kā var prasīt no Dieva ar vārdiem, kas nav saprotami. Šeit mums ir darīšana nevis ar lūgšanu, bet ar maģijas elementiem, kas ir noziegums Dieva priekšā.

- Pestēšana, apvārdošana un iešana pie vārdotājām, lai izdziedinātos vai izmainītu dzīves apstākļus, – tagad tos arī vēl sauc par neirolingvistisko programmēšanu un kodēšanu. Šādas darbības pieskaitāmas pie atklātas dēmoniskas iedarbības uz apkārtējo pasauli. Šīs metodes darbojas ar enerģijas vibrāciju, vārdu ritmu un citu maģisku manipulāciju palīdzību, tādējādi ietekmējot neredzamo kritušo garu pasauli ar mērķi saņemt to palīdzību un ietekmējot apkārtējo materiālo pasauli. Ļoti bieži tantiņas, kuras lieto šīs maģiskās

manipulācijas, piesedz savu dēmonisko darbību ar redzamām Baznīcas lūgšanām, pat pielietojot ikonas. Cilvēki, kas uztic viņām savu dzīvi un bērnu veselību, labprātīgi nodod sevi dēmonu rokās. Tas ietekmē visas zemes grēcinieku likteni, un, ja šo grēku nenožēlo un no tā neatsakās, cilvēks pazaudē mūžīgo dzīvību: *“Lai tavējo starpā neatrastos neviens pats, kas savu dēlu vai savu meitu liktu sadedzināt ugunī, nedz arī, kas zīlē nākotni, nedz laika zīmju taujātājs, nedz čūsku apvārdotājs, nedz burvis, nedz vārdotājs, nedz garu izsaucējs, nedz pareģis, nedz mirušo izaicinātājs, jo visi, kas dara šīs lietas, Tam Kungam ir negantība, un šīs negantības dēļ Tas Kungs, tavs Dievs, tos dzen ārā, tev ienākot.”* (5. Moz. 18,10–12)

- Nodarbošanās vai aizraušanās ar spiritismu – viens no buršanās veidiem, ar ko cilvēki, it kā izsaucot mirušo dvēseles un sazinoties ar tām, nonāk ciešā kontaktā ar kritušiem gariem. Jau Vecajā Derībā nāves sods draudēja tam, kas iztaujāja mirušos (5. Moz. 18, 9–11). Nodarbodamies ar spiritismu, cilvēks nonāk tiešā tumsas iedarbībā, kas ļoti negatīvi atsaucas uz viņa likteni un ļoti bieži noved pie pašnāvības.

- Aizraušanās ar astroloģiju – tā ir viena no okultisma nozarēm. Senatnē astroloģija, alķīmi-

ja un maģija bija savā starpā cieši saistītas. Senajā pasaulē brīnumdarītāji, tumsas spēku kalpi, zintnieki un pareģi nodarbojās arī ar astroloģiju, burvestībām un sapņu tulkošanu. Pirmās zināšanas par okultismu cilvēki ieguva, tiešā veidā kontaktējoties ar kritušajiem gariem, tāpēc, kaut arī mūsdienu astroloģija cenšas paslēpties zem pseidozinātniska apģērba, tās jēga paliek tā pati – maģisks kontakts ar dēmoni. Ne velti par labāko horoskopu sastādītāju tiek uzskatīts tas astrologs, kuram ir nodibināts kontakts ar dēmonisko pasauli, no kurienes horoskops tiek diktēts, tāpēc jebkura aizraušanās ar astroloģiju un ticēšana pareģojumiem atver cilvēka dvēseli dēmoniskai iedarbībai.

- Nodarbošanās ar ekstrasensoriku vai ārstēšanās pie ekstrasensiem. Visāda veida dziednieki, pareģi, t.i., tie paši burvji, kas slēpjas zem “mūsdienu zinātnes” vai “tautas (tradicionālās vai austrumu) medicīnas” maskas. To iedarbība notiek divos līmeņos – ārējais, kurā “reklāmas nolūkos” notiek redzamu slimību dziedināšana un iekšējais, kurā tiek bojāti dziļākie dvēseles pamati – cilvēka psihe, arī ļoti bieži cilvēka iekšējie orgāni. Ir gadījumi, kad cilvēki, kuri ir apmeklējuši ekstrasensus, beidz savu dzīvi pašnāvībā. Ja grēcīgam cilvēkam pēkšņi parādās dziedināšanas, gaišredzības vai tamlīdzīgas dāvanas, tām var būt

tikai dēmoniska daba. Kristietis nedrīkst ārstēties pie ekstrasensiem, kontaktēties ar viņiem, apmeklēt vai skatīties viņu TV raidījumus.

- Aizraušanās vai kontaktēšanās ar NLO – NLO fenomenam piemīt tīri dēmonisks raksturs. Cilvēki, kas tic “atnācējiem no citām planētām” un kontaktējas ar tiem, parasti ir ļauno garu apsēsti. Kā norāda svētie tēvi, ikviens labprātīgs kontakts ar dēmonu pasauli noved kontaktpersonu pie neizbēgamas bojāejas.

- Ticība talismaniem un to praktiska pielietošana – akla ticība tam, ka kāds priekšmets var pasargāt no slimības vai citiem ļauniem apstākļiem, balstās uz mazticību un mānticību. Un patiesām, ja nopietni padomā, kādu palīdzību var sniegt kaut kāds akmentiņš vai papīrītis ar nesaņemtiem vārdiem, ko pastāvīgi nēsā līdzī. Kristietis var nenēsāt uz kakla krustiņu, bet viņam palīdz tikai ticība un Visvarenā Dieva lūgšana, kurš vienīgais ir spējīgs atpestīt cilvēku no jebkura uzbrukuma.

- Aizraušanās ar dēmonoloģiju – ticība mājas gariem, ūdens gariem, meža gariem, raganām un citiem mošķiem. Bez šaubām ļaunie gari eksistē un var parādīties cilvēkiem jebkurā izskatā, kādā cilvēks tos iztēlojas. Kristietim nā-

kas cīnīties ar šiem gariem. Nekādi speciāli mājas gari nemaz nav. Tas ir izdomājums, kas nāk no mūsu iepriekšējās pagāniskās apziņas. Ticēt mājas gariem un baidīties no tiem nozīmē atrasties kristīgā “pagānisma” (sinkrētismā – kad kristīgā reliģija savijas ar pagānu reliģijām) stāvoklī.

- Pārmērīga ticība priekšnojautām. Lai gan mūsu dzīvē priekšnojautas var attaisnoties, tomēr vairumā gadījumu tās ir melīgas, jo bieži tās ir dēmoniskās darbības vai pārlietu uzbudināmības vai pārmērīgas nervozitātes ierosinātas. Tāpēc, balstoties tikai uz priekšnojautām, izlemt savu vai citu nākotni nevajadzētu.

“Nezūdaities nemaz, bet jūsu lūgumi lai nāk zināmi Dieva priekšā ar pateicību ikvienā pielūgšanā un lūgšanā. Un Dieva miers, kas ir augstāks par visu saprašanu, pasargās jūsu sirdis un jūsu domas Kristū Jēzū.” (Fil. 4, 6–7)

- Ticība zīmēm, kas nonāk pat līdz absurdam, piemēram, ja pirmo no rīta sastop sievieti, tad visa diena beigta; melnais kaķis pārskrej ceļu...

“No Kunga ir atkarīgi ikviena cilvēka soļi” (Sak. 20, 24)

- Garīgajā dzīvē vadīties no reliģioziem aizspriedumiem.

“Uzmaniet, ka neviens jūs nesagūsta ar savu prātniecību un tukšu maldināšanu, kas balstās uz cilvēku mācībām un pasaules pirmspēkiem, bet ne uz Kristu. Viņā mājo visa Dieva pilnība miesā.” (Kol. 2, 8–9)

“... kristībā līdz ar Viņu aprakti un Viņā līdzīgi uzmodināti, ticēdami Dieva spēkam, kas Viņu uzmodinājis no miroņiem.” (Kol. 2, 12)

“Tāpēc lai neviens jūs netiesā ēdienu un dzērienu dēļ vai sakarā ar svētkiem, jauno mēnesi vai sabatu. Šīs lietas ir nākamo lietu ēna, bet miesa pieder Kristum. Nevienam nav tiesības atņemt jums jūsu balvu, kaut arī tas atrod patiku pazemīgā kalpošanā eņģeļiem un kaut arī tas lepojas ar parādībām, ko viņš redzējis. Tāds bez pamata kļūst iedomīgs savā miesas prātā un ne-turas pie galvas, no kuras ar saišu un dzīslu palīdzību visa miesa tiek vienota un kopā saturēta un aug Dieva augumā. Ja nu jūs esat ar Kristu nomiruši pasaules pirmspēkiem, ko tad jūs, it kā vēl dzīvodami pasaulē, uzņematies priekšrakstu jūgu, cilvēku baušļus un mācības, kā piemēram: tev nebūs aizskart, tev nebūs baudīt, tev nebūs pieskarties! – Visas šīs lietas ir lemtas iznīcībai, tās tērējot. Tām gan ir gudrības slava tur, kur ir pašizdomāta dievkalpošana, pašpazemošanās un miesas mērdēšana; bet patiesībā tām nav ne-

kādas vērtības, jo tās dod apmierinājumu vienīgi miesai.” (Kol. 2, 16–23) Apustulis Pāvils savā vēstulē kolosiešiem brīdina visus kristiešus savā ticības dzīvē skatīties tikai uz Kungu Jēzu Kristu un neļaut sevi ietekmēt nekādām citām svešām mācībām. Mums vienmēr jāatceras, ka bez ticības nevar patikt Dievam. “Bet bez ticības nevar patikt. Jo tam, kas pie Dieva griežas, nākas ticēt, ka Viņš ir un ka Viņš tiem, kas Viņu meklē, atmaksā.” (Ebr. 11, 6)

- Ticība dažādiem sapņiem – ir neapstrīdami tas, ka daži sapņi ir no Dieva, bet lielākā daļa no tiem ir nakts psihiskās un miesiskās mūsu organisma darbības rezultāts. Sapņus var izraisīt dēmonu iedarbība uz guļoša cilvēka smadzenēm. Cilvēks, kurš tic visādiem sapņiem, atrodas ļoti bīstamā dvēseles stāvoklī. Ja sapnis ir no Dieva, to nevar izdzēst, tas ir skaidrs, saprotams un var bieži atkārtoties, tas neizsauc nekādas šaubas par savu dievišķo izcelsmi. Pats par sevi saprotams, ja Dievs sūta šādu sapni, tad Viņš Pats palīdz arī to saprast un izskaidrot. Tās sapņu grāmatas, kas plaši izplatītas tautā un tiek lietotas sapņu izskaidrošanai, balstās uz māņticību un pagānu tautu ticējumu paliekām cilvēku apziņā (mitoloģija).

Kristus ar apustuļiem – “Es esmu vīna koks, jūs tie zari” (Jņ 15, 5). Grieķu ikona

Otrais bauslis

Tev nebūs sev darināt nekādu elku tēlu nedz no tā, kas ir augšā debesīs, nedz no tā, kas ir apakšā virs zemes, nedz no tā, kas ir ūdenī zem zemes.

Šis bauslis aizliedz elkdievību kā tādu.

Par elku jeb dievekli sauc tādu priekšmetu jeb priekšmeta izveidojumu, ko pielūdz un kam kalpo kā pašam Dievam.

Tādi bija pagāniem teļa, vērša, cilvēka vai kādas izdomātas būtnes veidojumi. Šie veidojumi tika darināti no zelta, sudraba, koka, akmens utt. Pagāni, pazaudējuši ticību uz patieso Dievu, pielūdza tos kā dievus un tiem upurēja.

Protestanti un visāda novirziena sektanti bieži vien pareizticīgajiem pārmet ikonu, krusta, svēto pišļu godāšanu un savā sagrozītajā garīgās dzīves izpratnē to pielīdzina elkdievībai.

Pareizticīgie svētgleznas netur un nekad nav turējuši par Dievu. Baznīcas tēvi VII Vispasaules koncilā vienprātīgi noteica: "... Tēlojošā māksla (ikonas) nav atdalāma no vārda mākslas – Evaņģēlija. Un otrādi – Evaņģēlijs nav atdalāms no ikonām. Kā vārds iedarbojas caur dzirdi, tāpat uzgleznotais (t.i., ikonas) iedarbojas caur redzi. (..) mēs izslēdzam no Baznīcas tos, kuri vai nu

svētajam, vai ikonai, vai Krustam, vai kāda svētā netrūdošām mirstīgajām atliekām, vai svētajiem traukiem, vai Evaņģēlijam, vai vienalga kam citam debesīs, zemes virsū vai jūrā parāda tādu godu, kāds piederas tikai Vienīgajam Trijādībā Dievam... un līdzīgi izslēdzam no Baznīcas tos, kuri ikonu godāšanu sauc par kalpošanu elkudieviem un tāpēc tās (ikonas) negodā, negodā Krustu vai svētos, kā to ir noteikusi Baznīca.”

Šajā nozīmē svētais Grigorijs Lielais nosauc svētgleznas par “grāmatām”, kurās rakstīts ne burtiem, bet attēliem un priekšmetiem.

Sirdsskaidrais Damaskas Jānis māca: “Ir radītas lietas un ir darinātas lietas, kurām paklanos nevis kā Dievam, bet kā Dieva svētības un Dieva darbības nesējam. Vai tad nav svēts tā Kunga Krusta koks, vai tad nav svēta dzīvudaroša klints, vai tad nav svēts tā Kunga kaps – mūsu augšāmcelšanās avots? Vai tad Svēto Vakarēdienu – Dzīvības maizi mēs nesaņemam darinātu lietu izskatā? Tātad tas ir viens un tas pats – vai nu atsacīties no visu šo svēto lietu godāšanas, vai atsacīties godāt (ignorējot Baznīcas liecības) svētās ikonas, kuras ir iesvētītas Dieva un Viņa izredzēto (t. i., svēto) vārdā un tādā kārtā kļuvušas par Dievišķā Gara nesējiem.”

Grēki pret otro bausli

- Lepnums un tā izpausmes – lepnība.
- Godkāriba, godkāre, iedomība.

- Dzīšanās pēc slavas – vēlēšanās vienmēr un visur būt pirmajam, uzspiest citam savu gribu, vienmēr un visur teikt pēdējo vārdu, tieksme jaukties citu cilvēku dzīvēs ar padomiem un norādījumiem, nepiekrīst citu viedoklim, pat, ja tas ir pareizs.

- Izdabāšana savai miesai – pārspīlēta tieksme labi paēst, izgulēties, apgērbties un radīt sev tādus sadzīves apstākļus, kas nesagādā miesai nekādas neērtības.

“Viņu gals ir pazušana, viņu Dievs ir vēders; viņu prāts vērstas uz zemes lietām.” (Fil. 3, 19) “Kas sēj savā miesā, tas pļaus no miesas pazušanu.” (Gal. 6, 8)

- Dzeršana, alkoholisms – pārmērīga alkoholisko dzērienu lietošana, kas atņem cilvēkam brīvo gribu un noved cilvēku sātana atkarībā.

- Narkomānija.
- Smēķēšana.
- Naudas kārība (mantkārība).

“Nekrājiet sev mantas virs zemes. Jo, kur ir tava manta, tur būs arī tava sirds.” (Mt 6, 19, 21)

- Izmisums.
- Grūtu dzīves situāciju gadījumos vēlēšanās nomirt.

- Grūsirdība.

- Slinkums.

- Grēcīgas skumjas – pastāvīga nesamierināšanās ar dzīvi, kas traucē cilvēkam ieraudzīt Dieva žēlastību un problēmas atrisinājumu.

- Zaimojoša cerība uz Dieva žēlastību.

Cilvēks grēko, bet pasmejas – gan Dievs piedos. Tā ir Svētā Gara zaimošana.

- Pašattaisnošanās – pastāvīga tieksme atrast pozitīvu iemeslu saviem pārkāpumiem vai uzvedībai.

- Pašapmierinātība – vienaldzīga apmierinātība ar savu dzīvi un nevēlēšanās garīgi pieaugt un redzēt savus grēkus.

- Pašpārliecinātība – pilnīga, augstprātīga pārliecība par savu domu, vārdu un darbu patiesumu. Šis grēks neļauj pieņemt citu cilvēku padomus, ieteikumus un mīlestību.

- Tīkšmināšanās par savām spējām, ārējo izskatu un talantiem, izglītību, materiālo stāvokli, stāvokli sabiedrībā, ieņemamo amatu, veselību vai citām īpašībām, kas viņam un ko viņš ir saņēmis, tikai pateicoties Dievam, tādējādi atņemot Dievam godu. Šis grēks rodas no lepības.

- Garīgā saprātīguma trūkums, bezrūpīga attieksme pret savu iekšējo dvēseles stāvokli, savu domu, vārdu un darbu nekontrolēšana, izklaidība, garīgās dzīves jēgas neapzināšanās.

- Garīgā lepība – Dieva Svētā Gara dāvanu, īpašību un talantu piesavināšanās sev: sevis uzskatīšana par cienīgiem Svētā Gara dāvanu saņemšanai, kā arī dzīšanās pēc brīnumu darīšanas, gaišredzības un īpašām Svētā Gara spējām – šādi cilvēki iekrīt sātana tīklos un nespēj vairs atšķirt Dieva balsi.

- Izdabāšana cilvēkiem – liekulība, pielīšana, lai iegūtu sev kādu labumu; pielīšana, sava goda un cieņas apzināta pazemošana, lai iegūtu otra cilvēka atzinību vai materiālu labumu.

- Pielīšana, līšana uz vēdera – dvēseles īpašība, kas balstās uz vēlēšanos izvairīties no visām iespējamām nepatīkšanām, visiem iespējamajiem miesas un dvēseles spēkiem, tā izpaužas cilvēka

tieksmē izvairīties no rūpēm un atbildības par savu rīcību, izvairīšanās no kritikas. Šis grēks liedz objektīvi novērtēt savu rīcību.

- Paļaušanās uz cilvēkiem, uz saviem sakiem, pazīšanos, augstākstāvošu cilvēku aizsardzību vairāk nekā uz Dievu. Svētie Raksti šādu cilvēku sauc par nolādētu.

“Nolādēts ir, kas paļaujas uz cilvēkiem un tur miesu par savu atbalstu un elkoni.” (Jer. 17, 5)

- Jebkuras tuvinieku palīdzības lepna nonicināšana.

- Paļaušanās uz savu bagātību.

- Pašpaļāvība – pārlietu paļaušanās uz saviem spēkiem kā pilnīgi pietiekošiem sava dzīves mērķa sasniegšanai. Šāda psiholoģiska attieksme liek cilvēkam kritizēt pārējo cilvēku darbu un liedz viņam prasīt padomu.

- Pašpaļāvība garīgās lietās – cilvēka stāvoklis, kad viņš pats saviem spēkiem cer sasniegt pestīšanu. Šādi cilvēki uzskata, ka viņiem nav vajadzīgs nekāds garīgais vadītājs, kas viņiem paskaidrotu Svēto Rakstu nozīmi. Daži cilvēki pat uzskata, ka viņiem nav vajadzīga Baznīca, sava draudze un Svētais Vakarēdiens, nemaz jau nerunājot par grēksūdzi.

- Nesaprātīga un patvaļīga garīgo varoņdarbu uzņemšanās – piemēram, pārmērīgi ilga gavēšana, kas kaitē veselībai.

- Patvaļība – tieksme vienmēr darīt pēc sava prāta, turklāt meklējot atšķirīgu no vispārpieņemtām sabiedrības normām rīcību, kas ne vienmēr noved pie pozitīva rezultāta. Šādi cilvēki nepieņem nekādus iebildumus un viņu rīcību motivē spītība. Dievs šādam cilvēkam palīdzēt nevar.

- Vieglprātīga attieksme pret grēksūdzi, kad cilvēks patiesībā neapzinās grēksūdzes lomu un to, ka grēks viņu šķir no Dieva žēlastības.

- Apzināta grēku noklusēšana grēksūdzē – noved cilvēku pie tā, ka sātans turpina valdīt pār viņa dvēseli. Uz šādu rīcību pamudina kauns, mazdūšība vai bailes no soda. Nedrīkst aizmirst, ka Dievs zina visus mūsu grēkus.

- Savu vai citu grēku izpaušana vai apspriešana bez mērķa palīdzēt cilvēkiem vai sev. Sekas šādai rīcībai ir tādas, ka apspriestais grēks atgriežas pie viņa.

- Garīgā tēva epitīmijas, ieteikumu vai pamācību ignorēšana – nepaklausības grēks. Tā kā garīdznieki ir Dieva iecelti, tad ar šādu rīcību cilvēks nepaklausā Dievam.

- Kāršu un citas azartspēles (arī datorspēles) – bezjēdzīga Dieva dotā laika, veselības un naudas izšķiešana. Degot nešķīstā kaislē iedzīvoties, cilvēki apspēlē cits citu (kas pielīdzināms laupīšanai) vai paspēlē paši, atraujot naudu ģimenei un bērniem. Šāda rīcība nogalina jebkuru labo dvēseles īpašību.

- Kaislīga tukšas, izvirtušas, okultas un vieglprātīgas literatūras lasīšana.

- Slavas mīlēšana, uzslavu meklēšana.

Cilvēks, kas mīl slavu, nevar mīlēt Kristu.

“Kā jūs varat kļūt ticīgi, cits no cita godu pieņemdami, bet nemeklēdami godu, kas nāk no vienīgā Dieva?” (Jņ 5, 44)

- Pārmērīga lepnība, kas pārvērtusies ieradumā. Šādi cilvēki kļūst smieklīgi, jo uzskata sevi par pārcilvēkiem.

- Sevis dievināšana (narcisms) – šādā cilvēkā pasaulīgā un garīgā lepnība sasniedz tādu pakāpi, ka viņam šķiet, ka viņš ir Dievs vai vismaz līdzīgs Dievam. Cilvēks nepanes pat vismazākās pretrunas, uzskatot sevi par bezgrēcīgu un pilnīgu. Tāds vēlas, lai visi viņam pakļautos kā labās, tā sliktās lietās. Pats viņš nevienu neuzskata par cieņas cienīgu un savas dvēseles dziļumos

visus ienīst. Pēc uzvedības šāds cilvēks pat var būt pieklājīgs, slēpjot savu uzvedību aiz tā sauca-
mās inteliģences. Viņš nespēj klausīties nekādas
labas atziņas par kādu citu cilvēku un nav spējīgs
slavēt Dievu. Viņš dievina tikai sevi. Šādu cilvē-
ku saēd garīgi tārpi – dēmoni, un pēc nāves viņš
nokļūst ellē.

- Apvainošanās – cilvēks iedomājas, ka vi-
ņam pienākas labāka attieksme no apkārtējiem
nekā pārējiem. Viņš pieprasa atzinību, cieņu,
augstu vērtējumu, īpašas rūpes, grib būt ievēro-
jams. Šāds cilvēks nav spējīgs uzņemties atbildī-
bu, jo nepareizi novērtē savas spējas. Attiecībās
ar citiem cilvēkiem viņš bieži ir aizdomīgs, pār-
lieku uzmanīgs un bažīgs. Cilvēks ir pārlieku pra-
sīgs un bieži nonāk konfliktos, visu laiku ar visu
nemierā, par visu žēlojas un visur saredz pret vi-
ņu vērstu netaisnību, visur piekasās un ir kaprīzs
un provocē cilvēkus uz pārsteidzīgu rīcību.

- Nepretošanās kaislībām un neatbrīvošanās
no tām.

- Televizora pārmērīga skatīšanās, telemāni-
ja. Grēcīga kaisle, kuras rezultātā pamazām satrūd
cilvēka dvēsele. Pamazām cilvēks sāk līdzināties
TV varoņiem, līdz kamēr pilnībā pazaudē savu
būtību. Ar televīzijas “laipnu” palīdzību cilvēka

zemapziņā tiek ievadīta negatīvā informācija, un TV skatītājs kļūst par zināma veida zombiju, kas akli izpilda neredzamas pavēles. Savienot garīgo dzīvi ar izklaidējošām TV programmām ir neiespējami. Jo vairāk televizora, jo mazāk kristietības un otrādi.

Kaislīga teātra, kino un citu pasaulīgu izklaides vietu apmeklēšana – šī rīcība kalpo kaislībām, tās padziļina un attīsta. Dzīvojot šādu pasaulīgu dzīvi, cilvēks nepaaugstina savu iekšējās dvēseles kultūru, kā pieņemts uzskatīt, bet sagrauj savu garīgo dzīvi, veltīgi izšķiežot laiku.

“Ja kāds mīl pasauli, tad viņā nav Tēva mīlestības.” (1. Jņ. 2, 15)

- Pārlietu liela pieķeršanās dzīvniekiem, rotaslietām un citām nenožīmīgām lietām. Aizrautīga kolekcionēšana.

- Viltus kalpošana – cilvēks, kurš tikko atnācis pie Dieva un uz Baznīcu, nereti iedomājas, ka viņš ir sludinātājs un Dieva kalps, neprasot un nesaņemot tam nekādu svētību, ne Dieva aicināts. Šādam cilvēkam parasti nav pat īstas Dieva Vārda zināšanas, bet viņš iedomājas, ka ir jau cienīgs mācīt un vadīt citus. Tautā to dēvē par “zvaigžņu” slimību.

- Nepareiza attieksme pret ikonām.

Kopš apustuļu laikiem dievnamos bija svētās ikonas. Par to vēsta daudzi. Kopā ar viņiem arī Septītais Vispasaules koncils vissaprotamākajā veidā izskaidro, kā jāgodā svētās ikonas, un izslēdz no Baznīcas tos, kuru godā ikonas kā Dievu, un izslēdz no Baznīcas tos, kuri nosauc ikonas godājošos pareizticīgos par elkudievu kalpiem. (No VII Vispasaules koncila darbiem) Svētais Mantojums apliecina, ka viens no pirmajiem ikonu gleznotājiem bija apustulis Lūka, kurš atstāja pēc sevis dažas Dievmātes svētbildes.

- Necienīga izturēšanās pret dievnamu un svētām relikvijām.

- Pagāniska izturēšanās kapsētā (alkohola lietošana, smēķēšana, pagānisku rituālu izpildīšana).

- Palīdzības nesniegšana dievnama celtniecībā vai remontā.

- Reta gavēšana, nievājoša attieksme pret gavēni.

- Necienīga sagatavošanās un Svētā Vakarēdiena pieņemšana. Nedrīkst aizmirst, ka Svētajā Vakarēdienā mēs savienojamies ar pašu Dievu, bet vienaldzības un bezrūpības dēļ mēs varam tikt

smagi sodīti. Pirms doties pie Svētā Vakarēdiena, cilvēkam ļoti rūpīgi Dieva priekšā jāizvērtē savas dvēseles stāvoklis, jāaiziet pie grēksūdzes, vēlams gavēt un noteikti jāizlīdzinās ar visiem, ar kuriem ir domstarpības un nepiedošana. Svētie Raksti mūs brīdina, ka necienīga Svētā Vakarēdiena pieņemšana noved pie slimībām vai pat nāvei.

“Tāpēc jūsu starpā ir daudz vāju un neveselu un diezgan daudz ir mirušu.” (1. Kor. 11, 30)

- Dieva slavas atdošana Dievmātei Marijai, eņģeļiem vai kādam no svētajiem.

- Maldu ticība tam, ka svēta vieta vai iecelšana garīdznieka kārtā spēj glābt cilvēka dvēseli.

- Kaunēties apliecināt ticību un Dieva atzišanu cilvēku priekšā.

- Maldīga, farizejiska svētulība.

- Balvas pieprasīšana no Dieva un cilvēkiem par savu dievbijību, pat, ja tas notiek zemapziņā.

- Skaudīga, nesaprātīga attieksme pret patiesu dievbijību un tikumību vai patiesi dievbijīga cilvēka vajāšana, arī domās un vārdos.

- Dievbijības trūkums. Visas gudrības sākums ir Dieva bijāšana. Tā izpaužas trijos veidos – verdziskā, kalpa un bērna.

Garīgas pieaugšanas ceļā cilvēks pāriet no viena Dievbijības veida uz otra. Verdziska Dievbijība raksturīga iesācējiem, ka tie baidās pārkāpt Dieva baušļus sagaidāmā soda dēļ, bailes no elles un mūžīgām mokām attur grēkus nožēlojušu grēcinieku no grēka atkārtošanas. Kalpa dievbijību izsauc bailes pazaudēt balvu, kas iegūta par labiem darbiem un laiku, kas nodzīvots, nepārkāpjot Dieva baušļus. Bērna dievbijību izsauc nevēlēšanās sāpināt mīlošo Tēvu ar necienīgu uzvedību: šajā garīgās attīstības posmā Dieva baušļu pildīšana kļūst pati par sevi saprotama un kļūst par dzīvesveidu. Turpretim grēkošana šādam cilvēkam ir pilnīgi pretdabiska.

Ja cilvēkam trūkst Dievbijības, tad viņš atrodas uz dvēseles iznīcības ceļā, un šāds stāvoklis var rasties tikai no pārmērīgas lepnības pakāpes vai arī tā ir vislielākā vieglprātība un nerūpēšanās par savas dvēseles glābšanu.

- Tikai verdziska dievbijība. Ja cilvēka Dievbijības līmenis paliek verga pakāpē un viņš neiet uz priekšu savā garīgajā attīstībā, negrēko tikai tāpēc, ka baidās no soda (bet iekšēji joprojām alkst grēka), un nevēlas neko darīt, lai savu stāvokli izmainītu, tad tas viņam neko nepalīdz, jo garīgās dzīves likumi mums māca, ka cilvēks šajā

attīstībā uz vietas stāvēt nevar, viņš vai nu tuvojas Dievam, vai no tā attālinās.

- Aukstas sirds attieksme pret Jēzu Kristu – tikai prātā, bez patiesas sirds klātbūtnes – ir grēcīgas dzīves rezultāts.

Ja kas nemīl Kungu Jēzu Kristu, tas lai ir nolādēts. (1. Kor. 16, 22)

Trešais bauslis

Tev nebūs Tā Kunga, sava Dieva, Vārdu velti valkāt, jo Tas Kungs to nepametīs nesodītu, kas Viņa Vārdu velti valkā. Tev nebūs mesties zemē to priekšā un nebūs tiem kalpot, jo Es, Tas Kungs, tavs Dievs, esmu dusmīgs Dievs, kas piemeklē tēvu grēkus līdz trešajam un ceturtajam augumam to bērniem, kas Mani ienīst, bet Es parādu žēlastību tūkstošiem, kas Mani mīl un Manus baušļus tur.

Grēki pret trešo bausli

- Dieva vārda zaimojošas runas.
- Zaimošana ar vārdu.
- Zaimošana domās.
- Zaimošana darbos.
- Dieva apvainošana par nelaimēm pasaulē vai personīgām nelaimēm (kurnēšana uz Dievu).
- Reliģisku rituālu vai garīgu izteikumu izmantošana sadzīviskās vai grēcīgās lietās.
- Garīdznieku, mūku kārtā esošo izsmiešana un kaitināšana.

- Vienaldzība vai klusēšana, kad kāds zaimo Dievu.

- Zvēresta nodošana bez bijības Dieva priekšā. Divkosīgs vai liekulīgs zvērests.

- Zvēresta laušana.

- Nesaprātīgs vai ļaunumu nesošs zvērests.

- Spītīga nesaprātīgas vai ļaunas vienošanās izpilde.

- Sevis nolādēšana.

- Ļauna piesaukšana pār sevi.

- Grēksūdzē dotā vārda vai solījuma negrēkot pārkāpšana.

- Pieradums dievoties. Dieva vārda piesaukšana spēles vai tirgošanās laikā.

- Piespiest citus dievoties vai uz biežu zvērestu došanu.

- Zvērēt pie debesīm, zemes, goda, veselības (savējās un tuvinieku) un tamlīdzīgi.

- Žēlošanās un lādēšanās par dabu, dzīvniekiem un sliktu laiku.

- Svinīgo solījumu, kuri doti kristību laikā, piemiršana vai pārkāpšana.

- Garīdznieka un mūku kārtas svinīgo solījumu pārkāpšana.
- Jebkura solījuma, kurš dots Dievam vai svētajiem, nepildīšana.
- Patvaļīga doto solījumu nomainīšana vai atcelšana (bez garīdznieka ziņas).
- Dieva vārda piesaukšana bez vajadzības un ne no sirds.
- Lamuvārdu lietošana sarunājoties.
- Lamāšanās un lādēšanās uz tiem, kas aizvainojuši.
- Cilvēku kristīga vārda došana dzīvniekiem.
- Stāsti par nepatiesiem brīnumiem.
- Nepamatots atteikums būt par krustmāti vai krusttēvu.
- Savu lūgšanu un labo darbu neturēšana noslēpumā, tenkošana par draudzes iekšējo dzīvi.
- Lepna un vīzdegunīga izturēšanās dievnāmā, draudzē.
- Sašutuma un šķelšanās uzkurināšana sevī un citos pirms došanās uz draudzi.

- Došanās uz baznīcu un atpakaļ nepienācīgi, pavadot laiku tukšās sarunās. Dievkalpojumu kavēšana vai aiziešana no tā bez iemesla.

- Sadzīviskas sarunas dievkalpojuma laikā, skatīšanās apkārt, izklaidība, garlaikošanās, nešķīstas domas dievkalpojuma laikā.

- Kurnēšana par sliktu ceļu, par ilgu un nogurdinošu dievkalpojumu.

- Lūgšanas bez dedzības, sēžot vai gulot, slinkuma vai atslābināšanās dēļ.

- Lūgšanu saīsināšana.

- Nevērīga, nevajadzīga un zaimojoša apzīmēšana ar krusta zīmi.

- Sava nolikuma vai kādas literatūras (kaut vai garīgas) lasīšana dievkalpojuma laikā.

- Slinkums un kūtrums, paklanoties un krustījoties dievkalpojuma laikā.

- Grūstīšanās baznīcā, lai ātrāk tiktu pie grēksūdzes, saņemtu svēto ūdeni utt.

- Strīdi ar cilvēkiem par vietu baznīcā, tuvāk altārim vai kādai ikonai utt.

- Svēto Rakstu lasīšana steigā, kad ne prāts, ne sirds neuztver izlasīto.

Ceturtais bauslis

Ievēro sabata dienu, ka tu to turi svētu, kā Tas Kungs, tavs Dievs, tev to ir pavēlējis. Sešās dienās padari savu darbu, bet septītā diena ir sabata diena, svēta Tam Kungam.

Daži sektantiski grupējumi uzskata, ka kristieši sabata dienas vietā nelikumīgi ir sākuši svētīt svētdienu. Kāpēc kristieši to godā?

Vecajā Derībā, kuras piepildījums kristīgajā ticībā ir Jaunā Derība, laika skaitīšanu noteica skaitlis septiņi. Jo Dievs pasauli radīja sešās dienās un, radīšanu pabeidzis, “*svētīja septīto dienu un iesvētīja to par svētu dienu, jo Viņš tajā atdusējās no visa sava darba, ko radīdams bija darījis*” (1. Moz. 2, 3). Jūdu kalendārā septītās dienas svinēšana bija it kā ieiešana Dieva pasaules labumā, skaistumā un pilnībā, Dieva miera baudīšanā. Bet, lūk, šī labā pasaule bija nonākusi grēka varā, par tās tiesu kļuva nāve un iznīcība. Sabats – tā ir pasaules krišanas apzināšanās un nožēlošana. Sabats – tā ir vēršanās pretī nākotnei, pretī gaidāmajai Pestītāja atnākšanai un pasaules glābšanai. Tā palīdz mums izprast patiesās, kristīgās Dieva dienas nozīmi.

Pats jēdziens Dieva diena ir radies vispirms Vecajā Derībā. Arī vēlākajos apokaliptiskajos un

pravietiskajos rakstos sastopama sludināšana par Dieva dienu – dienu, kad piepildīsies Dieva solītā pestīšana. Šo Dieva dienu sauc gan par pirmo, gan astoto dienu. Par pirmo tādēļ, ka no tās sākas jaunās radišanas jaunais laiks. Par astoto tādēļ, ka šis jaunais laiks ir ārpus laika, kas pakļauts skaitlim septiņi. Tas ir mūžīgais, nenorietošais laiks, kas nebeidzas ar nāvi... Un, lūk, šī pirmā un astotā diena arī ir kļuvusi par visas Baznīcas liturģiskās dzīves pamatu, par tās eshatoloģisko būtību.

Mēs jau tik ļoti esam pieraduši, ka pat neievērojam, ka arī Baznīcas dzīves kārtību mūsu nolikumos, tipikonos un dievkalpojumu grāmatās nosaka skaitlis astoņi. Par to zina ikviens, kurš kaut nedaudz ir iepazinies ar Baznīcas dievkalpojumiem – astoņi meldiņi, astoņu dienu pirms un pēc svētku cikls, gadu laiku struktūra utt. Taču faktiski šī Dieva dienas pārvēršana par atpūtas dienu, par jūdu sestdienas kristīgo ekvivalentu, noveda pie tā, ka kristieši pamazām aizmirsā par tās sākotnējo un patiesi unikālo vietu Baznīcas dzīvē. Taču, vairumam kristiešu paliekot nezināma, šī nozīme saglabājās Baznīcas liturģiskās dzīves, tās kārtības un gara pamatā, tā ka, zinot to vai ne, Baznīca šo dienu svin nevis kā atpūtas dienu, ne kā svētu atšķirībā

no visām citām profānajām dienām, bet gan kā pirmās jaunās radības dienas uzaušanu mūsu kritušajā un izpostītajā laikā, kā Baznīcas uziešanu Dieva valstības nebeidzamajā dienā.

Kristus nav devis speciālu norādījumu svinēt šo dienu. Taču tas izriet no faktiem. Šajā dienā Viņš augšāmcelās, parādījās mācekļiem, veica Euharistiju. Pēc nedēļas tajā pašā dienā Viņš vēlreiz parādījās mācekļiem, un Toms aptaustīja Pestītāja brūces (*Jņ 20, 27*). Svētais Gars atnāk pie mācekļiem arī vienā no sekojošajām svētdienām pēc Kristus augšāmcelšanās.

Pasaules tautās un valodās šī diena ieguva jaunu nosaukumu. Latviski tā tiek saukta par svētdienu – svētā diena, vāciski: der Sonntag – saules diena, angļiski: sunday – saules diena, krieviski: воскресение – augšāmcelšanās.

Tā nebija sestdienas pārnešana par vienu dienu vēlāk. Jaunā diena neparādījās, lai nomainītu sestdienu; tā nostājās tai līdzās, bet daudz augstāk.

57. un 58. gada liecības runā par svētdienas svinēšanu kā par nostiprinājušos paradumu. Un, tā kā šī Dieva diena ir mūžīga, nebeidzama, kā rakstīts Jāņa atklāsmes grāmatā: “*Laika vairs nebūs*” (*Atkl. 10, 7*), – tad kopš apustuļu laikiem ticīgie piedalījās Svētajā Vakarēdienā ne tikai

svētdien, bet arī trešdien, piektdien, sestdien, bet citās vietās pat katru dienu: *“Viņi mēdza ik dienas vienprātīgi sanākt svētnīcā, pa mājām tie lauza maizi un baudīja barību ar gavilēm un vientiesīgu sirdi, slavēdami Dievu”* (Apd. 2, 46–47). (Jaunajā Derībā Euharistija tiek apzīmēta ar terminu “Maizes laušana”.)

Senajā Baznīcā tikai nekristīgie un tie, kuri smagu grēku dēļ to nožēlas laikā nedrīkstēja iet pie Dievgalda, palika bez Svētajām Dāvanām. Viņi atstāja templi pirms liturģijas pēdējās daļas sākšanās, toties bija neiespējami nesaņemt Svēto Vakarēdienu tiem, kuri palika. Tikai vēlāk, mazinoties kristiešu mīlestībai un ticībai, radās cits paradums — Svētajā Mielastā piedalījās tikai daļa dievlūdzēju.

Grēki pret ceturto bausli

- Svētdienu un Baznīcas svētku dienu neievērošana un baznīcas neapmeklēšana šajās dienās.
- Baznīcas svētku dienās došanās uz teātri, kino vai sporta sacensībām.
- Bieža televizora skatīšanās un pasaulīgas literatūras lasīšana Baznīcas svētku dienās.
- Pasaulīga kņada Baznīcas svētku dienās. Slimo, noskumušo, sērojošo, klaiņojošo neapmeklēšana šajās dienās.
- Viesošānās un izklaidēšanās Baznīcas svētku priekšvakarā. Dziedāšana, dejošana pirms svētdienas un Baznīcas svētkiem vai tajos.
- Priecīga svētku gaidīšana bez domām par Kungu, bet ar vēlmēm pēc izklaides un dzīrēm.
- Lauku darbu veikšana svētdienās un Baznīcas svētku dienās.
- Tirgošanās svētdienās un Baznīcas svētku dienās.
- Pārmērīga dzīrošana un dzeršana, aizbildinoties ar Baznīcas svētkiem.

- Miegainība, pieradums ilgi gulēt no rītiem.
“Cik ilgi tu gulēsi laiskais? Kad tu rausīsies augšā no sava miega?” (Sak. 6, 9)

- Gausums, kūtrums darbos un rīcībā.

- Bieža un bez iemesla ciemošanās pie paziņām un draugiem. Pieradums neatrasties mājās.

- *“Ģeķa kāja drīz cita namā ieskrien.” (Sīr. 21, 21)*

- Bezatbildība.

- Pārmērīga rosīšanās.

- Nekrietni darbi un nodomi.

- Darba kavēšana un nevīžīga attieksme pret uzliktiem pienākumiem.

- Liekēdība vai dīkdienība.

- Klaiņošana.

- Ubagošana un diedelēšana, nevēloties strādāt.

- Prasta, smaga un netīra darba noniecināšana, izvairīšanās no tā vai novelšana uz citu pleciem.

- Žēlastības dāvanu došana bez šķirošanas ļaunprātīgiem izmantotājiem (žūpām, liekē-

ziem), bet ar nosodījumu, skopuma dēļ dāvanu nedošana trūcīgajiem.

- Uzskats, ka liels Baznīcas svētku daudzums atnes ļaunumu tautas labklājībai.

- Nepiedalīšanās tuvinieku, nabago un vienuļo apbedīšanā.

- Sevis žēlošana gavēņa laikā.

- Neapmierinātība ar gavēni.

- Kurnēšana pret gavēņiem. Uzskats, ka tie ir lieki, un izvairīšanās no tiem.

- Citu atrunāšana no gavēņa.

- Akcentēt tikai miesisko gavēni, neņemot vērā dvēselisko gavēni.

“Kādēļ mēs gavējam, viņi saka, un Tu to neredzi? Kādēļ mēs mērdējam savu miesu, un Tu to neievēro? – Padomājiet tomēr: tai dienā, kad jūs gavējat, jūs veicat tomēr visas savas darīšanas un piespiežat arī visus savus strādniekus darīt savu darbu. Padomājiet vēl: jūs gavējat, lai būtu nesaskaņas un nevienprātības un lai rupji varētu laist darbā dūres; jūs negavējat tā, ka jūsu balss būtu dzirdama debesu augstumos.

Vai drīzāk tā nav gavēšana, kāda Man patīk, proti: kad atraisa jūga važas, kad tos, kam pāri

nodarīts, atlaiž svabadībā un noņem no viņu pleciem ikkatru jūgu? Vai ne tā? Kad tu savu maizi lauž izsalkušam un nabagus, kas bez pajumtes, uzņem savā namā; kad tu redzi kailus un tos apģērb un neatraujies no sava tuvāka. (..) Kad tu izbeigsi savā vidū visu varmācību, zemiskuma pilno norādīšanu ar pirkstiem un visas ļaunās runas, kad tu izsalkušam atvērsi savu sirdi un paēdināsi apbēdinātu dvēseli, tad tava gaisma atspīdēs tumsībā, un tava tumsa būs kā gaiša pusdiens...” (Jes. 58, 3–14)

- Garīgu grāmatu nolasīšana gavēņa laikā.

“Un Tu nokāpi uz Sinaja kalna un runāji ar viņiem no debesīm, un devi viņiem taisnas tiesas, patiesu bauslību, labus likumus un pavēles.” (Neh. 9, 13)

- Piedalīšanās pasaulīgās viesībās gavēņa laikā.
- Nevērība sevis garīgā piepildīšanā un lūgšanā gavēņa laikā.
- Neatturēšanās no dzimumattiecībām lauļāto starpā gavēņa un Baznīcas svētku laikā.

Piektais bauslis

Tev būs savu tēvu un savu māti godāt, kā Tas Kungs, tavs Dievs, tev to ir pavēlējis, lai tu ilgi dzīvo un lai tev labi klājas tanī zemē, ko Tas Kungs, tavs Dievs, tev dos.

Grēki pret piekto bausli

Bērnu grēki pret vecākiem:

- Aukstums un vienaldzība pret vecākiem.
- Nepaklausība vecāku gribai, kura saskan ar kristīgiem likumiem.

“Ikviens lai bīstas savu māti un savu tēvu.” (3. Moz. 19, 3)

- Ļauna, rupja, necienīga izturēšanās pret vecākiem, pārmetumi un ķengāšana.

“Acs, kas nievā tēvu un neatzīst par nepieciešamu paklausīt mātei, ir jāizknābj kraukļiem upes malā un jāaprij jauniem ērgļiem.” (Sak. 30, 17)

- Vecāku svētību un lūgšanu nicināšana.
- Lūgšanu par vecākiem pārtraukšana.

- Nevēlēšanās klausīties un paklausīt vecāku pamācībām.

“Gudrs dēls ļaujas tēva pamācībām” (Sak. 13, 1); “neprašā nonievā sava tēva mācības” (turpat, 15, 5); “klausī savam tēvam, kas tevi dzemdinajis, un nenicini savu māti, kad viņa kļūst veca!” (turpat, 23, 22)

- Iziešana un prombūtne no mājām bez vecāku ziņas.

- Nepareizas, pazemojošas atsauksmes par vecāku stingrību un izteikumiem.

- Vecāku atstāšana bez palīdzības nelaimē, slimībās un vecumā.

- Nepalīdzēt vecākiem sagatavoties miršanas brīdim (labvēlīgi dzīves apstākļi, materiālais nodrošinājums, garīga literatūra, mācītājs u.c.).

- Maldīga kaunēšanās par vienkāršiem un neizglītotiem vecākiem.

- Necienīga izturēšanās pret vīratēvu, vīramāti, tanti, patēvu vai pamāti.

- Rokas pacelšana pret vecākiem.

“Un, kas sit savu tēvu vai savu māti, tas sodāms ar nāvi.” (2. Moz. 21, 15)

- Netieša tēva vai mātes nogalināšana: nāvēju šķūļu radīšana ar savu uzvedību, dzeršanu, narkomāniju vai ar kādu citu grēcīgu rīcību.

“Kas savam tēvam vai savai mātei kaut ko atņem un saka: “Tas jau nav nekāds grēks!” – tas ir līdzīgs slepkavam.” (Sak. 28, 24)

- Pēdējā goda vecākiem neatdošana (atteikties piedalīties vai organizēt vecāku bēres).

- Vecāku nepieminēšana baznīcas un mājas lūgšanās, par mirušajiem, ja vecāki miruši.

- Vecāku testamenta pārkāpšana.

- Vecāku gribas cienīšana un klausīšana tai vairāk nekā Dieva likumiem.

“Kas tēvu vai māti vairāk mīl nekā Mani, tas Manis nav vērts, un, kas dēlu vai meitu vairāk mīl nekā Mani, tas Manis nav vērts.” (Mt 10, 37)

Ģimenes grēki un attiecībās ar tuviniekiem:

- Nevērīga izturēšanās pret vectētiņu vai vecmāmiņu.

- Naidis pret miesīgu brāli vai māsu.

- Nerūpēšanās par jaunākiem ģimenē, bet jaunākiem – vecāko necienīšana.

- Pusbrāļu vai pusmāsu, kā arī māšicu un brālēnu nemīlēšana.

- Ķildošanās ar tuviniekiem par vecāku mantojumu.

- Ienaids un tiesāšanās ar tuviniekiem jebkāda iemesla dēļ.

- Savu tuvinieku nodošana un atstāšana bez palīdzības, kad viņiem tā nepieciešama.

- Nicinoša izturēšanās pret paklīdušu brāli vai māsu.

- Necienīga izturēšanās pret nabadzīgiem un neizglītotiem radiniekiem, atteikšanās palīdzēt finansiāli.

- Pārmērīga pieķeršanās saviem radiniekiem.

Vecāku grēki:

- Netikls dvēseles stāvoklis bērna ieņemšanas laikā un neuzmanīga izturēšanās pret sevi grūtniecības laikā.

- Nerūpēšanās par savu veselību grūtniecības laikā, kas izsauc priekšlaicīgas dzemdības vai nedzīva bērna piedzimšanu.

- Pretapaugļošanās līdzekļu lietošana.

- Aborti.
 - Vecmātes vai ārsta nevērīga izturēšanās pret grūtnieci dzemdību laikā.
 - Dzemdību laikā lūgt palīdzību nespeciālistam.
 - Jaundzimušā, kuram ir vārga veselība, kristību novilcināšana.
 - Atteikšanās no bērna pēc dzemdībām.
 - Atteikšanās mātei barot bērnu ar krūti (izņemot slimības dēļ).
 - Aizmigšana, barojot bērnu.
- “Bet šīs sievas bērns nomira tanī naktī, tādēļ ka viņa tam bija uzgūlusies virsū.” (1. Kēn. 3, 19)*
- Nevērīga vai pārmērīga rūpēšanās par bērniem.
 - Nemācīt bērnus lūgšanām agrā bērnībā.
 - Žēlums modināt bērnus uz rīta liturģiju.
 - Nerūpēšanās par bērna grēksūdzi pēc septiņu gadu vecuma un Svētā Vakarēdiena saņemšanu.
 - Bērnu audzināšana un apmācība, lai tikai sasniegtu pasaulīgus panākumus dzīvē.

- Nevērīga izturēšanās un nerūpēšanās par bērnu izglītību.
- Godkāribas, lepnības, karjerista vēlmes attīstīšana bērnos.
- Īpaša pieķeršanās un mīlestība pret kādu no bērniem.
- Nerūpēšanās par tikumības, jaunavības saglabāšanas un saprātīgas uzvedības ieaudzināšanu bērnos.
- Pilnīgs nepieciešamās stingrības trūkums vai pārmērīga stingrība un cietsirdība bērnu audzināšanā.
- Pārmērīga bērnu attālināšana no sevis vai pārāk vaļīgas attiecības ar bērniem, kas ļauj bērniem runāt un darīt sliktu vecāku klātbūtnē.
- Lūgšanu par bērniem pārtraukšana, neņemot vērā bērnu vecumu.
- Rīcība, kura novirza bērnus no ticības Dievam un iešanas uz baznīcu.
- Vecāku svētības atņemšana bērniem bez iemesla.
- Bērnu nolādēšana.

- Tiša mātes vai tēva pazemošana bērnu klātbūtnē.

- Kairinoša, pavedinoša izturēšanās bērnu klātbūtnē.

- Kurnēšana par biežu grūtniecību vai lielu ģimeni.

- Nesamierināšanās un pārmērīgas skumjas par mirušiem bērniem.

- Mantojuma atņemšana pieaugušiem vai atsevišķi dzīvojošiem bērniem.

- Pastāvīga, uzbāzīga iejaukšanās pieaugušu bērnu dzīvēs.

- Padēla, pameitas, adoptētu bērnu un pieņemto bērnu apspiešana.

- Ārlaulībā dzimušo bērnu atstāšana bez jebkādas palīdzības.

- Apzināta kaitniecība saviem personīgiem bērniem.

“Bet brālis brāli nodos nāvē un tēvs dēlu; un bērni celsies pret vecākiem un tos nonāvēs.” (Mt 10, 21) “Pamāci savu dēlu, kamēr ir vēl kāda cerība, bet neļauj savai dvēselei tevi aizraut tik tālu, ka tu iedomātos savu dēlu nonāvēt.” (Sak. 19, 18)

- Auksta izturēšanās un nerūpēšanās par saviem mazbērniem.
- Savas vedeklas vai znota apspiešana.
- Pārmērīga savas ģimenes mīlēšana un pilnīga vienaldzība pret citu cilvēku vajadzībām.
- Pilnīga vienaldzība vai pat antipātijas pret citu bērniem savas neauglības dēļ.
- Nerūpēšanās par saviem krustbērniem, nelūgšanās par tiem.
- Necienīga attieksme pret krustbērniem.
- Ievērojamu un bagātu cilvēku uzaicināšana par krustvecākiem mantkārības dēļ.

Audzināmo un audzinātāju grēki:

- Nepateicība un labā atmaksa ar ļaunu saviem audzinātājiem, skolotājiem un labvēļiem.
- Audzinātāju, skolotāju un garīgo audzinātāju labo pamācību un brīdinājumu aizmiršana.
- Necienīga izturēšanās pret sirmgalvjiem, vecākiem cilvēkiem.
- Cenšanās izpelnīties savu audzinātāju labvēlību, atbalstot viņu trakulības un kaislības.

- Audzinātāju, skolotāju un pedagogu nevērība pret audzināmo un skolnieku veselību.
- Audzināšanas darbā izlaist pašu galveno – stipras ticības, evaņģēliska gara un dievbijības formēšanu.
- Vienaldzība pret audzināmo netikumiem un ar savu uzvedību rādīt sliktu piemēru.
- Pārmetumi un atgādinājumi par agrāk izdarītiem labiem darbiem.

Vadītāju un padoto grēki:

- Nevērīga attieksme pret valsts īpašumu vai saimnieka īpašumu, pie kura strādā.
- Apzinātas darbības, kas rada kaitējumus saimniekiem.
- Uzņēmuma noslēpumu izpaušana un savstarpēju ķildu celšana kolektīvā.
- Ļaunprātīga priekšniecības uzticības izmantošana.
- Vadītāju bērnu pieradināšana pie netikumiem vai šo netikumu slēpšana no viņu vecākiem.

- Savu pienākumu pārlikšana uz citiem.
- Padoto savstarpēja sazvērēstība ar nolūku apmānīt vadītājus un iegūt vieglu peļņu.
- Bieža darba vietas maiņa.
- Augstprātīga izturēšanās pret padotajiem.
- Padoto izmantošana un nevērīga attieksme pret tiem viņu slimošanas laikā.
- Darba algas neizmaksāšana.
- Padoto izmantošana kā ieroci, lai apmierinātu savas kaislības un sliktos darbus.
- Traucēt padotajiem apmeklēt baznīcu un gavēt.
- Nolaidīga attieksme pret padoto tikumību.

Grēki draudzībā:

- Vieglprātīga draugu izvēle.
- Draudzība savam labumam.
- Draudzība, kuras pamats ir vienāda kaislība.
- Bīstamība draudzībā ar pretējo dzimumu.
- Iecietība pret drauga grēkiem un klusēšana par tiem.

- Klusēšana, kad apmelo draugu, un apmelo-tāja neapklusināšana.

- Drauga nodevība.

- Veca drauga vai tēva drauga atstāšana.

“Neatstāj savu draugu un sava tēva draugu.”
(Sak. 27, 10)

- Naidīgums.

- Pieķeršanās vienaudžiem (līdzbiedriem) vai nevērība pret tiem.

Grēki sabiedriskā dzīvē:

- Dieva iekārtotās garīdznieku pārvaldes no-liegšana.

- Valdības zaimošana.

- Jebkādas varas neieredzēšana.

- Tiekšanās pēc varas ar motīvu kalpot tautai un valstij, bet sava labuma un slavas dēļ.

- Dienesta stāvokļa izmantošana, kaitējot tautai un tēvzemei.

- Spiegošana.

- Nevērīga attieksme pret tēvzemes tradīci-jām.

- Priekšrokas došana ārzemju darbuzņēmējiem, nevis vietējiem.
- Priekšrokas došana svešvalodām, nevis dzimtai valodai.
- Sliktu ieradumu pārņemšana no ārzemniekiem.
- Bēgšana no dzimtenes un dzīvošana ārvalstīs bez nopietna iemesla.
- Palīdzības nesniegšana tautiešiem svešā valstī.
- Piedalīšanās slepenās organizācijās, to skaitā masonu līgā.
- Tendencioza darbinieku izvēlēšanās un piedalīšanās negodīgās dažāda līmeņa vēlēšanās.
- Ļaunprātīga savas varas un ietekmes izmantošana sabiedriskās un saimnieciskās sanāksmēs.
- Citu uzticības ļaunprātīga izmantošana.
- Negodprātīga un neapzinīga savu pienākumu pildīšana.
- Izvairīšanās no nesavtīgas kalpošanas tēvzemei ievēlētos valsts un sabiedriskos amatos.

- Vienaldzība pret sabiedrības vajadzībām un nelaimēm.
- Citu tautu neieredzēšana un kūdīšana citus uz to.

Grēki attiecībās ar priekšniecību:

- Pakļaušanās vadītājiem baiļu mudināti, nevis sirdsapziņas vadīti.
- Kurnēšana pret priekšniecību un tās noķengāšana.
- Iztapība un pieglaimošanās priekšniecībai.

Priekšnieku grēki:

- Nerūpēšanās par padoto vajadzībām un nepasargāšana no iespējamām nelaimēm.
- Pasīvums un bezdarbība vadīšanā vai arī cietsirdība un pārmērīgs prasīgums pret padotajiem.
- Padoto padevības un paklausības panākšana tikai ar kliegšanu un niknumu.
- “Priekšnieciska” nepieejamība.

- Varas pār citiem cilvēkiem piesavināšana sev.

- Cenšanās pakļaut sev cilvēkus, kuriem ir vienāda vai augstāka varas pakāpe.

- Pretdarbība, kad padotie izpilda kristieša pienākumus.

- Vadot citus, nevaldīt pār sevi.

- Slikts piemērs un pavedinoša uzvedība savu padoto un no sevis atkarīgu cilvēku priekšā.

- Esot vadītājam, neveltīt uzmanību neaizsargātiem cilvēkiem un cilvēkiem no daudzbērnu ģimenēm.

- Skaudības dēļ neatļaut saņemt balvas un paaugstinājumus cienījamiem cilvēkiem.

- Grēka un nozieguma izjūtu nomākšana, izskatot citu izdarītos noziegumus (skatīšanās caur pirkstiem).

- Nelūgt Dieva palīdzību citu cilvēku vadīšanā.

Karavīru grēki:

- Vēlēšanās dezertēt, skumstot pēc dzimtenes vai tuviniekiem.

- Neuzticība dienestā sava labuma vai piekukuļošanas dēļ.
- Zemākās karavīru pakāpes meli (vārdi nesaskan ar darbiem).
- Mierīgo iedzīvotāju īpašuma bojāšana vai zagšana.
- Dzeršana un izvirtība.
- Nežēlība, izpildot dienesta pienākumus.
- Aukstums, vienaldzība pret Baznīcu, grēksūdzi un Svēto Vakarēdienu.

Grēki pret garīdzniekiem:

- Garīdznieku necienīšana.
- Grēki pret garīgo tēvu.
- Garīdznieka svētību nepieņemšana.
- Prasība no garīdznieka tikai ārējo rituālu izpildi, nepatika pret patiesiem un taisniem mācītājiem.
- Pārmērīgs prasīgums un neiecietība pret garīdznieka nepilnībām. Garīdznieks arī ir tikai cilvēks.

- Neveselīga ziņkāre par garīdznieku personīgo dzīvi un ļaunu tenku izplatīšana.
- Nevēlēšanās materiāli atbalstīt draudzi, garīdzniekus un viņu nāves gadījumā viņu bērnus.
- Necienīga izturēšanās pret mūkiem.
- Piedalīšanās sektu un svešticībnieku rituālās darbībās. Lūgšanas kopā ar sektantiem.

Sestais bauslis

Tev nebūs nokaut.

Grēki pret sesto bausli

- Slep kavība ar nodomu.
- Atkārtota slepkavība.
- Aborti un padoms – izdarīt abortu.
- Slep kavība pēc cita pavēles, draudiem, spaidiem un apmācības.
- Līdzdalība slepkavībā pakārtotā veidā.
- Ieroču piegādāšana slepkavām vai pašnāvniekiem.
- Netīša slepkavība.
- Izsaukt uz dueli un ierašanās uz divkauju.
- Slep kavība vai tikai uzbrukums kāda dzīvībai afekta stāvoklī.
- Grūtnieces piekaušana, kas var izraisīt priekšlaicīgas dzemdības vai nedzīva bērna piedzimšanu.
- Smagi slima cilvēka apzināta noindēšana, lai atvieglotu viņa fiziskās ciešanas.

- Nodoms izdarīt slepkavību, kurš tikai ārēju apstākļu dēļ netika īstenots.

- Pašnāvība.

“Un viņš nometa sudraba gabalus Templī, aizgāja un pakārās.” (Mt 27, 5)

- Pašnāvības mēģinājums.

“Bet cietuma sargs, uzmodies un redzēdams cietuma durvis atvērtas, izrāva zobenu un gribēja nonāvēties.” (Apd. 16, 27)

- Domas par pašnāvību.

- Piedalīšanās slepkavībā, līdzdalība slepkavībā, zināšana par izplānoto noziegumu, bet klušēšana par to.

- Ievainota cilvēka atstāšana bez palīdzības.

- Kūdīšana uz slepkavību vai pašnāvību.

- Pamest ceļotāju bīstamā vietā vai stāvoklī bez pavadona vai ceļabiedra.

- Vienaldzība vai pat prieks, redzot kautiņus vai kāda piekaušanu.

- Patika skatīties asiņainus skatus, kā cīņas bez noteikumiem, filmas par kautiņiem un slepkavībām, suņu cīņas u.c.

- Ārsta atteikšanās sniegt palīdzību nabadzīgiem un veciem cilvēkiem, īpaši epidēmiju laikā.
- Apzināta slimnieka ārstēšanas novilcināšana vai nevērība ārstēšanā.
- Bez īpaša iemesla atļaut vai pamudināt slimnieku pārtraukt gavēni.
- Ārsta klusēšana par slimnieka tuvo nāvi un nepieciešamo garīgo sagatavošanu, kā arī pretestība saņemt slimniekam pēdējo svaidījumu.
- Rupja izturēšanās pret slimnieku, tā neuzmanīšana bezsamaņas laikā vai saprāta zaudēšanas gadījumā.
- Apzināta nemiera vai pat dvēseles satricinājuma radīšana mirstošam slimniekam.
- Bezrūpība un paviršība dzīvībai bīstamu priekšmetu glabāšanā un lietošanā.
- Dzēlīgi vārdi tuvākajam un draudi nogalināt viņu.
- Ļauns un neslēpts ienaid.
- Cietsirdība.
- Nežēlīga izturēšanās pret kropļiem un invalīdiem.

- Riskēšana ar savu dzīvību naudas vai slavas dēļ.

- Apņemšanās veikt noziegumu, kurš saistīts ar dzīvības zaudēšanas iespējām.

- Alkohola un narkotiku lietošana, kas saīsina dzīvi vai noved pie priekšlaicīgas nāves.

- Atteikšanās no sniegtās medicīniskās palīdzības.

- Ārstēšanās pie ekstrasensiem, burvjiem un tantiņām.

- Slimnieka nepacietība ārstēšanās laikā.

- Garīgās dziedināšanas iespēju noniecināšana.

- Nervozitāte un nesavaldība, kura saīsina mūžu.

“Skaudība un dusmība saīsina mūžu, un raizes padara vecu priekšlaicīgi.” (Sīr. 30, 24)

- Sava tuvākā vai sevis kastrēšana, sterilizēšana.

- Ķildošanās.

- Vārga un neaizsargāta cilvēka nodošana stiprā rokās.

- Uzstājība.
- Nepacietība.
- Maldīga neatkarība. Cenšanās apliecināt savu varu, spēku utt.
- Ļaunuma radīšana tuvākajam ar savu suni vai kādu citu dzīvnieku.
- Spļaušana uz kādu.
- Ļaunas sērgas ienešana svešā mājā.
- Kāda aplipināšana ar veneriskām slimībām vai AIDS.
- Dzīvībai bīstamas pārtikas pārdošana vai dāvināšana.
- Padoto novārdzināšana ar pārmērīgu darbu.
Izraēliešu tautai faraons deva daudz darba un ēdiena, lai tā aizmirstu par Dievu. (2. Moz. 5)
- Sevis galēja izvārdzināšana darbā.
- Sveša miega traucēšana bez iemesla vai neuzmanības dēļ.
- Drūma rakstura uzturēšana sevī.
- Pārmērīga dzeršana un ēšana bez sāta.
“Caur lieku ēšanu dažs labs nomiris.”
(Sīr. 37, 33)

- Nešķīstas barības lietošana.
- Veselībai kaitīga apģērba valkāšana.
- Veselībai nepieciešamās tīrības, tikumības un citu nosacījumu neievērošana.
- Pārmērīga mīkstčaulība.
- Nežēlīga apiešanās ar mājlopiem un citu neatturēšana no tā.
- Bāršanās un uzkliedzieni mājdzīvniekiem ar lāstiem un ļauna vēlējumiem.
- Nevērība pret slimiem dzīvniekiem.
- Dzīvnieku nogalināšana bez iemesla, sevis izklaidēšanas dēļ, nevis barības nepieciešamības dēļ.
- Aizsargājamo dzīvnieku iznīcināšana.

Septītais bauslis

Tev nebūs laulību pārkāpt.

Grēki pret septīto bausli

- Netiklība.

“Jo to iegaumējiet: nevienam netiklim, netīram vai mantrausim, tas ir, elku kalpam, nav vietas Kristus un Dieva valstībā!” (Ef. 5, 5)

- Laulības pārkāpšana.

“Precēta sieva pēc bauslības saistīta ar vīru, kamēr tas dzīvs, bet, kad vīrs mirst, viņa kļūst brīva no bauslības, kas viņu saista pie vīra. Tātad, ja tā, vīram dzīvam esot, nodosies citam vīram, viņu sauks par laulības pārkāpēju; bet, ja vīrs ir miris, viņa ir brīva no bauslības saistībām, un viņa, piederēdama citam vīram, nav vairs laulības pārkāpēja.” (Rom. 7, 2–3)

- Izvirtība.

“Nepievilieties! Ne netikļi, ne elku kalpi, ne laulības pārkāpēji, ne malaki (burtiski: mīkstie; prieka zēni), ne vīriešu piegulētāji...neiementos Dieva valstību.” (1. Kor. 6, 9–10)

- Vīrieša kopošanās ar vīrieti (homoseksuālisms, pederastija u.c.).

- Lezbisms.
- Transseksuāli, transvestīti.
- Dzimumattiecības starp vīrieti un sievieti nedabīgā veidā (orālais, anālais sekss utt.).
- Kopošanās ar dzīvniekiem vai sodomija.
- Pedofilija.
- Masturbācija, onānisms.
- Grupveida sekss.
- Pieskaršanās cita cilvēka intīmām vietām, kutināšana, kaislīga taustišana.
- Seksuāls uzbudinājums miegā, netikli sapņi.
- Atcerēšanās par kārdinājumu sapņos.
- Sēklas izplūšana ne tikai sapņos, bet pilnīgi nekontrolēti vai arī daļēji kontrolēti arī ikdienā. Askēti šo vājumu vai slimību dēvē par netiklības galējo formu. Šāda veida nelaime nevarēja rasties bez cēloņa, bez iepriekš pieļautām vaļībām.
- Nevainības zaudēšana.
- Ārlaulības grūtniecība.
- Nevainīgas personas iekairināšana un pavēdināšana.

- Izvarošana.
- Kļūt par citas personas varmācības upuri savas neuzmanības un vaļīgās uzvedības dēļ.
- Meitenes aizvešana no mājām vai viņas labprātīga bēgšana no tuviniekiem.
- Daudzsievība.
- Netiklības piekopšana ar krustmāti vai krustmeitu vai vispār garīgajā radniecībā.
- Nelikumīga kopdzīve, nenoslēdzot pat civilaulību. Ļoti izplatīta mūsdienu sabiedrībā.
- Civillaulība bez Baznīcā svētītas laulības.
- Nevainīgas personas pavedināšana, ievēlot onānisma vai homoseksuālisma grēkā.

Piedalīšanās citu netiklībā:

- Citu cilvēku miesaskārības attaisnošana.
- Tuva cilvēka krišanas netiklības grēkā pieļaušana.
- Ciemošanās pie cilvēkiem, kuri dzīvo nelikumīgā kopdzīvē, vai šo personu uzņemšana savās mājās.

“Jo to iegaumējiet: nevienam netiklim, netīram vai mantrausim, tas ir, elku kalpam, nav vietas Kristus un Dieva valstībā! Nebiedrojieties ar viņiem.” (Ef. 5, 5–7)

“Mēs aizrādām jums, brāļi, Kunga Jēzus Kristus Vārdā: atraujieties no katra brāļa, kas nekārtīgi dzīvo, neievērodams mācības, ko jūs no mums esat saņēmuši.” (2. Tes. 3, 6)

- Savas mājas nodošana, lai rīkotu netiklas tikšanās.
- Slepena savešana netiklībai.
- Prostitūtu uzturēšana, lai izmantotu tās peļņas iegūšanai.

Sirds miesaskārības veidi:

- Netikli nodomi un iztēlošanās.
- Netikla vērošana, skatieni un aizraušanās ar skaistām sejām.

“Viņu acis ir pilnas laulības pārkāpēju kārībām un alkst grēka.” (2. Pēt. 2, 14)

- Mīlestības romānu un pornogrāfiskas literatūras lasīšana.
- Pornogrāfisku un erotisku filmu, izrāžu, televīzijas raidījumu skatīšanās.

- Piedalīšanās saldkaislās sarunās un to klausīšanās.

- Kaislīgas mīlestības sarakste vai tamlīdzīgas dzejas pārrakstīšana.

- Pārlietu brīvs un vaļīgs kontakts ar pretējo dzimumu.

“Vai kāds var saglabāt savā azotē uguni, lai nesāktu degt viņa drēbes?” (Sak. 6, 27) “Netiklu sieviešu mute ir dziļa bedre; ko Tas Kungs ienīst, tas tajā iekrīt.” (Sak. 22, 14)

- Vēlēšanās patikt (koķetēšana) ar nolūku pavedināt pretējā dzimuma personas.

- Neķītru lamuvārdu lietošana, to klausīšanās vai pat to atbalstīšana.

- Kaislīgu mīlas dziesmu izpildīšana vai klausīšanās.

- Uz grēku vedinoša, dēmoniska mūzika.

Mūzika rada noskaņojumu. Tā var nomierināt, pacīlāt, izklaidēt, uzbudināt utt. Mūzika no mūzikas ļoti atšķiras. Tā var būt gan dievišķa, gan dēmoniska. Daudzi mūsdienu mūziķi un komponisti ir narkomāni, sātānist. Intīmkлубos un pederastu bāros parasti skan savi specifiskie ritmi un notis. Par nožēlu līdzīgus meldījumus varam saklausīt arī sektantu dievkalpojumos.

Pieredze rāda, ka par pareizticīgo garīdznieku nevar kļūt tas, kas pirms tam bijis rokmūziķis. Tas atstāj negatīvu iespaidu uz dvēseli. To apliecina arī starecs Jānis Krestjankins.

- Bezkaunīgas dejas (piemēram: varietē, restorāni, naktsklubi); piedalīšanās tajās; aizraušanās ar bezkaunīgām izrādēm (striptīzs u.c.).

- Pārlietu liela izdabāšana sievietēm.

- Pretējā dzimuma apģērba, dažādu masku nēsāšana.

- Personu, ar kurām nav laulībā, kaislīga skūpstīšana vai apķeršana.

- Citu pilnīga vai daļēja kailuma slepena un atklāta aplūkošana.

- Sekošana citu izvirtušiem piemēriem vai iekšēja to atbalstīšana.

“Tad es atradu kaut ko, kas rūgtāks nekā nāve, un proti, sievu, kas līdzīga ķeramam tīklam, kuras sirds ir cilpas un kuras rokas ir važas. Tas, uz kuru Dievam ir labs prāts, izglābsies no viņas, bet, kas grēko, tiks viņas sagūstīts.” (Sal. māc. 7, 26)

- Kārdināšana ar savu kailumu (atkailināšanās).

- Pārliecīgas uzmanības saasināšana uz svešu miesaskārības izpausmēm.
- Neķītra skatīšanās uz dzīvnieku kopošanos.
- Mājas, īpaši guļamistabas izrotāšana ar pavadinošām gleznām, fotogrāfijām vai statuetēm.
- Miesaskārības uzkurināšana ar mākslīgiem līdzekļiem (psiholoģiskiem vai medikamentoziem).
- Pavedinoša un izaicinoša apģērba valkāšana.

Neprecēto grēki:

- Mēģinājums atrunāt no laulības un tīšu šķēršļu likšana tās notikšanai.
- Kāzu atlikšana, lai brīvi izbaudītu neprecēta cilvēka dzīvi.
- Līgavas vai līgavaiņa izvēle skaistuma vai aprēķina dēļ, neņemot vērā kristīgas vērtības.
- Laulības bez vecāku vai tuvinieku padoma līgavas vai līgavaiņa izvēlē vai bez vecāku svētības.
- Nepilngadīgu vai ļoti vecu cilvēku laulība.
- Cilvēku ar lielu vecuma starpību laulības.
- Vīra vai sievas meklēšana radnieku starpā.

- Laulāto attiecības pirms kāzām vai pārāk vaļīgas līgavas un līgavaiņa attiecības.

- Tukšrosība un izklaidība pirms kāzām nevis pienācīga un godbijīga gatavošanās kāzu ceremonijai.

- Neatturēšanās līdz laulībām un negodbijīga izturēšanās, un dvēseles stāvoklis laulību ceremonijas laikā.

- Nepieklājīgas izklaides un pārmērīgas dzeršanas pieļaušana kāzu mielasta laikā.

- Iedvest riebumu pret laulībām kā kaut ko nešķīstu.

“Kas atrod sev laulātu draudzeni, tas atrod sev tiešām ko labu un var līksmoties, ka žēlastības dāvanu dabūjis no Kunga.” (Sak. 18, 22)

Laulāto grēki:

- Aukstums laulībā vai tikai īslaicīga miesas pamudināta mīlestība.

- Pārmērības laulības gultā.

- Perversi veidi laulāto attiecībās (orālais, anālais sekss u.c.).

- Dzimumattiecības sievas menstruāciju laikā.

- Neatturēšanās no laulāto seksuālām attiecībām gavēņa un baznīcas svētku laikā.
- Savstarpēja laulāto novēršanās vienam no otra, lai brīvi dzīvotu izvirtībā ar citām personām.
- Patvaļīga laulības šķiršana.
- Apprecēšanās no jauna, kamēr dzīva sieva vai vīrs.
- Laulāto greizsirdība vai pretēji – dot iemeslu greizsirdībai.
- Neiecietība pret savstarpējām nepilnvērtībām un nevēlēšanās tās kopīgi izmainīt.
- Savstarpējo nesaskaņu izpaušana svešām personām.
- Vecāku mājas dzīves vai savas iepriekšējās dzīves noslēpumu izpaušana laulātajam.
- Sievas vai vīra atstāšana tā slimības vai nelaimes laikā.
- Kāda no laulāto radnieku necienīšana un nepalīdzēšana tiem viņu nelaimes laikā.
- Necenšanās atgriezt neticīgu laulāto pie Dieva.
- Nerūpēšanās par savstarpēju dvēseles pestīšanu un nevēlēšanās lūgties vienam par otru.

- Ienaidis laulāto starpā reliģiozu domstarpību dēļ.
- Savstarpēji pārmetumi laulātajam, ja kāds no laulātiem ir neauglīgs.

Vīra grēki pret sievu:

- Nepretošanās sievas rosībai un izdabāšana visām viņas kaprīzēm.
- Sievas neatturēšana no dažādiem netikumiem.
- Necienīga vai pat nicinoša izturēšanās pret sievu.
- Roku palaišana, rupjība, cietsirdība attiecībās ar sievu.
- Pienākuma pienācīgi apgādāt un uzturēt sievu un bērnus nepildīšana.

Sievas grēki pret vīru:

- Cenšanās valdīt pār vīru.
- Baušļa “*sievai nav noteikšana par savu miesu, bet vīram*” (1. Kor. 7, 4) pārkāpšana.

- Nerimtīgi strīdi ar vīru.
- Nepiedalīšanās vīra rūpēs un pūlēs apgādāt ģimeni ar pārtiku.
- Naudas slēpšana un tās izlietošana niekiem.
- Vīra nodošana, vēlēšanās nogalināt vīru.

Atraitņu grēki:

- Neremdināma skumšana pēc mirušā laulātā vai pretēji, tā pieminēšana ar ļaunu un kapa neapmeklēšana.

- Dedzīga ticības un lūgšanas gara, kāds paredzēts atraitnēm un atraitņiem, neuzturēšana sevī.

“Bet īsta atraitne, viena pati palikusi, ir likusi savas cerības uz Dievu un pastāv lūgšanās un pielūgšanās nakti un dienu.” (1. Tīm. 5, 5)

- Sevišķa tieksme pēc tērpiem, greznības un pasaulīgām izklaidēm.

- Piekrišana otrām vai trešām laulībām.

- Pirmās laulības laimes slavēšana jaunajā laulībā.

Par kārdinājumiem:

- Izaicinoša vai tikai atklāta savu grēku, kaislību un sliktu ieradumu realizēšana, piepildīšana.
- Piedalīšanās grēcīgu izpriecu vietu atklāšanā vai to atklāšanu atbalstīšana.
- Piedalīšanās netikumīgu, izvirtuša satura kinofilmu, grāmatu un dziesmu izdošanā un izplatīšanā, pavedinošu zīmējumu un statuešu izveidošana.
- Draudzēšanās ar netikumīgas un divdomīgas uzvedības cilvēkiem.
- Nosliece uz kārdinājumiem.
- Neatturēšanās no rīcības, lai arī atļautas, kas var būt pavedinoša citām personām.
- Sevis atturēšana no netikumīgas rīcības tikai baidoties no nosodījuma vai no citu pavināšanas.
- Labu darbu atlikšana vai atteikšanās no tiem tikai baidoties, ka tie kādam var būt par kārdinājumu.

Astotais bauslis

Tev nebūs zagts.

Grēki pret astoto bausli

- Zādzība vai nepalīdzēšana tuvākajam bandītiska uzbrukuma laikā.

“Neaplaupi nabago, tādēļ ka tas ir nabags.”
(Sak. 22, 22)

- Zagšana.

“Ne zagļi, ne mantrauši, ne dzērāji, ne zaimotāji, ne laupītāji neiemantos Dieva valstību.” (1. Kor. 6, 10)

- Kleptomānija.

- Zagtu mantu glabāšana vai pirkšana.

- Zagļa neatmaskošana vai viņa slēpšana.

- Ķīlas ņemšana vai mantu pirkšana no dzērāja, narkomāna vai spēlmaņa “pa lēto”, izmantojot viņu nelaimi.

- Atrastas mantas noslēpšana, īpaši, ja ziņāms tās īpašnieks.

- Aizdedzināšana vai neuzmanīga rīkošanās ar uguni, smēķēšana, kas var novest pie ugunsgrēka. Apzināta dedzināšana.

- Bezdarbība ugunsgrēkā vai nepalīdzēšana cietušajiem.

- Atraiņņu un bāreņu apvainošana, to īpašumu bojāšana, īpaši no aizbildņu un aizstāvju puses.

- Spekulācija ar dzelzceļa vai avio biļetēm.

- Dzelzceļa vai citu ceļu bojāšana iedzīvošanās nolūkā.

- Neražas vai stihisku nelaimju laikā pārtikas pārdošana par paaugstinātām cenām.

- Pārmērīga cenu paaugstināšana precēm, pakalpojumiem vai cita veida darbiem.

- Valsts īpašuma izsaimniekošana.

- Glabāšanā vai izlietošanā nodotas valsts naudas vai mantas zādzība.

- Parādnieka iespaidošana vai rekets, lai atgūtu parādu.

- Pieradums aizņemties naudu, bet kavēšanās to atdot.

- Bankrots savas vainas dēļ vai viltus bankrots, lai iegūtu negodīgu, vieglu peļņu.
- Kompensācijas par zaudējumu atteikums tuvākajam.
- Sveša kapitāla vai īpašuma, kas nejauši nonācis rokās, piesavināšanās.
- Mēģinājums iegūt svešu mantojumu.
- Mēģinājums iegūt labumu ugunsgrēka, plūdu vai citas nelaimes gadījumā, kura piemeklējusi tuvāko.
- Kapu un zārku uzlaušana, lai aplaupītu mīrušo.
- Ēšana un dzeršana slepenībā.
- Kaisle kaut ko nepārtraukti krāt, iegādāties savā īpašumā.
- Kukuļņemšana.
- Kukuļdošana.
- Dāvanu izspiešana.
- Baznīcai vai draudzei piederošu īpašumu, mantu piesavināšanās, nelikumīga izsaimniekošana.

- Simonija (garīgās kārtas iegūšana par naudu).
 - Ļaunprātīga ziedojumu, kuri savākti labdarīgiem mērķiem, izmantošana.
 - Naudas viltošana.
 - Nelikumīga neīsta zelta, viltotu dārgakmeņu un sudraba pārdošana.
 - Dokumentu viltošana vai dokumentu oriģinālu nobēdzināšana.
 - Dažādu viltojumu izgatavošana.
 - Izvairīšanās no nodokļu un nodevu maksāšanas.
 - Grupveida zādzība, rekets, izspiešana vai krāpšana.
 - Apsvēršana, nepareizi sviri vai pircēja apkrāpšana, izdodot atlikumu.
- “Divējāds mērs un svars – abi ir negantība Tā Kunga priekšā.” (Sak. 20, 10)*
- Preces vai dzīvnieka defektu un trūkumu noslēpšana.
 - Ieradums vienmēr stāstīt par savām vajadzībām vai liekuļota nabadzība.

- Profesionāla ubagošana.
- Nepatiesa mūka vai garīdznieka apgērba uzvilksana, lai vāktu ziedojumus baznīcai, bet savāko paturēt sev.
- Sveša īpašuma izmantošana bez atļaujas savam labumam vai nevērīga izturēšanās pret to.
- Dažādu priekšmetu un produktu nekvalitatīva izgatavošana slinkuma vai dzīšanās pēc modes dēļ.
- Vieglprātīga sava īpašuma glabāšana, ar to dodot iespēju to nozagt.
- Greznība un izšķērdība.
- Tuvākā nebrīdināšana par iespējamiem zaudējumiem.
- Nesaprātīga naudas izlietošana dzeršanā un izpriecās.
- Nepamatots atteikums naudas aizdošanai vai galvojumam, vai, pretēji, tādas naudas summas aizdošana, kuras ilgstošs iztrūkums var novest pie izputēšanas.
- Naudas aizdošana uz procentiem.
- Nevajadzīga tirgošanās, pērkot kādu lietu, vai acīmredzama cenas samazināšana.

- Skopulība (badošanās pie sava galda skopuma dēļ).
- Nepārtraukta sava labuma meklēšana visā.
- Maksas pieprasīšana par katruniecīgāko pakalpojumu.
- Cilvēku izprovocēšana uz bezjēdzīgiem tēriņiem, pārdodot nevajadzīgus niekus vai uzspiežot iegādāties nevajadzīgas mantas.

Devītais bauslis

Tev nebūs nepatiesu liecību dot pret savu tuvāku.

Grēki pret devīto bausli

- Nepatiesa liecība par kādu tiesā un cita pierunāšana uz to.
- Kādas personas vai lietas nepatiesa aizstāvība tiesā.
- Vainīgā attaisnošana tiesā, izdabājot cilvēkiem, atreibības vai citu iemeslu dēļ.
- Savas vainas noliegšana.
- Nepatiesas vainas uzņemšanās par izdarītu noziegumu.
- Savas vainas par izdarīto noziegumu uzvelšana nevainīgai personai.
- Slepena apsūdzība, denunciacija.
- Tiesāšanās.

“Bet brālis iet tiesāties ar brāli, un tad vēl pie neticīgajiem. Jau tā nav laba lieta, ka jūsu starpā vispār tiesājas. Kādēļ jūs labāk nepaciešat netaisnību? Kādēļ jūs labāk nepanesat pārestību?”

Bet jūs darāt netaisnību un pārestību un to vēl brāļiem.” (1. Kor 6, 6–8)

- Noklausīšanās, sūdzēšanās un slepenu apsūdzētāju atbalstīšana.

- Ienaida un nesaskaņu celšana starp cilvēkiem.

- Tenku un baumu izplatīšana.

- Vieglprātīga ticēšana tenkām un baumām par kādu cilvēku un noskaņošanās pret to.

- Tuvākā nopelšana.

- Cilvēka, kura nevainīgums ir vispārzināms, nepasargāšana no apmelojuma.

- Nekrietnas runas par aizgājēju un tā slepeno grēku izpaušana.

- Nepatiess aizdomīgums attiecībā ar citiem.

- Aizdomas par godbijīga cilvēka slepeniem grēkiem saistībā ar tam notikušo nelaimi.

- Samulsums un noskumšana, izdzirdot melus par kādu.

“Mūs zaimo, un mēs iepriecinām.” (1. Kor. 4, 13)

- Tuva cilvēka apvainošana ar vārdiem, rīcību, rakstiem vai presē.

- Raksti presē, pārraides televīzijā ar pārspīlējumiem vai reālu notikumu sagrozīšana.

- Izsmiešana (ironija).

- Ironija un dzelīgums kā rakstura īpašības.

- Ļirgāšanās par cita kroplumu vai cita īpašu miesas uzbūvi.

- Iesauku izdomāšana par kādu vai iesauku izmantošana sarunās.

- Nelabvēlīga, augstprātīga, rupja izturēšanās pret cilvēkiem.

- Pārāk vaļīga izturēšanās pret citiem.

- Nelabs ieradums strīdēties par jebkādu iemeslu.

- Piekasīties pie tuvākā vārdiem ar nolūku “pieķert uz vārda”, lai izsmietu.

- Sevis nolādēšana.

- Melīgums – patiesības izkropļošana, noliegšana darbos, vārdos, domās.

“Jūs esat no sava tēva – velna, un jums gribas piepildīt sava tēva kārības. Viņš no paša sākuma ir bijis slepkava un nestāv patiesībā, jo patiesības nav viņā. Melus runādams, viņš runā pēc savas dabas, jo viņš ir melis un melu tēvs.” (Jņ 8, 44)

- Melošana, acīs skatoties.

- Piemānīšana joka pēc.

“Meli nekad nav no patiesības.” (1. Jņ. 2, 21)

- Nepieciešamie meli vai, kā saka, meli “glābšanai”.

- Uzskatu un domu nepastāvība un mainīgums.

- Sevis attaisnošana citu priekšā, skaidri apzinoties savu vainu.

- Lišķība.

- Nepatiess, sagrozīts cita cilvēka raksturojums, vērtējums.

- Divdomīga smīnēšana sarunas laikā, kas dod negatīvas aizdomas par apspriežamo personu.

- Atteikšanās palīdzēt un nejust līdzī vajātam cilvēkam.

- Solījuma neizpildīšana.

“Ja tu esi Dievam devis solījumu, tad nekavējies to izpildīt, jo Viņam nav labs prāts uz neprašām. Ko tu esi apsolījis, to pildi!” (Sal. māc. 5, 3) “Dodiet solījumu un pildiet to Tam Kungam, savam Dievam!” (Ps. 76, 12)

- Solījums izpildīt prasīto, lai gan iekšēji zināms, ka to nedarīsi.

- Liekvārdība un pļāpīgums.

“Bet Es jums saku: par ikkatru veltīgu vārdu, ko cilvēki runās, tiem būs jāatbild tiesas dienā; jo pēc saviem vārdiem tu tiksi taisnots, un pēc saviem vārdiem tu tiksi pazudināts.” (Mt 12, 36–37)

- Nepieklājīgi smieklī netaikā.

- Tukšu un mānīcīgu stāstu stāstīšana bērniem.

- Sevis lielīšana.

- Nerūpēšanās par savu labo vārdu vai arī pārmērīgas rūpes par to.

- Necieš atmaskošanu nepatiesībā.

- Sava vai cita noslēpuma atklāšana pirms laika vai bez reālas vajadzības.

- Nepārdomāta, steidzīga runa, kā arī atbilde nevietā izklaidības vai nevērības dēļ.

- Ieradums pārtraukt citu runātāju un būt valdošam sarunās.

- Tukšas un dīkas sarunas.

- Uzbāzīgi lūgumi.

- Nevēlēšanās atbildēt uz cita vēstulēm.
- Ziņkārība par cita vēstulēm un dokumentiem.
- Dīka un netikumīga ziņkārība par sava tuvākā vājībām un trūkumiem.
- Pārmērīga iztaujāšana par jaunumiem un to pārstāstīšana.
- Pārlietu liela orientācija uz citu uzskatiem.
- Sabiedrības vērtējuma par sevi neievērošana (splauju uz visiem un visu).

Desmitais bauslis

Tev nebūs iekārot sava tuvāka sievu, un tev nebūs iekārot sava tuvāka namu, nedz viņa tīrumu, nedz viņa kalpu, nedz viņa kalponi, nedz viņa vērsi, nedz viņa ēzeli, nedz kaut ko, kas pie-der tavam tuvākam.

Grēki pret desmito bausli

- Skaudība.
 - Skaudība par tuvākā pārakumu: skaistumu, bagātību, prātu, labklājību, skaistu dzīvesbiedru.
 - Skaudība par garīgām dāvanām vai garīgiem panākumiem, garīgā amata dēļ.
 - Skaudība par cita iespējām grēkot.
 - Tuvākā imitēšana un mēģināšana pārspēt sadzīves lietās un pat grēkā.
 - Slepena, apslēpta nelabvēlība pret tuvāko.
 - Konkrēta ļaunprātība pret tuvāko.
- “Pasargi mani, Kungs, no bezdievju rokām, izglāb mani no varas darbu darītājiem, kas domā sajaukt manus soļus!” (Ps. 140, 5)*
- Ļauns prieks par sveša nelaimi.

- Ļauns prieks par tuvākā grēkā krišanu.

“Nepriecājies, kad tavs ienaidnieks krīt, un lai tava sirds nelīksmotos par viņa nelaimi.” (Sak. 24, 17)

- Prieks par nepatīkamas personas nelaimi vai pat tās nāvi.

“Mīliet savus ienaidniekus un lūdziet Dievu par tiem, kas jūs vajā.” (Mt 5, 44)

- Sava ienaidnieka apvainošana sarunas laikā vai tikai vēlēšanās to darīt.

- Vēlme, lai arī īslaicīga, atriebties vai iznīcināt savu ienaidnieku.

- Iecietība pret ļaunumu – kad cilvēks piekrīt ļaunumam un ir vienaldzīgs pret tā izpausmēm.

- Pastāvīga neapmierinātība par savu stāvokli
“Esmu iemācījies būt pieticīgs ar to, kas man ir.” (Fil. 4, 11)

- Kūtrums, nevēlēšanās pielikt spēkus, lai attīstītu sevī sirds skaidrību, taisnīgumu, skaistumu, bijību un īpaši kristīgas īpašības, kas dod labu un tīru sirdi.

- Divkosība.

“Jo tāds cilvēks, vīrs ar dalītu dvēseli, nepastāvēs visos savos ceļos, lai nedomā, ka viņš no Tā Kunga ko saņems.” (Jēk. 1, 7– 8)

- Cietsirdība.
 - Nepacietība skumjās un grūtībās.
 - Vienaldzība pret izdarīto apvainojumu nicinošās attieksmes pret aizvainotāju dēļ.
 - Citu cilvēku nolādēšana vai lamāšana, pat nepasakot to skaļi.
 - Apvainojumu, nepatiesību atcerēšanās, atribības uzkurināšana sevī vai tiksmīnāšanās par savām sāpēm un ciešanām (dvēseliskais mazohisms).
 - Kaislīga vēlme pēc paaugstinājuma darbā, pēc apbalvojumiem vai materiāliem labumiem.
 - Necenšanās sevi iepazīt un garīgi pilnveidoties.
 - Saprātīguma trūkums.
 - Centība un dedzība bez prāta.
 - Sapņainība, kad savus sapņus cilvēks vērtē augstāk par realitāti.
 - Aizraušanās ar dīkiem, skaudīgiem, lepniem un citiem netikumīgiem nolūkiem, nodomiem.
- “Svētīgs tas cilvēks, kas neseko bezdievīgo padomam, nedz staigā grēcinieku ceļus, nedz arī sēž paļātāju pulkā.” (Ps. 1, 1)*

- Vājš raksturs.

“Jo vai tad es tagad runāju cilvēkiem pa prātam vai Dievam? Jeb vai es cenšos cilvēkiem patikt? Ja es vēl cilvēkiem censtos patikt, tad es nebūtu Kristus kalps.” (Gal. 1, 10)

- Bailīgums, kad cilvēks visus sev apkārt uztver kā ienaidniekus, kaitniekus.

- Stūrgalvība.

- Nāves stundas un Dieva tiesas ignorēšana, neturēšana atmiņā.

- Sirds atmiršana vai nejūtība pret garīgām lietām.

Visu savu dzīvi pirms katras darbības, vai pieņemot lēmumu par savu turpmāko rīcību, vadies pēc sekojošiem principiem: vai manis nodomātā rīcība

- nav pretrunā ar Dieva gribu;
- nenodarīs ļaunumu manai dvēselei;
- neaizvainos manu tuvāko.

Ja pēc rūpīgas pārbaudes sirdsapziņa ir mierīga, tad savus nodomus realizējiet. Ja sirdsapziņa ir nemierīga, tad atturieties no nodomātās rīcības.

Astoņas galvenās kaislības ar to apakšiedalījumiem un novirzieniem

(svētītājs Ignatijs Brjančaņinovs)

1. Nesātība

Pārēšanās, žūpošana, gavēņu neievērošana un pārkāpšana, ēšana paslepus, t.i., ārpus ēdienreizei paredzētā laika, tieksme uz kārumiem, vispārīga atturības pārkāpšana. Nepienācīga un pārmērīga miesas mīlēšana, rūpējoties par tās dzīvīgumu un mieru. No tā rodas patmīlība, kas pati savukārt liedz saglabāt uzticību Dievam, Baznīcai, tikumiem un cilvēkiem.

2. Izvirtība

Netikls uzbudinājums, dvēselei un sirdij piemītošas netiklas izjūtas un stāvokļi. Netīru domu pieņemšana, tērzēšana ar tām, baudas gūšana no tām, nepretošanās tām un uzkavēšanās tajās. Netiklas fantāzijas un atkarība no tām. Jutekļu jeb maņu, jo īpaši taustes nesavaldīgums, kam pamatā ir visus tikumus pazudinošā bezkaunība. Lamāšanās neķītriem vārdiem un saldkaisla satura grāmatu lasīšana. Dabiskie netiklības grēki:

izvirtība jeb maucība un laulības pārkāpšana. Pret dabiskie netiklības grēki.

3. Naudas kāre (mantkārība)

Pieķeršanās naudai, pieķeršanās kustamajam un nekustamajam īpašumam vispār. Vēlme kļūt bagātam. Domāšana par to, kādā veidā kļūt bagātam. Sapņošana par bagātību. Bailes no vecuma, pēkšņas nabadzības, slimīguma, palikšanas bez pajumtes. Skopums jeb sīkstulība. Mantkārība. Neticība Dievam, nepaļaušanās uz viņa apredzību–providenci. Kaislīga aizraušanās jeb slimīga un pārmērīga pieķeršanās dažādiem pārejošiem (nīcīgiem) priekšmetiem, kas laupa dvēselei brīvību. Nodošanās iznīcīgiem, tukšiem rūpestiem. Patika saņemt dāvanas. Sveša īpašuma piesavināšanās. Augļošana. Cietsirdība attiecībā pret nabadzīgajiem brāļiem un visiem trūkumcietējiem. Zagšana. Laupīšana.

4. Dusmas

Iekarsīgums jeb ātrsirdība, niknu domu perināšana: sapņošana par dusmām un atriebšanos, sirds kūdīšana ar niknuma palīdzību, no kā

rodas prāta aptumsums: nepieklājīga kliegšana, strīdēšanās, skarba, dzelīga un lamuvārdiem piesātināta runa, roku palaišana, grūstīšana, slepkavība. Ļaunatminība, naidis, ilgstošs naidīgums, atriebšana, apmelošana, nosodišana, sava tuvākā musināšana un aizvainošana.

5. Skumjas

Sarūgtinājums, grūtsirdība, necerēšana uz Dievu, šaubīšanās par Dieva apsolījumiem, nepateikšanās Dievam par visu, kas ar mums noticis, mazdūšība, nepacietība, pašpārmetumu trūkums, aizvainojums uz tuvāko, kurnēšana, atteikšanās un izvairīšanās no krusta (t.i., Dieva uzliktajiem dzīves pienākumiem).

6. Grūtsirdība

Kūtrums uz ikvienu labu darbu, jo īpaši – lūgšanu. Baznīcas un celles lūgšanu noteikuma–regulas pārtraukšana. Atsacīšanās no nepārtrauktās lūgšanas un dvēseli pestījošo grāmatu lasīšanas. Neuzmanība un steiga lūgšanas laikā. Paviršība. Godbijības zaudēšana. Dīkdienība. Pārmērīga sevis lutināšana ar miegu, atrašanos guļus stā-

voklī un cita veida maigošanos. Staigāšana no vietas uz vietu. Bieža celles atstāšana, pastaigas un ciemošanās pie draugiem. Tukšvārdība. Jokošana. Zaimošana. Paklanīšanos un citu miesisko askēžu pārtraukšana. Savu grēku un Kristus baušļu aizmīšana. Nevīžība. Atkarība. Dievbijības zudums. Cietsirdība. Nejūtīgums. Izmisums.

7. Godkāre

Tiekšanās pēc cilvēku atzinības. Lielīgums. Alkas pēc laicīgajiem un nīcīgajiem pagodinājumiem. Tiekme uz krāšņiem apģērbiem, pajūgiem, sulaiņiem un celles mantām. Uzmanības pievēršanās savas sejas skaistumam, patīkamajam balss tonim un citām miesīgajām īpašībām. Nosliece uz mūslaiku nīcīgajām zinātnēm un mākslām un tiekšanās gūt tajās panākumus pasaulīgās, pārejošās slavas dēļ. Kaunēšanās no savu grēku atklāšanas grēksūdzē un nevēlēšanās tos atklāt ne garīgajam tēvam, nedz arī citiem cilvēkiem. Viltīgums. Sevis attaisnošana. Pretī runāšana. Pašpaļāvība uz savu izpratni par visu. Liekulība. Melošana. Glaimošana. Cilvēkizdabāšana. Skaudība. Sava tuvākā noniecināšana, pazemošana.

Rakstura nepastāvīgums. Izlikšanās. Bezkaunība. Dēmoniskas paražas un dzīvesveids.

8. Lepnība

Sava tuvākā nicināšana. Egoistiska pašpaaugstināšanās. Bezkaunība. Sirds un prāta aptaukošanās jeb nejūtīgums un aprobežošanās vienīgi ar pasaulīgo. Zaimi. Neticība. Sava prāta spēju pārvērtēšana. Nepakļaušanās Dieva likumiem un Baznīcai. Sekošana savas miesas iegribām. Pasaulīga, netikla un ķecerīga satura grāmatu lasīšana. Nepakļaušanās varai. Dzēlīgs zobgalīgums. Kristus pazemības un klusēšanas atmešana. Vienkāršības pazaudēšana. Mīlestības zudums uz Dievu un savu tuvāko. Viltus filozofija. Herēze jeb ķecerība. Bezdievīgums. Gara tumsība. Dvēseles nāve.

Ikona "Baisā tiesa". Novgoroda 15. gs.

Papildinājumi no dažādiem avotiem (*Vislakoniskākā grēksūdze*)

Grēki pret Dievu Kungu

Ticēšana sapņiem, zīlēšanai, sakritībām un citām zīmēm. Šaubas ticības jomā. Slinkums uzsākt lūgšanu un izklaidība tās laikā. Baznīcas neapmeklēšana ilgu laiku, dzīvojot bez grēksūdzes un Svētā Vakarēdiena. Liekulīga Dieva godināšana. Dvēselē un vārdos pausta Dieva paļāšana vai arī vienīgi kurnēšana pret Viņu. Vēlēšanās izdarīt pašnāvību. Nevajadzīga dievošanās (nelietīga Dieva vārda valkāšana). Dievam doto solījumu nepildīšana. Svētumu zaimošana. Dusmas, kuru laikā tiek piesaukts nelabais (velns). Ēšana un dzeršana svētdienā un svētku dienās, pirms nav beigusies Liturģija. Gavēņu pārkāpšana vai neprecīza to ievērošana. Strādāšana svētku dienās.

Grēki pret savu tuvāko

Nolaidība profesionālajā darbā vai arī pildot savus pienākumus kopdzīves apstākļos (klostērī, baznīcā u.c.). Negodbijīga attieksme pret augstākstāvošajiem vai gados vecākiem cilvēkiem. Cilvēkam doto solījumu nepildīšana. Pārādu nenomaksāšana. Svešas mantas sagrābšana

ar spēku vai ar viltību. Skopums attiecībā pret žēlastības dāvanu lūdzējiem. Personīga pārestība savam tuvākajam. Tenkošana. Apmelošana. Cilvēku nolādēšana. Nepamatotas aizdomas. Nevainīga cilvēka vai taisnīgas lietas neaizstāvēšana, tādējādi tiem kaitējot. Slepkavība. Necieņas izrādīšana pret saviem vecākiem. Kristīgas pieejas trūkums attiecībā uz bērnu audzināšanu. Naidīgums ģimenes vai mājas dzīvē – dusmas.

Grēki pret sevi pašu

Tukšas vai netīras domas dvēselē. Ļauna vēlēšana savam tuvākajam. Melu pilna runa. Aizkaitinātība. Spītība vai patmīlība. Skaudība. Cietirdība. Apbēdinājumu un aizvainojumu slimīga uzņemšana. Atriebšanās. Naudas kāre. Tiekšanās pēc baudām. Neķītru vārdu lietošana. Pavedinošu un kairinošu dziesmu dziedāšana. Pastāvīgs reibums un nesātība ēšanā. Netiklība. Laulības pārkāpšana. Pret dabiskas netiklības formas. Nevēlēšanās mainīt savu dzīvesveidu.

Daži no visiem šiem pret desmit Dieva baušļiem vērstajiem grēkiem, sasniedzot cilvēka augstāko savas attīstības pakāpi un pārvērzdami netikumīgos stāvokļos, tik ļoti nocietina viņa sirdi, ka cilvēkam kļūst gandrīz vai neiespējami no-

nākt pie grēku nožēlas. Tāpēc tie tiek uzskatīti par sevišķi smagiem un Dievam pretīgiem grēkiem.

“Šīs sešas lietas Tas Kungs ienīst, un septītā Viņam ir negantība: augstprātīgas acis, melīga mēle, rokas, kuras izlej nevainīgas asinis, sirds, kas staigā apkārt ar ļaunu viltu sevī, kājas, kas ir raitas, lai nodarītu citam ļaunu, viltīgs liecinieks, kurš nekaunīgi runā melus, un tas, kurš rada nesaskaņas brāļu starpā.” (Sak. 6, 16–18)

“Lepna sirds Kunga acīs ir negantība, patiešām tas tiesa, tā nepaliks nesodīta.” (Sak. 16, 5)

Nāves grēki

(t.i., tādi grēki, kuru rezultātā cilvēks tiek pazudināts jeb iemanto mūžīgo nāvi)

Apustulis Jēkabs raksta: *“Padarīts grēks dzemdē nāvi” (Jēk. 1, 15)*. Svētie Raksti un Baznīca māca, ka grēks no grēka atšķiras. Apustulis Jānis skaidro: *“Ja kāds redz savu brāli darām grēku, kas nav nāves grēks, tas lai lūdz Dievu, un Viņš tam dos dzīvību, proti, tādiem, kas nedara nāves grēku. (..) Katra netaisnība ir grēks, bet ir grēks, kas nav nāves grēks.” (1. Jņ. 5, 16–17)*

Svētītājs Teofans Vientuļnieks nāves grēku apzīmēja šādi: *“Nāves grēks ir tas, kas nogalina dvēseli. Bet grēks, kas nav nāves grēks, dvēseli piesārņo.”*

Valaamas starecs Jānis teica, ka nāves grēki ir tie, kurus apzināmies, bet nenožēlojam.

Svētītājs Ignatijs Brjančaņinovs dod šādu nāves grēku uzskaitījumu:

1. Lepnība, kas visus nicina un pieprasa no citiem verdzisku attieksmi pret sevi, kas ir gata-va uzkāpt debesīs un līdzināties Visaugstākajam: vārdu sakot – līdz sevis dievināšanai nonākusi lepnība.

2. Nepiesātināma, alkatīga dvēsele jeb Jūdam piemītošā kāre uz naudu, kas lielākoties ir netais-nīgā ceļā iegūta un kas cilvēkam neļauj ne uz brī-di aizdomāties par kaut ko garīgu.

3. Netiklība jeb izvirtības pilna dzīve, kādai nodevās visu tēva mantu izputinājušais pazudu-šais dēls.

4. Skaudība, kas cilvēku vedina uz jebkāda veida ļaundarību pret savu tuvāko.

5. Gavēņus ignorējoša nesātība ēšanā jeb iz-dabāšana miesai, kas iet roku rokā ar kaislīgu pieķeršanos jautrai uzdzīvei, līdzīgi Evaņģēlijā minētajam bagātniekam, kurš *“dzīvoja ik dienas kārumā un līksmībā”* (Lk 16, 19).

6. Tik nevaldāmas dusmas, ka to iespaidā cil-vēks kļūst spējīgs uz visšausmīgākajiem posta-darbiem, līdzīgi Hērodam, kurš dusmu neprātā apkāva Betlēmes jaundzimušos.

7. Slinkums vai pilnīga bezrūpība par dvēseles likteni mūžībā. Nevērīga attieksme pret grēku nožēlošanu līdz pat pēdējām savas dzīves dienām, kā tas bija, piemēram, Noasa laikā.

Vienā no savām vēstulēm svētnieks Ignatijs Brjančaņinovs par nāves grēkiem dēvē šādus pārkāpumus:

Ķecerība, šķeltniecība, Dieva zaimošana, atkāpšanās no Patiesības, buršanās, izmisums, pašnāvība, netiklība, laulības pārkāpšana, pret-dabiska netiklība, asinsgrēks, žūpība, svētumu zaimošana, cilvēku slepkavība, laupīšana, zādzība un visāds cietsirdīgs un necilvēcisks apvainojums. Tikai viens no šiem grēkiem – pašnāvība – nevar tikt ārstēts grēksūdzē; bet katrs no šiem grēkiem nogalina dvēseli. Ja cilvēks kaut reizi iekrīt kādā no šiem grēkiem, viņš dvēseliski mirst.

Grēki, kas ietver sevī zaimus pret Svēto Garu

Pārmērīga paļaušanās uz Dievu jeb nevēlēšanās pārtraukt izteikti grēcīgu dzīvi cerībā vienīgi uz Dieva žēlsirdību.

Izmisums jeb pārmērīgai paļāvībai uz Dieva žēlsirdību pilnīgi pretējas jūtas, kas noliedz Dievam piemītošo Tēva labestību.

Ikvienu vispārpieņemtu un apstiprinātu partiesību noraidošā stūrgalvīga neticība, ko nespēj pārliecināt pat ne acīmredzami brīnumi.

Grēki, kas brēc uz debesīm pēc atriebšanas

Apzināta cilvēku slepkavība vispār (aborti), bet jo īpaši tēva (brāļa) slepkavība.

Sodomas grēks. Nevainīga, bezspēcīga cilvēka, neaizsargātas atraitnes un mazgadīgu bāreņu netaisnīga apspiešana.

Godīgi nopelnītas un viņam pienākošas algas neizmaksāšana nabadzīgam strādniekam.

Sūri grūti nopelnīto pēdējo grašu vai pēdējā maizes kumosa atraušana galējā trūkumā nonākušam cilvēkam.

Vardarbīga vai slepena sveša īpašuma (žēlastības dāvanu, pārtikas, apģērba) piesavināšanās no tiem krājumiem, kas saziēdoti un paredzēti ciešumā ieslodzītajiem cilvēkiem, kā arī šo ieslodzīto apspiešana citādā veidā.

Savu vecāku apbēdināšana, aizvainošana līdz pat pārdrošai rokas pacelšanai pret tiem.

Tādas, lūk, ir senā Ādama kaites un vātis, kuras tad nu arī veido to lielo postu, kam pēc kriena sevi ir pakļāvis senais Ādams. Par šo lielo postu izsakās svētais pravietis Jesaja: “*No pēdas līdz pat galvai tur nav veseluma, vātis un brūces un jaunas vainas, kas nav izspiestas, nedz sasietas, nedz ar elļu mīkstinātas*” (Jes. 1, 6). Pēc tēvu skaidrojumiem tas nozīmē, ka vāts–grēks nav kādā atsevišķā vietā vai locekļi, bet ir apņēmusi visu būtni: pārņēmusi ķermeni, pārņēmusi dvēseli, sagrābusi savā varā visas cilvēka īpašības, visus cilvēka spēkus. Dievs šo lielo kaiti nosauca par nāvi, kad, aizliegdam Ādamam un Ievai no laba un ļauna atzišanas koka, sacīja: “*Jo kurā dienā tu no tā ēdīsi, tu mirdams mirsi*” (1. Moz. 2, 17). Uzreiz pēc aizliegtā augļa apēšanas sentēvi sajuta mūžīgo nāvi; viņu acu uztvere kļuva miesiska; tie atklāja, ka ir kaili. Šādā ķermeniskā kailuma apziņā izpaudās savu tikumisko skais-tumu un Svētā Gara klātbūtni zaudējušās dvēseles atkailinātība. Miesiskā uztvere pārņēma acis, dvēselē iemitinājās kauns, ietverdamš sevi visas grēcīgās un kaunpilnās izjūtas: gan lep-nību, gan nešķīstību, gan skumjas, gan grūtsirdību, gan izmisumu. Dvēseles nāve ir smaga vāts; par nelabojamu kļuvusi sairšana, kas radās pēc Dievlīdzības zaudēšanas! Apustulis šo lielo vāti

dēvē par grēka likumu, nāvei lemto miesu (*Rom. 7, 23–24*), jo nonāvētie prāts un sirds ir pilnībā pievērsušies zemei, verdziski kalpojot nīcīgajām miesas vēlmēm. Tie ir aptumsuši, kļuvuši smagnēji, paši kļuvuši par miesu. Šāda miesa vairs nav spējīga uzturēt sakarus ar Dievu! (*1. Moz. 6, 3*). Šī miesa vairs nespēj mantot mūžīgo, debešķīgo svētību! (*1. Kor. 15, 50*). Lielā vāts ir izpletusies pār visu cilvēku dzimumu, kļuvusi par ikviena cilvēka nelaimi.

Raugoties uz savu lielo vāti un to, kā sevi esmu mērdējis, esmu pilns rūgtu bēdu! Nesaprotu, ko man darīt? Vai lai sekoju senā Ādama piemēram, kurš, ieraugot savu kailumu, steidz slēpties no Dieva vaiga? Vai sākšu līdzīgi viņam taisnoties, uzveļot vainu pašam grēkam? Veltīgi ir vairīties no Visuaugstākā! Veltīgi taisnoties Tā priekšā, kurš allaž uzvar, Kuram pieder pēdējā tiesa.

Ietērpšos es vīģes lapu vietā grēknožēlas asarās; attaisnošanās vietā pienesīšu vaļsirdīgu grēku apzināšanos. Bet vai, grēknožēlas un asaru pārņemts, es stāšos sava Dieva vaiga priekšā? Vai tas būs paradīzē? Esmu izdzīts no turienes, un vārtu sargs ķerubs mani iekšā nelaidīs! Ar visu savas miesas smagnējību es esmu pieplacināts pie zemes – sava cietuma!

Grēcīgais Ādama pēcteci, sasparojies! Tavā pazemes cietumā ir iespīdējusi gaisma: lai tevi paceltu līdz tevis nozaudētajai debesu tēvzemei. Dievs ir nokāpis līdz tava izsūtījuma pazemes valstībai, Tu gribēji iepazīt labu un ļaunu: Viņš tev ļauj paturēt šīs zināšanas. Tu gribēji kļūt kā Dievs, bet tā dēļ savā dvēselē esi kļuvis līdzīgs velnam, bet pēc ķermeņa tu atgādini lopus un zvērus. Savienojot tevi ar Sevi, Dievs tevi padara par Dievu pēc žēlastības. Viņš piedod tavus grēkus. Tas vēl nav viss! Viņš no tavas dvēseles izrauj ļaunuma sakni, pašu grēkpilno sērgu, velna rokām dvēselē ieperināto elli, un dāvā tev dziedināšanu no grēka visa tava dzīves ceļa garumā, lai cik arī bieži tu, nespēka mākts, ar to nesaindētos. Šo dziedinošo zāļu nosaukums ir grēku nožēla. Vai tāds ceri izklūt no vecā Ādama, tāds, kurš ar paša noziegumiem esi paguvis atdzīvināt sairšanu un nāvi, lai gan ar svēto kristību jau bijī tērpts jaunajā Ādamā? Vai tu, nonācis atkarībā no grēka, uz ko tevi vedina par vardarbīgu kļuvušais ieradums, gribi atgūt brīvību un taisnību? Kļūsti pazemīgs! Uzveic godkāres pilno kaunu, kas tevi māca liekulīgi un viltīgi izlikties par taisno, tādējādi uzturot un nostiprinot sevī dvēseles nāvi. Patriec grēku, uzsāc cīņu ar grēku, tveroties pie vaļsirdī-

gas grēku nožēlas. Šī dziedināšana ir visa pārējā pamatā. Bez tās, ar lūgšanām, asarām, gavēšanu un cita veida līdzekļiem vien ārstēšanās būs nepilnīga, neapmierinoša un apšaubāma. Dodies, lepna, pie sava garīgā tēva un pie viņa kājām rodi Debesu tēva žēlsirdību! Tieši grēksūdze, viena pati grēksūdze, ja vien tā mēdz būt pietiekami bieža un vaļsirdīga, spēj atbrīvot no kaislīgiem ieradumiem, grēku nožēlu spēj padarīt auglīgu, bet labošanos – patiesu un nenovēršamu.

Šos pašatmaskojošos, pamācošos un atgādinošos vārdus es esmu uzrakstījis tā īsā un retā aizkustinājuma iespaidā, kad pēkšņi atdarās prāta acis dziļākai sevis paša iepazīšanai. Savukārt tu, kas ar ticību un mīlestību Kristū lasīsi šīs rindas un, iespējams, atradīsi dažās kaut ko sev noderīgu, neliedz sirsnīgu nopūtu un lūgsnu tai dvēselei, kas daudz cietusi no grēkpilno vilņu brāzmām un kas bieži vien ir kļuvusi par liecinieci sliktībai un bojāejai, un kas ir spējusi rast mieru vienā vienīgā piestātnē: savu grēcīgo krietību atzīšanā un izsūdzēšanā.

Svētītājs Ignatijs Brjančaniņovs

Tikumi, kas ir diametrāli pretēji astoņām galvenajām grēcīgajām kaislībām

(svētītājs Ignatijs Brjančaņinovs)

1. Atturība

Atturēšanās no pārmērībām uzturā un, jo īpaši – vīna dzeršanā. Baznīcas noteikto gavēņu precīza ievērošana. Miesas iegrožošana ar ierobežotu un allaž vienādu pārtikas lietošanu, no kā vājinās vispār visas kaislības, bet jo īpaši – patmīlība. Pēdējā izpaužas trulā ķermeniskā vitalitātē un miesiskās labklājības mīlēšanā.

2. Šķīstība

Novēršanās no visu paveidu netiklības. Vairīšanās no saldkaislām sarunām un lasāmvielām, no kairinošu, nekītru un divdomīgu vārdu izrunāšanas. Jutekļu, jo īpaši redzes un dzirdes, bet vēl jo vairāk taustes sargāšana. Kautrīgums. Netiklu domu un sapņojumu noraidīšana. Klusēšana. Rimšanās Dievā. Slimo un kroplo aprūpēšana. Nāves un elles turēšana acu priekšā. Šķīstības sākums – prāts, kurš nesvārstās netiklās iedomās un fantāzijās; šķīstības pilnība – tīrība, kas redz Dievu.

3. Mantasnekārība

Apmierināšanās ar pašu nepieciešamāko. Naidīga attieksme pret greznību un pārticību. Žēlsirdība pret nabagiem. Prieks par evaņģēlisko nabadzību. Paļaušanās uz Dieva apredzību-providenci. Sekošana Kristus baušļiem. Miers, gara svabadība un brīvība no pasaulīgajiem rūpestiem. Labsirdība un līdzjūtība.

4. Lēnprātība

Vairīšanās no dusmu pilnām domām un nīkuma ielaišanas sirdī. Pacietība. Sekošana Kristum, Kurš savam māceklim liek izvēlēties krustu. Sirdsmiers. Prāta klusums. Kristīga stingrība un vīrišķība. Nejūtīgums pret apvainojumiem. Neļaušanās.

5. Svētlaimīgas raudas

Visiem cilvēkiem kopīgās krišanas un paša dvēseliskās nabadzības izjušana un no tām izrietošās skumjas. Raudāšana prātā. Slimīga sirds satriektība. No augstākminētajām darbībām dzimstošs sirdsapziņas vieglums, svētības

pilns mierinājums un prieks. Cerība uz Dieva žēlsirdību. Pateicība Dievam bēdu laikā, ko pazemīgi pārvarēt ļauj savu daudzo grēku redzēšana. Gatavība ciest. Prāta attīrīšanās. Viegsuma sajūta pēc atbrīvošanās no kaislībām. Miršana pasaules kārdinājumiem. Tiekšanās pēc lūgšanas, vienatnes, paklausības, pazemības, savu grēku atklāšanas.

6. Iekšējā modrība

Centība, uzsākot ikvienu labu darbu. Baznīcas un celles lūgšanu noteikuma–regulas apzinīga izpildīšana. Uzmanība lūgšanas laikā. Rūpīga visu savu darbu, vārdu, iedomu un sajūtu vērošana, izvērtēšana. Radikāla neuzticēšanās sev. Nepārtraukta atrašanās lūgšanā un Dieva Vārdā. Godbijība. Atrašanās pastāvīgā garīgā nomodā pār sevi. Vairīšanās no pārmērīga miega, izlutinātības (mīkstčaulības), tukšvārdības, jokiem un asiem vārdiem. Tieksme uz nakts nomodu, klanīšanos, zemē mešanos Dieva vaiga priekšā un citām miesiskajām askēzēm, kas dāvā možumu dvēselei. Pēc iespējas retāka iziešana no celles (istabas). Pārdomas par mūžībā gaidāmajiem labumiem, tiekšanās un ilgošanās pēc tiem.

7. Pazemība

Dieva bijāšana. Šo baiļu sajūta lūgšanas laikā. Bijība, kas rodas tīras lūgšanas laikā, kad jo īpaši spēcīgi kļūst sajūtama Dieva klātesamība un varenība, lai neizgaistu un nepārvērstos tukšumā. Dziļa sava niecīguma apziņa. Spēja paraudzīties uz saviem tuvākajiem ar citām acīm, kā rezultātā pazemību iemantojošais bez jebkādas piespiešanas sāk viņus uzskatīt par visādā ziņā daudz labākiem nekā pats. No dzīvas ticības dzimusi neliekuļota sirsnība. Naidis pret cilvēku uzslavām. Pastāvīga sevis apsūdzēšana un pašpārmetumi. Taisnprātība un tiešums. Objektivitāte. Nomiršana pasaulei (*Man pasaule ir krustā sista un es pasaulei (Gal. 6, 14)*). Aizkustinājums. Kristus Krusta sakramentālās nozīmes apzināšanās. Vēlme sist sevi krustā, lai uzveiktu pasauli un kaislības. Viltīgu ieradumu un runas veida noraidīšana un aizmiršana, kas ilgstošas izlikšanās un liekulības dēļ šķiet vienkārši un pieticīgi. Evaņģēliskā neprāta izraudzīšanās. Dieva acīs par negantību kļuvušās pasaulīgās gudrības noraidīšana (*Kas pie cilvēkiem ir augsts, Dieva acīs ir negantība (Lk 16, 15)*). Atsacīšanās no vārdiskas attaisnošanās. No Evaņģēlija aizgūta klusēšana pāridarītāju priekšā. Evaņģēliskās gudrības

aizgūšana un vairīšanās no paša prātuļošanas. Visu personīgo spriedelējumu malā nolikšana un evaņģēliskā saprāta pieņemšana. Vieda pazemība jeb garīga spiestspēja. Apzināta pakļaušanās Baznīcai it visā.

8. Mīlestība

Lūgšanas laikā notiekošo baiļu no Dieva pārvēršanās par mīlestību uz Dievu. Uzticība Dievam, ko apliecina pastāvīga ikvienas grēcīgas domas un izjūtas atvairīšana. Vārdos neizsakāma salda cilvēka tieksme mīlestībā uz Kungu Jēzu Kristu un godājamo Svēto Trijādību. Spēja saskatīt savos tuvākajos Dieva tēlu un Kristu; šā garīgā pieredzējuma rezultātā dzimusi visu savu tuvāko vērtēšana augstāk par sevi un godbijīga cieņas izrādīšana tiem Kunga dēļ. Brālīga, tīra, pret visiem vienāda, priekpilna, bezkaislīga mīlestība uz saviem tuvākajiem, vienlīdz kvēla gan draugiem, gan ienaidniekiem. Garīga sajūsma lūgšanā un prāta, sirds un visa ķermeņa mīlestība. Garīga prieka izraisīta neizsakāma miesas tīksme. Garīgo slāpju pilnīga remdēšana. Miesas locekļu atslābināšanās garīga iepriecinājuma laikā (Sirdssk. Īzaks Sīrietis). Miesisko jutekļu rimšanās lūgšanas laikā. Sirds valodas izdziedi-

nāšana no mēmuma. Lūgšanas pārtraukšana garīgās saldmes dēļ. Prāta klusēšana. Prāta un sirds apgaismošanās. Grēku uzvarošs lūgšanu spēks. Kristus miers. Visu kaislību atkāpšanās. Visu spriedumu (atziņu) izgaišana visam pāri esošā Kristus saprāta priekšā. Teoloģija. Bezmiesīgo būtņu iepazīšana. Grēcīgo iedomu nespēja rast izpausmi cilvēka prātā. Saldums un bagātīgs iepriecinājums bēdu laikā. Spēja saskatīt cilvēku galveno ievirzi (tendenci). Visdziļākā pazemība un sevis noniecināšana... Beigas ir bezgalīgas!

Grēku nožēlas veidi

Svētie tēvi apgalvo, ka grēku nožēla ir dievbijīgas dzīves sākums un tās dvēsele visas dzīves laikā. Sirdsskaidrais Atona Paīsijs teica: “Ja pasaulei šodien tiktu piedāvāta grēku nožēla, tad palīdzēt varētu tikai tā.”

Ir būtiski atšķirt divus grēku nožēlas veidus.

Pirmais – grēku nožēla kā ienākšana vai atgriešanās Baznīcā no grēcīgās dzīves.

Otrais – grēku nožēla kā garīgās izaugsmes pamats, nepieciešamais nosacījums ceļā uz svētumu, dvēseles pretīmtāvēšana ļaunajam, apzināta cīņa ar grēku, šķīstīšanās no veciem, iesīkstējušiem, dzīvē pieļautiem grēkiem, ceļš uz svētumu.

Evaņģēlija sludināšana sākas ar aicinājumu nožēlot grēkus. Pirmais, ko teica Kristus bija: *“Atgriezieties no grēkiem un ticiet uz Evaņģēliju”* (Mk 1, 15). Pirms tam Jānis Kristītājs sludināja grēku nožēlas kristību uz grēku piedošanu (Lk 3, 3): *“Nesiet patiesus grēku nožēlošanas augļus”* (Lk 3, 8). Apustuļu, tas ir, Baznīcas sludināšana arī sākās ar vārdiem: *“Atgriezieties no grēkiem un liecieties kristīties ikviens Jēzus Kristus vārdā, lai jūs dabūtu grēku piedošanu un saņemtu Svētā Gara dāvanu”* (Apd. 2, 38). *“Tāpēc nožēlojiet savus grēkus un atgriezieties, lai jūsu*

grēki tiek izdeldēti” (Apd. 3, 19). Svētajos Rakstos grēku nožēla ir nepieciešamais nosacījums pestīšanai un nonākšanai pie Dieva: “Ja jūs neatgriezīsieties no grēkiem, tad jūs visi tāpat iesiet bojā” (Lk 13, 3). Tie, kas noticējuši Dievam un atteikušies no grēcīgās dzīves, uzsāk attiecības ar Dievu caur Kristību Noslēpumu – derību starp Dievu un cilvēku.

“Dievs, atstādams neievērotus nezināšanas laikus, tagad aicina visus cilvēkus visur atgriezties no grēkiem” (Apd. 17, 30). “Viņa vārdā būs sludināt grēku piedošanu visām tautām” (Lk 24, 47). “Kas tic un top kristīts, tas taps svēts” (Mk 16, 16). Kristību Noslēpumā cilvēkam tiek piedoti visi viņa iepriekšējie grēki. Taču, ja ar to pilnīgi pietiktu, Baznīcā netiktu iestādīts Grēksūdzes noslēpums. Lielākajai daļai cilvēku ir raksturīgi ātri vien pazaudēt Dieva tuvumu un žēlastību. Baznīcas mantojums grēku nožēlu dēvē par “otrajām kristībām” vai “kristības noslēpuma atjaunošanu”, jo grēksūdzes sakramentā atjaunojas mūsu pazaudētās attiecības ar Dievu.

Taču, lūk, mēs esam kļuvuši par Baznīcas locekļiem. Mūsu uzdevums ir saglabāt, vairot, uzaudzēt Dieva Noslēpumos mums dotās dāvanas. Lai to paveiktu, mums jāpieliek attiecīgs spēks (Mt 11, 12). Šim pūlēm jābūt pastāvīgām, ne-

pārtrauktām, lai mēs varētu pastāvīgi attīstīties Kristū, pieaugt no spēka uz spēku. Tā tas ir ideālā variantā, taču realitāte liecina ko citu. *“Man pret tevi ir tas, ka tu esi atstājis savu pirmo mīlestību”* (Atkl. 2, 4). *“Uzmosties un stiprini tos, kas taisās mirt, jo Es neatradu tavus darbus pilnīgus Mana Dieva priekšā”* (Atkl. 3, 2). *“Es zinu tavus darbus, ka tu neesi ne auksts, ne karsts”* (Atkl. 3, 15). Ne velti Apustulis saka, ka pat *“taisnais tikko tiek izglābts”* (1. Pēt. 4, 18).

Svētie Raksti un garīga pieredze rāda, ka atjēgties no pasaules skurbuma nav tik viegli. Tas notiek pakāpeniski, solīti pa solītim. No grēksūdzes uz grēksūdzi.

Bībelē teikts: *“Mēs visi daudzējādi klūpam”*. Baznīcslāvu valodā, kas ir tiešs tulkojums no grieķu valodas skan precīzāk: *“Visi mēs daudz grēkojam”* (Jēk. 3, 2). Apustulis Jēkabs nesaka: *“Visi jūs daudz grēkojat”*, bet: *“Visi mēs...”* Šo cilvēcisكو vājumu apustulis Pāvils attiecina arī uz sevi: *“Gribot darīt labu, man iznāk ļaunais”* (Rom. 7, 21). *“Lai es nepaaugstinātos,... man ir dots dzelonis miesā, sātana eņģelis, lai tas sistu mani, lai netopu iedomīgs”* (2. Kor. 12, 7). Apustuļu darbos rakstīts, ka *“neveselos iznesa uz ielām un lika gultās un nestuvēs, lai, Pēterim garām ejot, kaut viņa ēna kādu no tiem apēnotu”* (Apd. 5, 15) un

viņi tiktu dziedināti, bet, kad apustulis Pēteris nonāca Antiohijā, tad apustulis Pāvils atklāti nostājās viņam pretim un apsūdzēja apustuli Pēteri liekulībā: *“Līdz ar viņu liekuļoja arī pārējie jūdi, un arī Barnabu viņu liekulība aizrāva līdzī”* (Gal. 2, 13). Kā Kristus izturējās pret liekulību, mēs zinām. Pestījošo Ciešanu laikā Kungs teica Saviem mācekļiem: *“Jūs visi šinī naktī pret Mani apgrēcināsities”* (Mt 26, 31). Apustulis Pāvils liecina: *“Ir novērsušies no manis visi, kas dzīvo Āzijā (2. Tim. 1, 15), man pirmo reizi aizstāvoties, neviens nebija man klāt, bet visi bija mani atstājuši. To lai viņiem nepielīdzina (4, 16).*

Lai Kristus varētu mājot mūsos, mūsu sirdīm jāattīrās: *“Radi manī, ak Dievs, šķīstu sirdi un atjauno manī patiesības garu”* (Ps. 50, 12). Apustulis Pēteris uzsver nepieciešamību šķīstīties no dzīvē pieļautajiem grēkiem (2. Pēt. 1, 9).

Neviens cilvēks nav spējīgs aptvert cilvēces grēkā krišanas dziļumu. Optinas starecs Leo teica, ka cilvēka sirds ir kā jūra, kurā dzīvo mūdzi, kurus ne izskaitīt. Sirdsskaidrais Īzaks Sīrietis saka: *“Svētlaimīgs ir tas, kas atzinis savu personīgo vājumu. Cilvēks, kurš kļuvis cienīgs redzēt savas niecības dziļumu, ir augstāks par cilvēku, kuram lemts redzēt eņģelus.”* Ir bijuši arī tādi svētcīnītāji, kuri redzēja svēto Dieva cilvēku slavu debesīs un

Dievs deva viņiem žēlastību: darīja brīnumus, ar roku uzlikšanu dziedēja slimos. Cilvēki viņus slavināja, un viņi sāka sapņot par sevi, iezagās lepņība, tad viņi zaudēja žēlastību un kļuva cilvēkiem par apsmieklu, pievērsās apkaunojošam dzīves veidam un tā arī nomira.

Miruša cilvēka miesu nevar atdzīvināt ar cilvēcisku spēku, bet mirušu dvēseli var atdzīvināt grēknožēlā. Mūsdienu cilvēkam grēksūdze un grēknožēla ir vajadzīga vairāk nekā jebkad. Svētā Jāņa Zeltamutes vārdi skan kā Baznīcas zvans: “Paspēj nožēlot grēkus, lai nāve tevi nepārsteigtu nesagatavotu.” Sirdsskaidrais Porfīrijs māca: “Kas nenožēlos grēkus, tas aizies bojā. Atkārtoju, kas nenožēlos grēkus, tas aizies bojā.” Tagad ir grēku nožēlas laiks, bet pēc tam būs tikai tiesas diena. Šajā dzīvē grēknožēlai nav gala. Visi tikumi Dieva žēlastībā ir doti, lai cilvēks tos novestu līdz pilnībai. Grēknožēlu līdz pilnībai nevar novest neviens, mums tā ir nepieciešama līdz pat nāves stundai, jo mēs grēkojam, tiklīdz tā atkāpjas. Praviētis Dāvids teica: “*Mani grēki ir vienmēr manu acu priekšā*” (Ps. 51, 5).

Grieķu ikona “Grēksūdze”

Grēksūdze

Katru rītu un vakaru lūgšanās, kā arī dienas laikā mēs nožēlojam Dieva priekšā vārdos, darbos, domās pieļautos grēkus un lūdzam Viņam piedošanu.

Iekšējās grēku nožēlas piemēru var redzēt svētā Kronštates Jāņa dienasgrāmatā. Viņš bieži raksta, ka, pamanot sevī kāda grēka izpausmi – vai nepacietību, vai kāda nosodišanu, vai kādu tukšrosīgu domu dievkalpojuma laikā u.tml., tūlīt no visas sirds lūdza Dievam piedošanu.

“Ja viņš grēko pret tevi septiņas reizes dienā un septiņas reizes nāk pie tevis un saka: man žēl, – piedod viņam” (Lk 17, 4). Siržu zinātājs Kungs zina, ka cilvēkiem ir nosliece paklupt, tāpēc arī deva bausli – bieži piedot grēkā křišanas; arī Pats pirmais piepilda savu Svēto Vārdu, – tiklīdz no visas sirds pateiksi nožēloju, tūlīt piedod.

Grēksūdze ir nožēlas svarīgākā daļa. Kāds Atona kalna askēts teica: “Grēksūdze ir atslēgas uz Debesu valstību.”

Svētītājs Inikentijs rakstīja: “Grēku nožēla un grēksūdze nav viens un tas pats. Grēku nožēla var būt arī bez grēksūdzes, bet grēksūdze bez grēku nožēlas nevar būt. Nožēlot grēkus Dieva priekšā var un ir nepieciešams katrā laikā, bet izsūdzēt

grēkus var tikai garīgajam tēvam savā laikā. Grēku nožēla tuvina cilvēku Debesu valstībai un tuvina cilvēkam Svēto Garu, bet grēksūdze bez grēku nožēlas nenes cilvēkam nekāda labuma, un ne tikai nenes labuma, bet liekulīga un neīsta grēksūdze pazudina cilvēku, darot viņu par lielu noziedznieku, jo grēksūdze ir un tai jābūt grēknožēlas radītai.”

Ne velti lūgšanā pirms grēku atlaišanas garīdznieks lasa: “...Bet, ja tu ko noslēpsi no manis, tad jo lielāks tev būs grēks. Apdomā, ka tu esi ienācis dziedināšanas namā, neizej no tā neizdziedināts”.

Grēksūdze ir noslēpums, kurā kristietis nožēlojot un izsūdzot savus grēkus garīdznieka priekšā, saņem caur viņu no Dieva piedošanu un grēku atlaidi. Grēksūdzes noslēpuma forma ietver sevī trīs pamatelementus.

Pirmais – patiesa nožēla un skumjas par izdarīto grēku un sarautajām attiecībām ar Dievu.

Otrais – atklāta, no sirds nākoša grēku sūdzēšana.

Trešais – grēku atraisīšanas lūgšana, kuru veic garīdznieks, kuram dota vara grēkus piedot. Dievs deva šādu varu Baznīcai, Apustuļu un viņu pēcnācēju, tas ir, bīskapu un presbiteru personā: “*Nemiet Svēto Garu!*”, teica Kungs Apustuļiem “*Kam jūs grēkus piedosiet, tiem tie būs piedoti,*

kam jūs tos paturēsiet, tam tie paliks” (Jņ 20, 22–23). Ar šo Svēto Rakstu vietu pilnīgi pietiek, lai būtu skaidrība, bet tomēr daži cilvēki jautā: “Kāpēc mums izsūdzēt grēkus tieši priesteru klātbūtnē, baznīcas iestādīto noslēpumu ietvaros? Vai tad Dievs neredz manu sirdi? Ja es esmu izdarījis ko sliktu, sagraujis, bet to apzinos, kaunos par to, lūdzu Dievam piedošanu – vai tad ar to nepietiek?”

Dārgais draugs, ja, piemēram, cilvēks iekrīt purvā un, izrāpies no tā, kaunas par to, ka viss ir netīrs, – vai tad ar to pietiek, lai kļūtu tīrs. Vai tāpēc, ka viņš iznācis ārā no purva, viņš ir arī nomazgājies? Tāpat ir arī ar grēka netīrību. Lai nomazgātu netīrumu, ir nepieciešams iekšējais tīrā ūdens avots, bet šāds avots dvēselei nāk no Dieva žēlastības un šī Dieva žēlastība izlejas svētajā Jēzus Kristus Baznīcā. Šo procesu tad arī sauc par grēksūdzes noslēpumu. Grēku nožēlas spēks balstās uz Dieva spēku: Ārsts ir visuvarēns, arī līdzeklis, ko Viņš dod, ir visuvarēns.

Dievs tā nolīcis, lai mēs sūdzētu grēkus nevis bezgrēcīgu eņģeļu, bet cilvēku priekšā. Mums jākaunas darīt grēku, nevis no grēksūdzes.

“Ja sakām, ka mums nav grēka, tad maldinām paši sevi, un patiesība nav mūsos. Ja atzīstamies savos grēkos, tad Viņš ir uzticīgs un taisns, ka

Viņš mums piedod grēkus un šķīsta mūs no visas netaisnības. Ja sakām, ka neesam grēkojuši, tad darām Viņu par meli, un Viņa vārdi nemājo mūsos.” (1. Jņ 1, 8–10)

Grēksūdze nozīmē: apzināta sava nodarītā pārkāpuma ieraudzīšana un atklāšana; nožēla par padarīto; apzinātas atbildības uzņemšanās par grēka radītām sekām (ja nozagta kāda lieta cilvēkam, tad nepietiek tikai izsūdzēt Dievam šo grēku un lūgt piedošanu cilvēkam, bet nozagtā lieta jāatdod atpakaļ tās īpašniekam) un apzināta lēmuma pieņemšana šādu darbību vairs nekad neatkārtot.

Visi Baznīcas Noslēpumi veido cilvēku kā Kristus Miesas locekli, kā Baznīcu, kurā mājo Svētais Gars, un jo sevišķi tas attiecas uz grēksūdzi. Grēksūdzes noslēpumā notiek grēku piedošana un cilvēka savienošānās ar Kristus miesu – Baznīcu. Tāpēc tikai Baznīcas noslēpumā, bet ne pašrocīgi, notiek cilvēka atbrīvošanās no grēka, kuru viņš nožēlo. Ārpus Baznīcas, pat ja arī cilvēks no visas sirds izsūdz grēkus, neviens nevar tos atraisīt. Grēku piedošana un atlaišana (atraisīšana) nav juridisks akts, kurā tiek paziņots, ka grēcinieks nu ir nevainīgs. Katrs, kas kaut reizi ir bijis uz grēksūdzi, pievērsīs uzmanību grēku atlaišanas lūgšanas vārdiem: “samierini un savieno viņu ar Svēto Baznīcu”.

Daži padomi iesācējiem

1. Nebaidies ne no kā un neapmulsti. Tas, ka tu nezini dažus uzvedības noteikumus baznīcā, nekādā ziņā nedrīkst būt šķērslis tavām attiecībām ar Dievu. Viņš pats redz, kāpēc un kā tu pie Viņa esi atnācis, un bez šaubām arī pieņem tavu nesamāksloto lūgšanu. Arī tad, ja tu sākumā izdarīsi kaut ko “ne tā kā vajag”, pat ja tev aizrādīs, nesamulsti, zini, ka Dievs to ir pieļāvis, lai pārbaudītu tavu ticību un pazemību: vai tu esi atnācis pie Dieva vai tikai parādīt sevi.

2. No teiktā izriet: esi pacietīgs, nesteidzini savus garīgās dzīves notikumus pēc principa “visu vai neko”: viss notiks savā laikā *“ar savu izturību jūs iemantosīt sev dzīvību!”* (Lk 19, 21).

3. Uzticieties Dievam, svētajiem tēviem un divtūkstošgadus ilgai Kristus baznīcas pieredzei, kas izglābj un ir jau izglābusi miljoniem dvēseļu. Bez uzticības nav ticības. Neļauj sevi samulsināt, ja kaut ko nesaproti, neesi par kaut ko pārliecināts vai pat nevari pieņemt – nenosodi ātrumā, bet visu tiesu atstāj Dievam, bet savu dvēseli atklāj Tam, kas tev jau tagad ir tuvu klāt un pieņem šo Dieva doto dāvanu. Par pārējo vari teikt: “Ja tas man tagad nav saprotams, tas nozīmē, ka to man pašlaik nevajag.” Un vēlreiz jāatceras: nelaid

tuvumā šaubas – ļoti iespējams, ka tas ir tīkls, ko tavai dvēselei ir izlicis nelabais. Ja kaut ko nesa-proti no baznīcas lūgšanām, neesi noskumis, “tu nesa-proti, bet ļaunie gari visu saprot” – saka svē-tie tēvi. Dvēsele ir spējīga uzsūkt sevī Dievkalpo-juma žēlastību un lūgšanas arī bez prāta pīda-līšanās (tieši tāpēc, starp citu, ļoti nepieciešams maziem bērniem lasīt lūgšanas un vest viņus uz baznīcu). Pienāks laiks, ja pieliksi visu savu pa-cietību un mērķtiecību ceļā pie Dieva – viss no-stāsies savās vietās un tu ieraudzīsi visu neizmē-rojamo pareizticīgā Dievkalpojuma skaistumu, gudrību un dziļumu.

4. Esi neatlaidīgs, lai sasniegtu savu ceļu pie Dieva. Nenolaid rokas pēc pirmajām vilšanās rei-zēm un neveiksmēm. Dvēseles dziedināšana un glābšana prasa vairāk pacietības un piepūles nekā miesas dziedināšana, un nevajadzētu šajā ceļā gaidīt tikai sajūsmu un veiksmi. “Pat ja dienā krī-ti simts reizes, simts reizes arī piecelies” – māca mūsu svētie tēvi, jo tieši caur šīm krišanās mūsu ceļš ved uz uzvaru.

Un tā, draugi, jūs esat uzzinājuši dažus gal-venos garīgās dzīves principus par grēku un par lielo Dieva noslēpumu grēksūdzi – noslēpumu, kā cilvēkam samierināties ar Dievu, šķīstīties no grēka un savienoties ar lielo Kristus Miesu, kas

ir Baznīca, kurā arī notiek cilvēku dvēseles glābšana. Lai Dievs dod, ka šīs zināšanas nepaliktu kā nedzīva nasta, bet ka tās dotu ierosmi jūsu domām, jūtām un darbiem. Atsaucieties savas dvēseles aicinājumam, nāciet pie Kunga, atveriet Viņam savas sirds stūrīšus un iegūstiet mieru savām dvēselēm.

Svētītājs Ignatijs Brjančaņinovs teica, ka jauniešācējiem grēksūdze ir galvenais un varbūt pat vienīgais ierocis garīgajā dzīvē.

Kā gatavoties grēksūdzei un Svētajam Vakarēdienam

1. Grēksūdze var notikt jebkurā vietā un jebkurā dienā, taču ir pieņemts, ka tā notiek dievnamā. Ļoti svarīga ir pirmā grēksūdze. Uz pirmo grēksūdzi vai grēksūdzi pēc ilga pārtraukuma vēlams ierasties, iepriekš vienojoties ar garīdznieku par abiem pieņemamu laiku, jo tas var aizņemt pat vairākas stundas. Grēksūdze var notikt pat vairākos piegājienos. Sirdsskaidrais Atona Paīsijs uzsver ģenerālās grēksūdzes nepieciešamību: “Ierodoties pie biktstēva pirmo reizi, nepieciešama ģenerāla grēksūdze par visu dzīvi. Kad slimnieks nokļūst slimnīcā, viņš izklāsta ārstiem savas slimības vēsturi... Tāpat

ir pie pirmās grēksūdzes – grēksūdzētājam jāizstāsta biktstēvam savas dzīves nianse, bet garīgais padomdevējs atradīs šī cilvēka garīgo vainu, lai to izārstētu. Bieži vien vienkāršs sasitums, ja to atstāj bez ievērības, var radīt nopietnus veselības traucējumus. Protams, kad cilvēks ieradīsies pie biktstēva pirmo reizi, viņš atnesīs, pieņemsim, simts grēkus, kurus vajadzēs izsūdzēt. Atnākot uz grēksūdzi otro reizi, viņš atnesīs jau simts desmit grēkus: jo sātans – par cik cilvēks tos nožēlojis un “sagrāvis visu viņa darbu” – uzsāks pret viņu lielu cīņu. Trešo reizi nāksies izsūdzēt jau simts piecdesmit grēkus. Tomēr pēc tam grēku skaits pastāvīgi samazināsies, līdz lieta nonāks tik tālu, ka cilvēks jau nesīs sev līdz uz grēksūdziniecīgu grēku daudzumu, par kuriem viņam būs jāpastāsta.

2. Uz grēksūdzi jāgatavojas ar visu dvēseli: uzmanīgi jāiedziļinās un jāizanalizē sava dzīve, īpaši atzīmējot tos grēkus, kurus skaļi vajadzēs nosaukt grēksūdzes laikā, sava sirds jānoskaņo uz grēku nožēlu. Pie kam vēlams pārbaudīt arī savu sirdsapziņu, ņemot par palīgu kādu literatūru, kurā pieminēti visi grēki, kas veikti pret Dieva baušļiem.

3. Grēksūdze nav saruna. Ja nepieciešams kāds priesteris padoms, tad to vajag prasīt citā

laikā. Grēksūdzē jārunā tikai par saviem grēkiem (nekādā gadījumā necensties sevi attaisnot un nosodīt citus) un jālūdz Dievam piedošana par saviem nodarījumiem. Daudzi grēksūdzes laikā tā samulst, ka aizmirst visu, ko bija nolēmuši izsūdzēt. Tāpēc, ja ir šādas problēmas, lai neko neaizmirstu, nepieciešams pierakstīt grēkus uz kādas papīra lapiņas un grēksūdzes laikā to izmantot.

4. Uz grēksūdzi drīkst iet tikai tad, ja pirms tam cilvēks ir izlīdzinājies ar visiem tiem, kurus apvainojis vai ar kuriem sastrīdējies un kuri ir apvainojušies (ja dažādu apstākļu dēļ praktiska izlīdzināšanās nav iespējama – tad vajag ļoti nopietni to izdarīt savā sirdī). Veikt grēksūdzi bez izlīdzināšanās ir bezjēdzīgi, bet saņemt Svēto Vakarēdienu šādā stāvoklī ir grēks. Jēzus saka: “*Tāpēc, kad tu upurē savu dāvanu uz altāra un tur atminies, ka tavam brālim ir kas pret tevi, tad atstāj turpat altāra priekšā savu dāvanu, noeļ un izlīgsti papriekš ar savu brāli un tad nāc un upurē savu dāvanu. Esi labprātīgs savam pretiniekam bez kavēšanās, kamēr ar viņu vēl esi ceļā, ka pretinieks tevi nenodod soģim un soģis tevi nenodod sulainim, un tevi neiemet cietumā. Patiesi Es tev saku: tu no turienes neiziesi, kamēr nenomaksāsi pēdējo artavu.*” (Mt 5, 23–26)

5. Ja kaut kāda iemesla dēļ priesterim nav laika tevi sīkāk uzklaustīt, bet viņš tikai pajautā: “Vai jūs nožēlojat savus grēkus?” – un tu ar tīru sirdi vari teikt: “Jā, nožēloju!”, tad lai tevi nebaida šī īsā grēksūdze, jo Dieva žēlastība dziedē vājos, tavu dvēseli ir attīrījusi, un grēksūdzes noslēpums darbojas visā pilnībā. Tomēr, ja kāds smags grēks guļ uz tavas sirdsapziņas un nedod tev miera, tad noteikti vajag lūgt priesteri, lai viņš tevi uzklausa sīkāk.

6. Nekad nevajag samulst vai kaunēties savu grēku smaguma dēļ, jo nav tādu grēku, kas nevarētu tikt piedoti, izņemot neizsūdzētos un nenožēlotos. Pat starp svētiem kristīgiem ļaudīm ir tādi, kuri agrāk ir bijuši ļoti lieli grēcinieki (piemēram, Sv. Ēģiptes Marija) – bet grēkus nožēlojušie viņi ne tikai saņēma piedošanu no Dieva, bet arī, pateicoties savai ticībai, ir iegājuši augstākā svētuma pakāpē (atcerēsimies arī to, ka pirmais cilvēks, kurš iegāja debesīs, bija pie krus-ta grēkus nožēlojušais laupītājs: “*Un viņš sacīja: “Jēzu, piemini mani, kad Tu nāksi Savā valstībā!”*” Un Jēzus tam sacīja: “*Patiesi Es tev saku: šodien tu būsi ar Mani paradīzē.*” (Lk 23, 42–43)). Turpretim priesteris nekad nejutīsies neērti, pat uzklausot vissmagākos un vispretīgākos grēkus. Jo redzēs jūsu grēku nožēlojošās dvēseles stāvok-

li un tas izsauks viņā mīlestības un prieka jūtas. Jāatceras arī tas, ka svētkalpotājiem obligāti jātur grēksūdze noslēpumā, pretējā gadījumā tie tiek atstādināti no sava amata.

7. Dažreiz grēksūdzē rodas melīgas sajūtas “it kā grēks nebūtu izsūdzēts”, cilvēks var teikt: “Es slikti esmu izsūdzējis grēkus, es neesmu cienīgs iet pie Vakarēdiena.” Tad nu atcerēsimies, ka uzskatīt sevi par cienīgu pieņemt Jēzus Kristus miesu un asinis var tikai tāds cilvēks, kurš atrodas garīgā pašapmānā. Šāda cilvēka dabiskam stāvoklim vajadzētu būt sekojošam – pateicībā Kungam par Viņa mīlestību un žēlsirdību uz mums, no visas sirds apzināties savu necienīgumu saņemt tik lielu Dāvanu, attiecībā uz mūsu necienību: tikai šāds ir noteikums, lai pieņemtu Vakarēdienu. Kas attiecas uz “slikti izsūdzētiem grēkiem”, jāsaka, ka patiess grēku nožēlas stāvoklis cilvēkam tiek dots no Dieva, un mums nevajadzētu to pieprasīt Kungam: mūsu uzdevums ir izsūdzēt grēkus apzināti un patiesi, tai skaitā vajadzētu arī izsūdzēt šo nepilnības sajūtu un pārējo atstāt Dieva ziņā.

Sirdsskaidrā Atona Paīsija padoms

Mans nemainīgais padoms cilvēkiem: nožēlojiet un izsūdziet grēkus, lai sātanam tiktu atņemtas tiesības, bet jūs tiktu pasargāti no ārējas dēmoniskas ietekmes.

Attālinājušies no Grēksūdzes Noslēpuma, cilvēki slāpst nost savās iedomās un kaislībās. Ja jūs zinātu, cik daudz cilvēku nāk pie manis un lūdz, lai palīdzu viņu grūtībās. Tai pašā laikā šie cilvēki ne uz grēksūdzi, ne uz Baznīcu iet pat netaisās!

“Vai uz Baznīcu ej?” vaicāju. – “Nē,” tie atbild. – “Vai tu kādreiz esi bijis pie grēksūdzes?” vaicāju vēl. – “Nē. Bet es atnācu pie tevis, lai tu mani dziedinātu.” – “Kā lai es tevi dziedinu? Tev savi grēki ir jānožēlo, tev vajadzīga grēksūdze, ir jāiet uz Baznīcu, jāpiedalās Svētajā Vakarēdienā – ja ir biktstēva svētība, – bet es par tavu veselību lūgšos. Vai tiešām esi aizmirsis, ka ir vēl cita dzīve un ka tai jāgatavojas?” – “Uzklausī, tēvs,” šādi cilvēki iebilst, “viss, ko tu runā par Baznīcu, citu dzīvi un tamlīdzīgi, uz mums neattiecas. Tās visas ir pasakas. Biju pie burvjiem, pie ekstrasensiem, tie izārstēt nespēja. Tad uzzināju, ka tu vari mani dziedināt.”

Tikai iedomājies, kas notiek! Tu viņiem runā par grēksūdzi, par nākamo dzīvi, bet viņi tev

atbild, ka “tās esot pasakas”. Taču tai pašā laikā lūdzas: “Palīdzi man, jo sēžu uz tabletēm.” Bet kā lai palīdzu? Vai viņi cer izārstēties ar kādu burvestību, bez darba?

Tad, lūk, daudzi šādu, pašu radītu problēmu izmocīti ļaudis neiet vis pie biktstēva, kurš tiešām varētu tiem līdzēt, bet beidz ar to, ka “sūdz grēkus” psihologam. Izstāsta tam savas slimības vēsturi, lūdz padomus problēmu risināšanai, bet psihologi ar saviem padomiem šādus pacientus iemet upes vidū, kuru tiem bija jāpāriet. Rezultātā nelaimīgie vai nu noslīkst, vai otrā krastā tomēr izpeld, taču straume tos jau aiznesusi tālu no tās vietas, kur tie vēlējās nokļūt... Ja šie cilvēki nāktu pie garīgā padomdevēja uz grēksūdzi, tie bez riska un bailēm upi pārietu pār tiltu. Grēksūdzes noslēpumā taču darbojas Dieva žēlastība, kas cilvēku no grēka atbrīvo.

Sātanam nav nekādas varas pār tādu ticīgu cilvēku, kas iet uz Baznīcu, izsūdz grēkus, piedalās Svētajā Vakarēdienā. Sātans tādu var tikai apriest kā bezzobains suns. Taču tam ir liela vara pār neticīgu cilvēku, kurš iedevis tam tiesības pār sevi valdīt. Tādu cilvēku nelabais var arī sakost, jo šai gadījumā tas ir ar zobiem un spēj plosīt nelaimīgo. Sātanam ir vara pār dvēseli tādā mērā, kādā dvēsele viņam to piešķirusi.

